

Barometrul de opinie privind discriminarea în România

OCTOMBRIE 2004

Metro Media Transilvania

METODOLOGIA CERCETĂRII

Cercetarea: “**Barometrul de opinie privind discriminarea în România- 2004**”, desfășurată în perioada 29 septembrie – 7 octombrie 2004 a avut următoarele obiective:

- identificarea principalelor forme de discriminare în România și a actorilor implicați;
- evaluarea măsurilor actuale de combatere a discriminării și atenuare a efectelor acesteia;
- identificarea factorilor de eficientizare a activității instituțiilor abilitate în a lua decizii privind combaterea discriminării.

Activitatea de cercetare a cuprins două componente, cantitativă (anchetă) și calitativă (interviuri semi-structurate și focus-grup).

Ancheta de teren a vizat populația adultă a României, volumul eșantionului fiind de 1223 persoane de 18 ani și peste. S-a folosit un eșantion multi-stratificat, probabilist, selecția subiecților fiind realizată pe baza listelor electorale.

Eșantionul este reprezentativ pentru populația adultă, neinstituționalizată a României, cu o eroare tolerată de $\pm 2,9\%$.

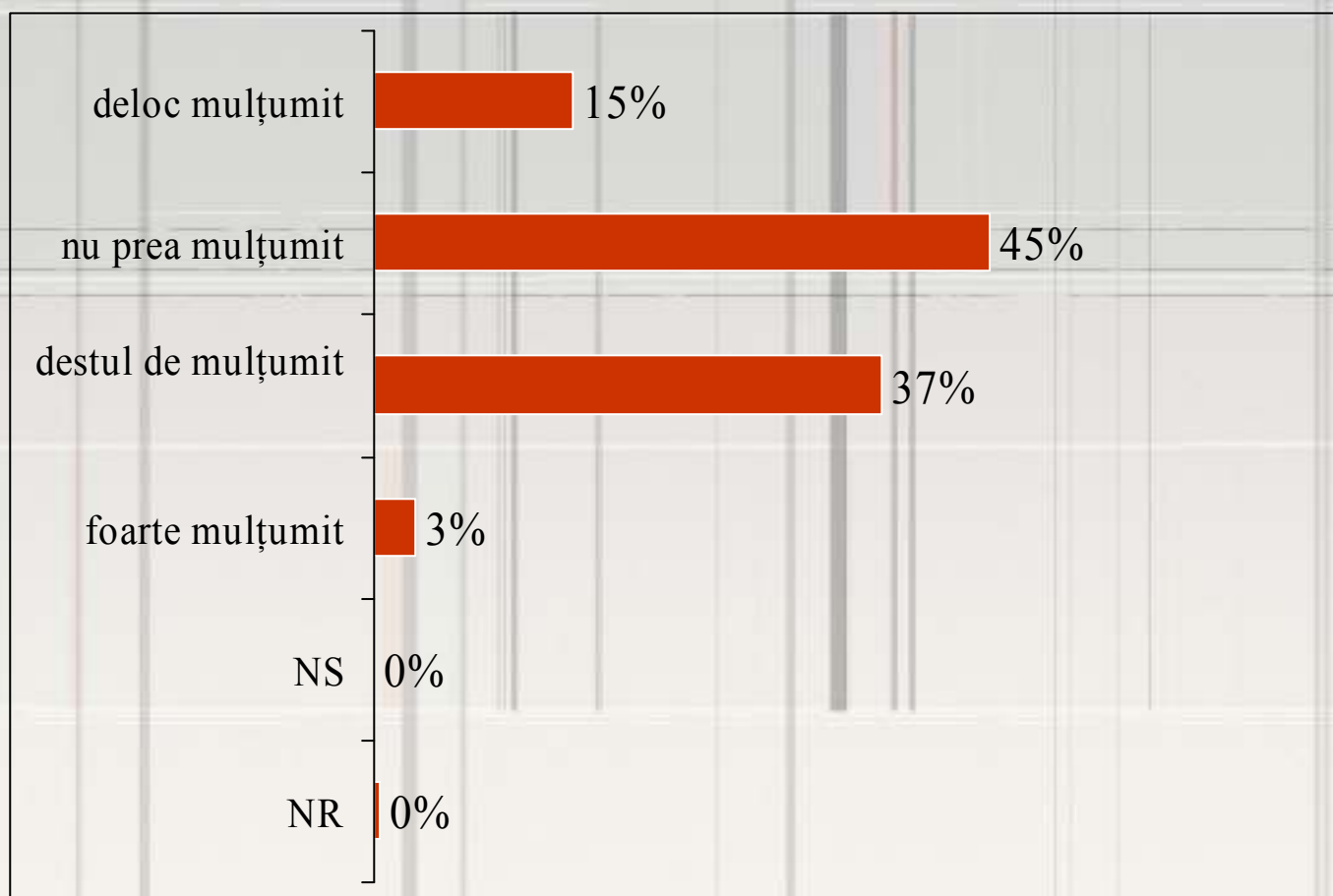
Abordarea calitativă a vizat realizarea unui focus-grup cu experți și a 20 de interviuri aprofundate cu persoane supuse unor diverse forme de discriminare: de sex, de vârstă, etnică, de orientare sexuală.

ASPECTE GENERALE

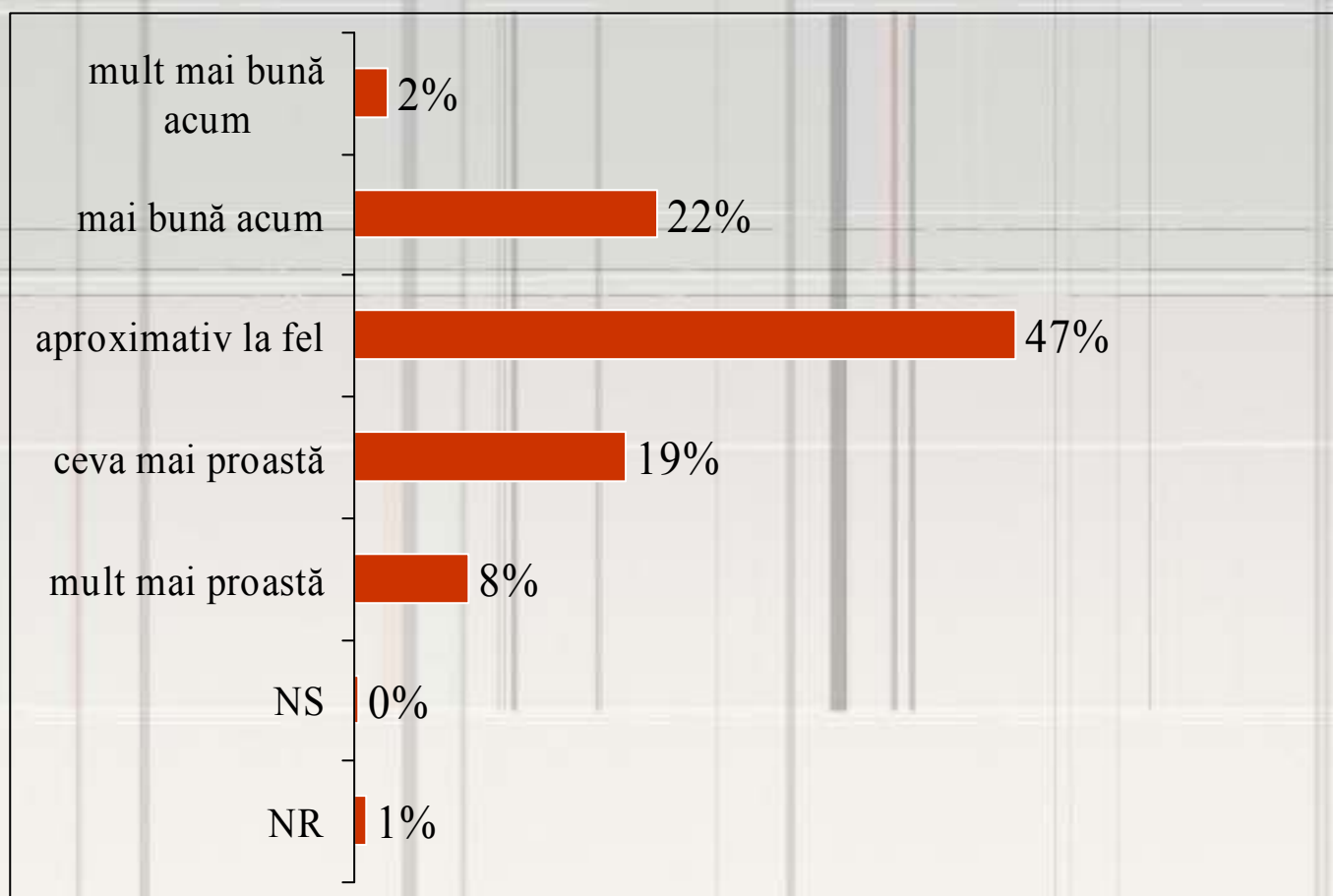
Trei indicatori, aprecierea evoluției din ultimul an a modului în care trăiesc, aprecierea la momentul prezent a acestui aspect și așteptările relative pentru anul care urmează, configurează starea de spirit a populației. La modul general, românii apreciază de o manieră echilibrată evoluția (24% apreciind o evoluție pozitivă în timp de 27% o consideră ca fiind negativă), se consideră în mai mare măsură nemulțumiți de prezent (60% fiind “destul și nu prea mulțumiți”, față de 40% “destul și foarte mulțumiți”) și se arată optimiști pentru anul care urmează (38% consideră o evoluție mai bună în viitor față de 18% care se arată pesimiști).

La nivelul încrederii generalizate se constată că încrederea în cei mai mulți oameni (pentru care optează 36% dintre subiecți) nu exclude prudența în relațiile cu aceștia, prudență necesară în opinia cvasi-unanimității respondenților (92%).

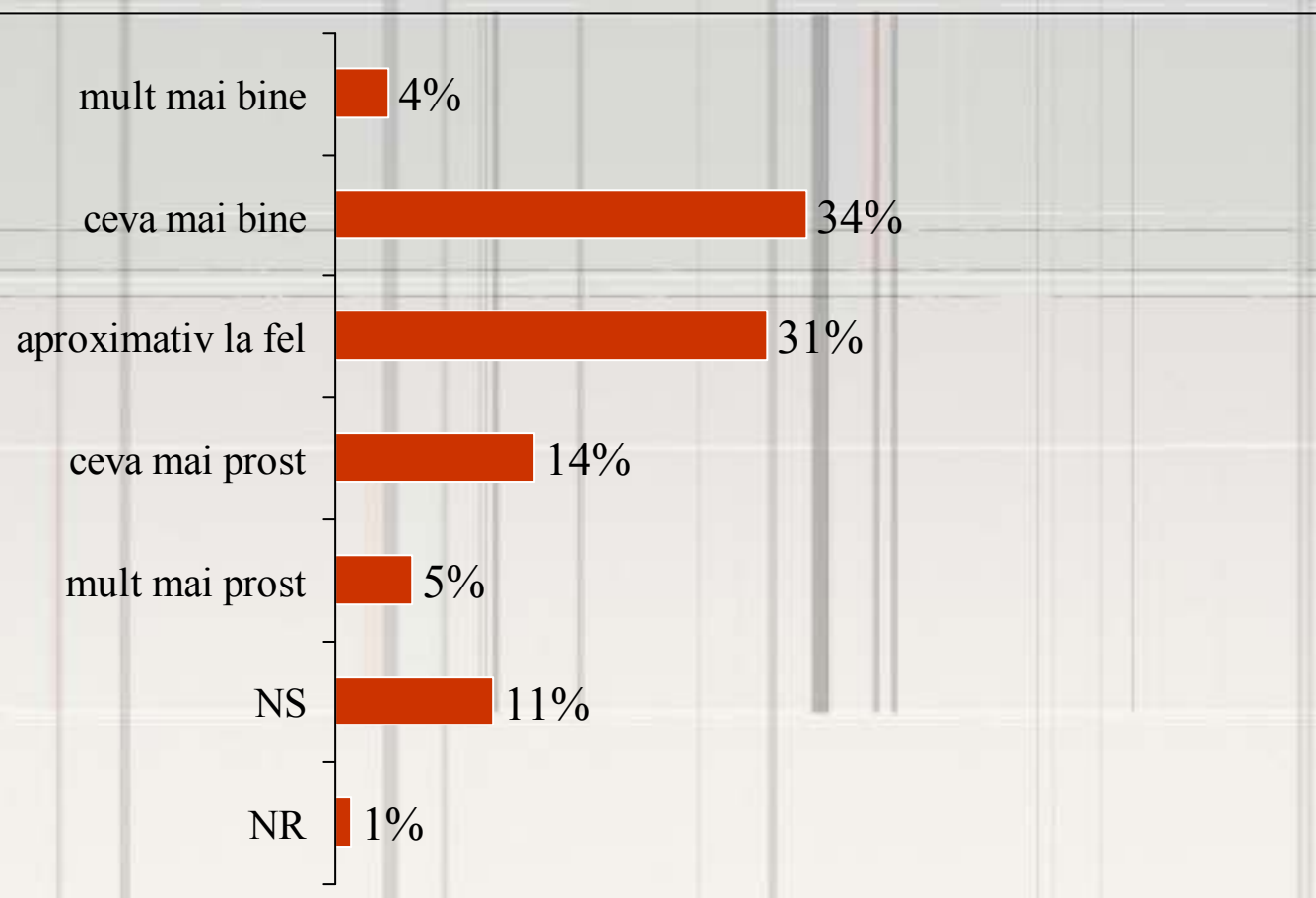
Cât de mulțumit sunteți în general de felul în care trăiți?

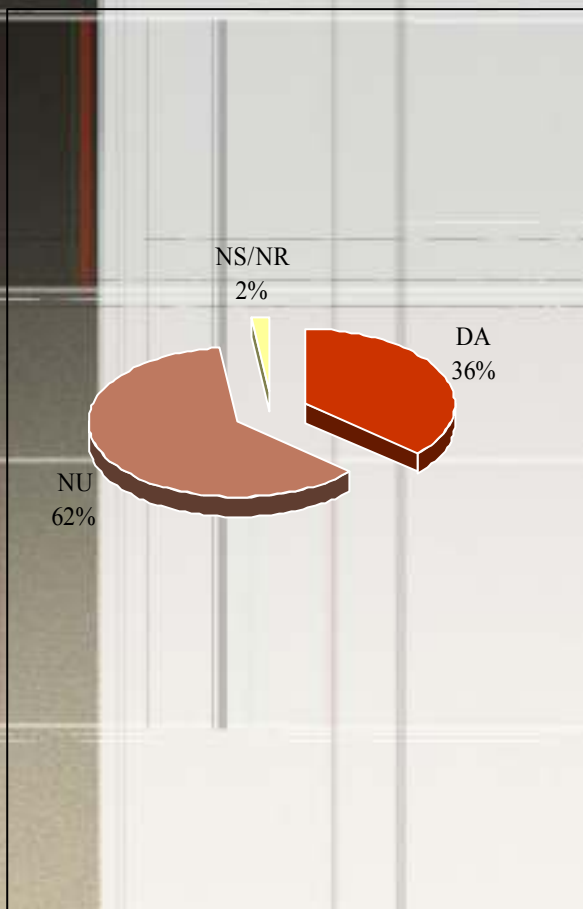
Cum este viața dumneavoastră în prezent comparativ cu cea de acum un an?

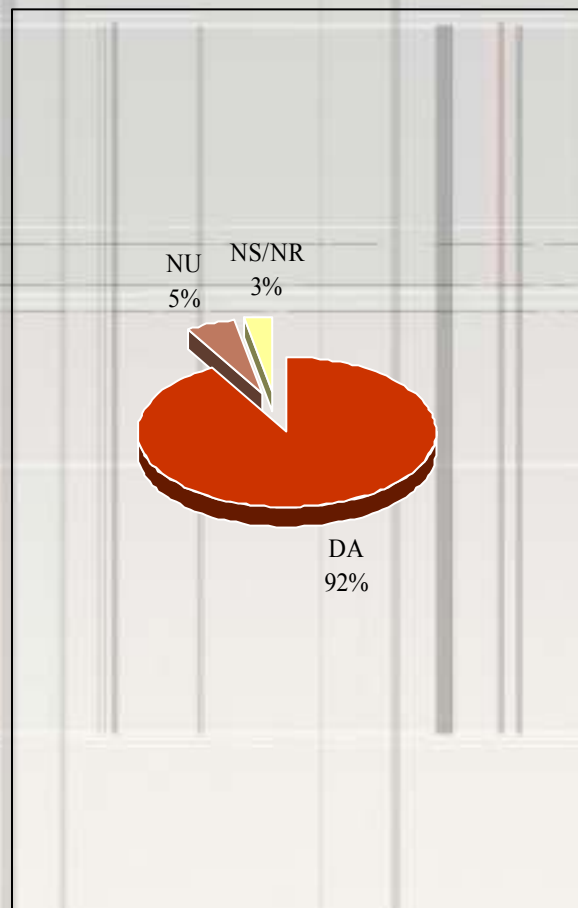
Cum credeți că veți trăi peste un an?

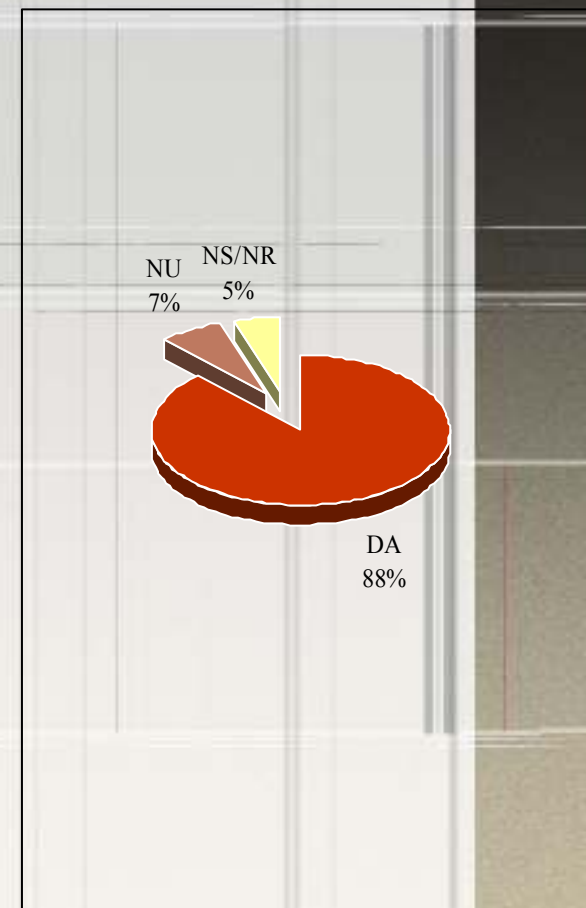
Dumneavoastră credeți că se poate avea încredere în cei mai mulți dintre oameni?

După părerea dvs. este bine să fii prudent / atent în relațiile cu ceilalți oameni?

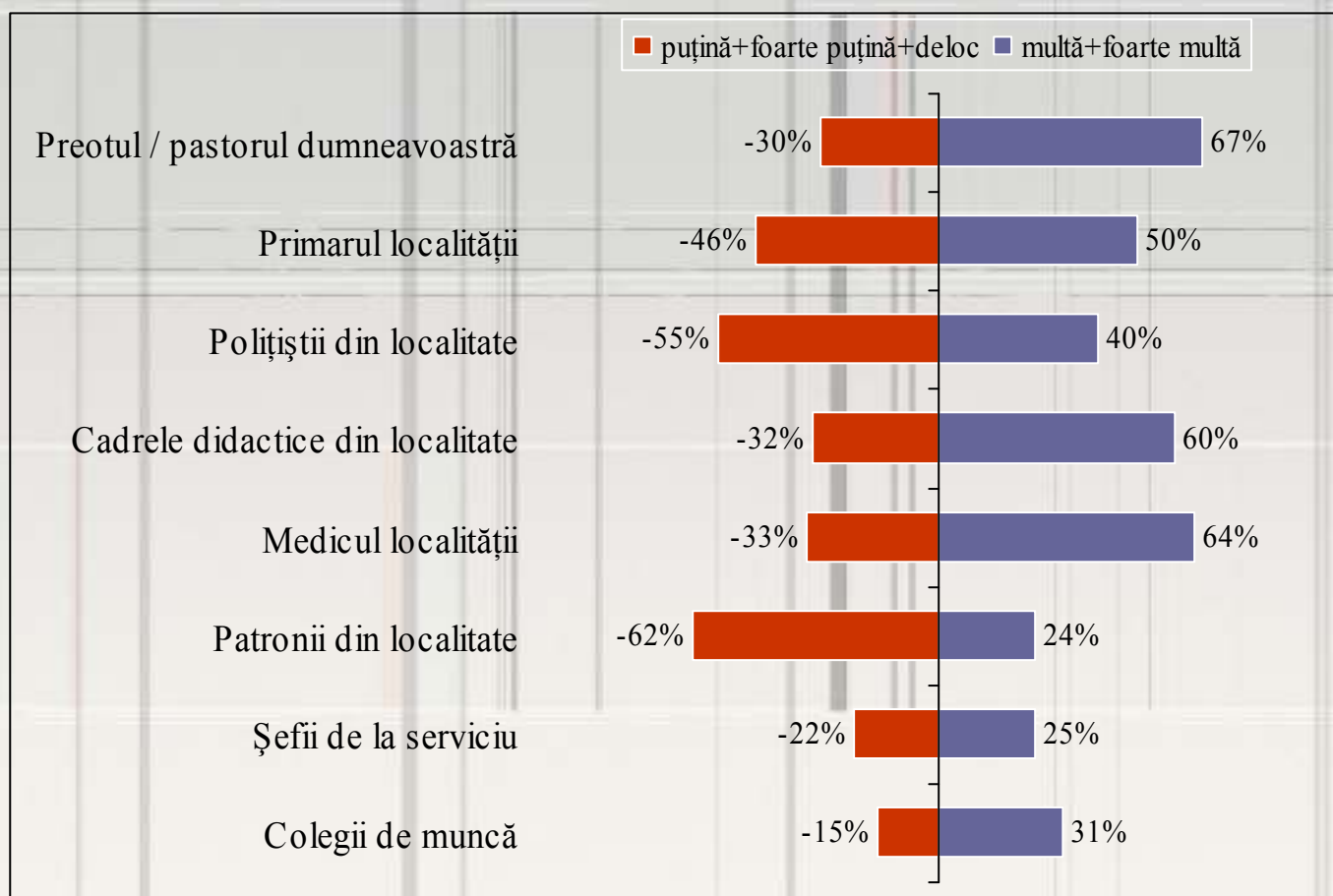

Gândindu-vă la oamenii din localitate, este bine să fii prudent / atent în relațiile cu aceștia?

Câtă încredere aveți în ...

Diferența până la 100% reprezintă "NC", "NS/NR"

DISCRIMINAREA ÎNTRE EXPERIENȚĂ ȘI REPREZENTARE

Studiul de față abordează fenomenul discriminării într-o dublă ipostază:

- pe de-o parte e identificată **pluralitatea formelor** actului de discriminare (privit ca interacțiune între doi sau mai mulți actori – indivizi, grupuri sau instituții - într-un anumit context), forme care conferă specificitate fenomenului.
- pe de altă parte, fenomenul discriminării e evaluat ca **experiență directă, indirectă și reprezentare**. Identificarea „distanței” dintre realitate și imaginea acesteia constituie o modalitate de a surprinde caracteristicile fenomenului și de a cartografia universul stereotipiilor și al prejudecăților asociate discriminării. Percepția climatului de viață din perspectiva continuumului discriminare - egalitate de șanse constituie nu doar o modalitate de cunoaștere și de control a realității ci și, în timp, determinant al patern-urilor de interacțiune cu „celălalt”.

Cine, de către cine și unde sunt cel mai frecvent discriminați semenii noștri? Pentru a răspunde la aceste întrebări studiul a luat în considerare zece categorii cu potențial ridicat de vulnerabilitate în ceea ce privește expunerea la comportamente discriminatorii. Întrebările anchetei au vizat opt tipuri de contexte, considerate de relevanță maximă pentru subiectul cercetării: familie, locul de muncă, școală, spital, instituțiile autorităților publice, justiție și locurile publice.

DISCRIMINAREA ÎNTRE EXPERIENȚĂ ȘI REPRESENTARE

Categoriile de persoane percepute ca fiind cel mai adesea victime ale discriminării: un scor mediu general bazat pe frecvența anumitor acte de discriminare manifestate asupra grupurilor mai sus menționate.

1. „Romii” (identificați, în medie, de 22% din populație ca fiind supuși la acte de discriminare „foarte des sau des”), „săracii”(22%), „persoanele cu dizabilități”(21%) și „vârstnicii”(18%) sunt grupurile percepute ca fiind cel mai frecvent supuse la tratamente prejudiciante în contextele menționate. Interviuurile realizate susțin datele de anchetă:

Păi, nu știu, cred că și țiganii și probabil și persoanele mai sărace, de exemplu la noi în clasă până după liceu, majoritatea erau copii de oameni înstăriți, și erau așa, prejudecăți față de copiii care erau mai săraci, de exemplu eu m-am nimerit așa, fată de manichiuristă-pedichiuristă, tata meu adică părinții mei îs divorțați, se simțea un pic că au avut așa, prejudecăți față de mine. (interviu, martor al lui Iehova)

Cred că persoanele cu handicap și bătrânii sunt cei mai năpăstuiți Păi, tocmai, că dacă vrei să mergi pe stradă liniștit nu ești lăsat în pace, numai din cauza asta, se găsește cineva să te eticheteze sau să râdă și ți-a stricat ziua. La locurile de muncă, iarăși, ai mai puține șanse decât ceilalți (interviu-bărbat, 21 de ani, homosexual)

2. Într-o măsură mai mică, dar relevantă totuși din punct de vedere statistic (numărul de mențiuni referitoare la grupurile respective) mai fac parte din grupurile percepute ca fiind discriminate: „homosexualii” (13%), femeile însărcinate (13%), „femeile” (10%) și „membrii unor secte religioase” (9%).

„În primul rând femeile. Cu copilul de mână la terapie vine mama, care are deja un sentiment de vinovăție inoculat de tata. Are sarcini de a aduce banii în casă, mai vine și povara unui copil cu handicap. Femeile sunt doar teoretic egale cu bărbații”(femeie, 40 de ani, psihoterapeut)

Exemple de discriminare voită în România: o femeie care e gravidă nu va fi angajată, pentru că are dreptul la concediu maternal de 2 ani.(focus-grup)

DISCRIMINAREA ÎNTRE EXPERIENȚĂ ȘI REPREZENTARE

Distinct de frecvența / intensitatea actelor de discriminare suferite de aceste grupuri, datele de anchetă permit identificarea altor două categorii:

1. categoria grupurilor supuse în **mod constant** la acte de discriminare: „homosexualii”, „femeile”, „romii”, „săracii” și „membrii unor secte religioase”
2. categoria grupurilor ce sunt victime ale discriminării în situații **particulare** : „femeile însărcinate”, „persoanele în vârstă”, „persoanele cu dizabilități”. De altfel, cea mai frecventă manifestare de comportament discriminatoriu o constituie, în opinia respondenților, „angajarea vârstnicilor într-un loc de muncă”, ea fiind identificată de 45% dintre cei chestionați. De asemenea femeile însărcinate și persoanele cu dizabilități sunt supuse la același tip de comportament în special la locul de muncă și la școală și mai puțin în alte contexte.

Analiza **contextelor** favorizante pentru comportamentele de discriminare configurează trei categorii de contexte în funcție de frecvența producerii acestor acte:

- a. prima categorie o constituie accesul și exercitarea unei ocupații, considerată, în medie, de 24%, respectiv 17%, din eșantion ca fiind un context în care „foarte des sau des” se aplică tratamente diferențiate. Analiza interviurilor confirmă această situație și evidențiază un spectru mai larg al situațiilor de discriminare.

La angajări, da. La angajări. O persoană cu dizabilități are șansă mult mai mare de a fi dat afară decât o persoană normală. Adică, la o angajare, persoana fără dizabilități, pornește cu peste, pornește c-un avantaj față de ceilalți (bărbat, 3, nevăzător)

Mă refer mai întâi la angajarea în muncă. Ori de câte ori o persoană e cu dizabilitate și cealaltă e fără, de cele mai multe ori e aleasă cea fără dizabilitate. Indiferent de tipul dizabilități se consideră că nu are aceeași capacitate de muncă. (focus-grup)

Apropo de discriminarea unor instituții. Mă dau de exemplu pe mine, ca rom. În 2002 am fost acuzat de șeful meu direct, că am furat un calculator. Am fost urmărit câteva luni bune de o situație care nu era corectă, mi-au făcut declarații, am fost cercetat, i-am dat în judecată pentru discriminare. Am câștigat procesele. (bărbat, 41, jurist, etnie romă))

DISCRIMINAREA ÎNTRE EXPERIENȚĂ ȘI REPREZENTARE

b. o a doua categorie de contexte o constituie „școala”(15%), și „locurile publice”(14%), spații unde interacțiunea dintre indivizi e una mai degrabă afectivă-emoțională și mai puțin reglementată legal-formal.

Și când încerci să integrezi copilul cu handicap în grădiniță, școală ... Și la grădiniță copilul e izolat de grup, nu i se acordă atenție, educatoarele se plâng de suprasarcină. Același lucru se petrece și la școală. Aici e și lipsa programelor speciale și individualizate pentru copilul cu handicap. La liceu intervin alte discriminări, copilul e adolescent ... pe lângă faptul că școala e discriminatorie pentru el. (femeie, 36 de ani, profesor)

Cred că în școli de multe ori, nu știu dacă-n spații publice, da în școli, pornește de la copii, nu știu, de la, din cauza educației pe care o primesc de la părinți, da în școli cred că se fac cele mai multe discriminări. Și profesorii cred că uneori țin mai mult cu copiii ăia, că părinți știu că îs bogați și de multe ori se uită și în spatele catalogului ca să vadă dacă, unde lucrează părinții copilului și dacă îi pot face anumite servicii atunci îi favorizează, și eu cred c-am observat, dar și copiii între ei, de la o vârstă fragedă se, au prejudecăți unii față de alții, asta e din cauza familiei. (femeie, 35 de ani, handicap motor)

Așa, discriminare... Când mă urc în tramvai și mă jignește: “Orbule” sau de-astea – mai te-nghiontește, mai te face, mai te ia la ceartă cu tine, de-astea. Jigniri de zi cu zi. În locuri publice, adică pe drumuri. (bărbat 36 de ani, nevăzător)

c. ultima categorie e formată din „spital/policlinică” (12%), „instituțiile administrației publice”(11%), „justiție”(9%) și „familie”(9%), instituții aflate sub incidența unor norme și reglementări care descurajează comportamentele de tip discriminatoriu.

La medicul de familie, copilul cu handicap e mai ciudățel și e deranjant ca părintele să vină la medicul de familie mai des ... Vorbim aici de discriminarea medicului specialist(femeie 40 de ani, psihoterapeut)

La poliție o groază. Deci la poliție o groază și pentru faptul că nu sunt oameni care-și doresc să fie polițiști din spiritul de a face dreptate și a... sunt oameni care se gândesc “ Mi-e mai bine dacă eu sunt polițist, pentru că eu fac legea”; el poate să jongleze în felul în care aplică legea și-n felul ăsta-și creează relații, pentru că în România se merge pe prieteni, pe cunoștințe, pe... numărul de cont chestii de genul ăsta. Și și eu am dat șpagă. (bărbat, 21 de ani, homosexual)

În relațiile oficiale pe care le au instituțiile cu românii am constatat că e o reacție de respingere sau de amânare, iritare ... dacă intră în primărie, funcționarul se schimbă la față și are ton răstit. (femeie, 40 de ani, etnie romă).

DISCRIMINAREA ÎNTRE EXPERIENȚĂ ȘI REPRESENTARE

Discriminarea ca experiență directă, indirectă și ca reprezentare.

La nivelul experienței directe, datele anchetei indică cele mai frecvente situații de discriminare ca fiind asociate cu contextul ocupațional, accesul la un loc de muncă și relațiile cu șefii sau colegii de muncă. În circa 17% din gospodăriile au existat situații de discriminare la angajare și în 14% au existat situații de retribuție inechitabilă.

În ceea ce privește experiența indirectă și reprezentările asociate fenomenului de discriminare, pentru a putea avea acces la opiniile subiecților am apelat la un artificiu: unei jumătăți din eșantion i-a fost adresată întrebarea „ Cât de des întâlnești... (o situație de discriminare)?” iar altei jumătăți i-a fost adresată întrebarea „ Cât de des credeți că se întâmplă... (aceeași situație de discriminare)?” Caracteristicile celor două subeșantioane sunt identice din puncte de vedere al itemilor: sex, vârstă, educație, naționalitate, religie, venit, rezidență. Utilizarea unor scale identice permite compararea datelor pentru fiecare situație de discriminare în parte.

Din totalul de 80 de astfel de interacțiuni (10 grupuri x 8 contexte), în 5 frecvența reprezentată a actului de discriminare a fost mai mică decât cea întâlnită iar diferența în toate aceste cazuri nu a depășit 1%.

În general se constată o ușoară supra-reprezentare a frecvenței fenomenului dar aceasta e datorată în mare măsură unui context situațional specificat precis, cel al **locului de muncă**. Românii consideră accesul la un loc de muncă, interacțiunea dintre angajator și potențialul angajat, ca fiind într-o mai mare măsură marcată de acte de discriminare, raportat la frecvența cu care este întâlnit.

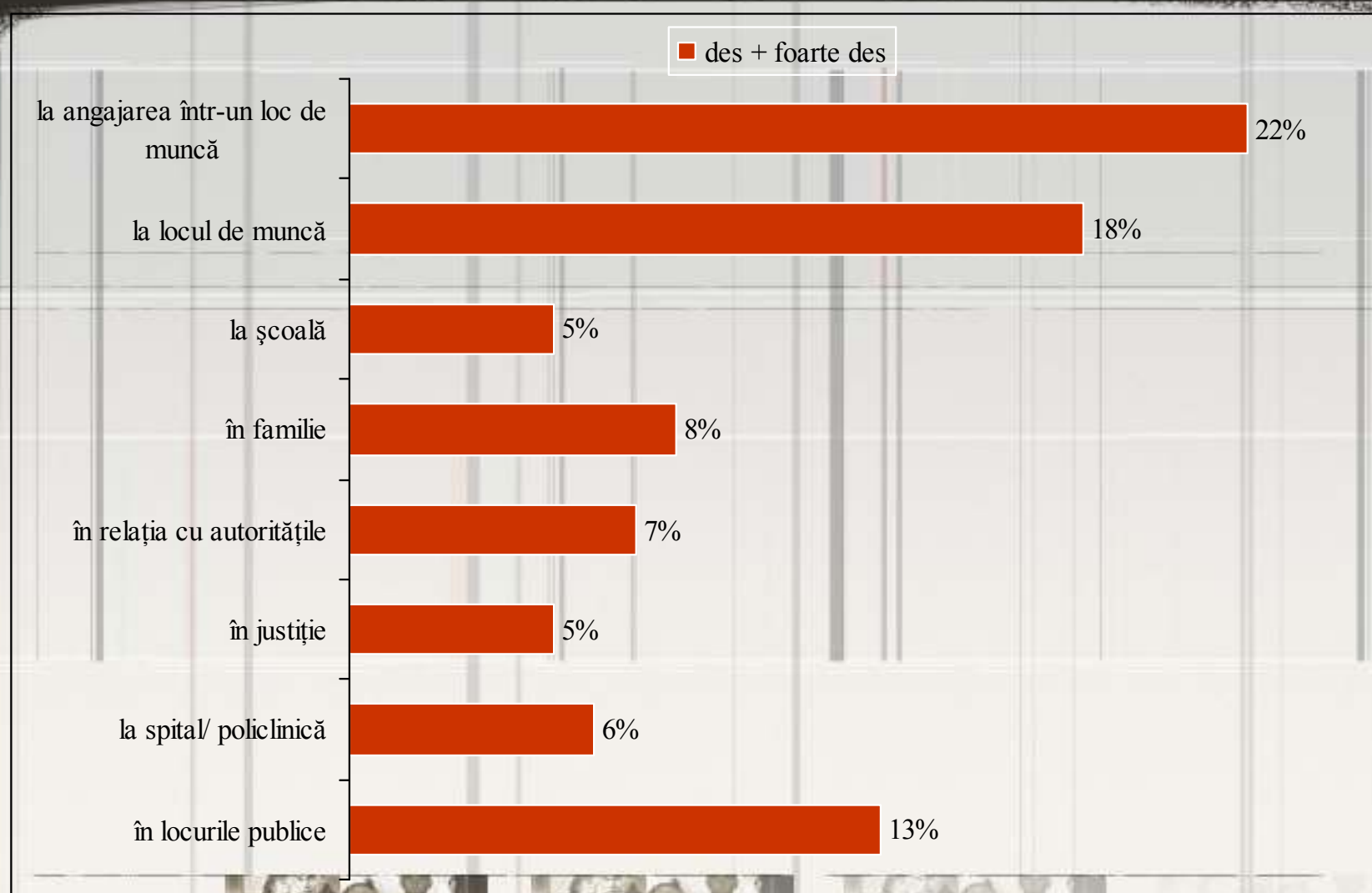
Accesul la **serviciile publice**: educație, sănătate, justiție, administrație, nu este însoțit, în opinia respondenților, într-un mod atât de frecvent la acte de discriminare. Totuși anumite categorii (săracii sau romii) sunt percepute ca victime frecvente ale discriminării și în acest context.

Distanța dintre experiență și percepție este ridicată și în ceea ce privește homosexualii, romii sau persoanele cu dizabilități. Respondenții consideră că aceste grupuri sunt supuse discriminării într-o măsură mai mare decât întâlnesc în viața de zi cu zi asemenea situații.

III.

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e femeie?*

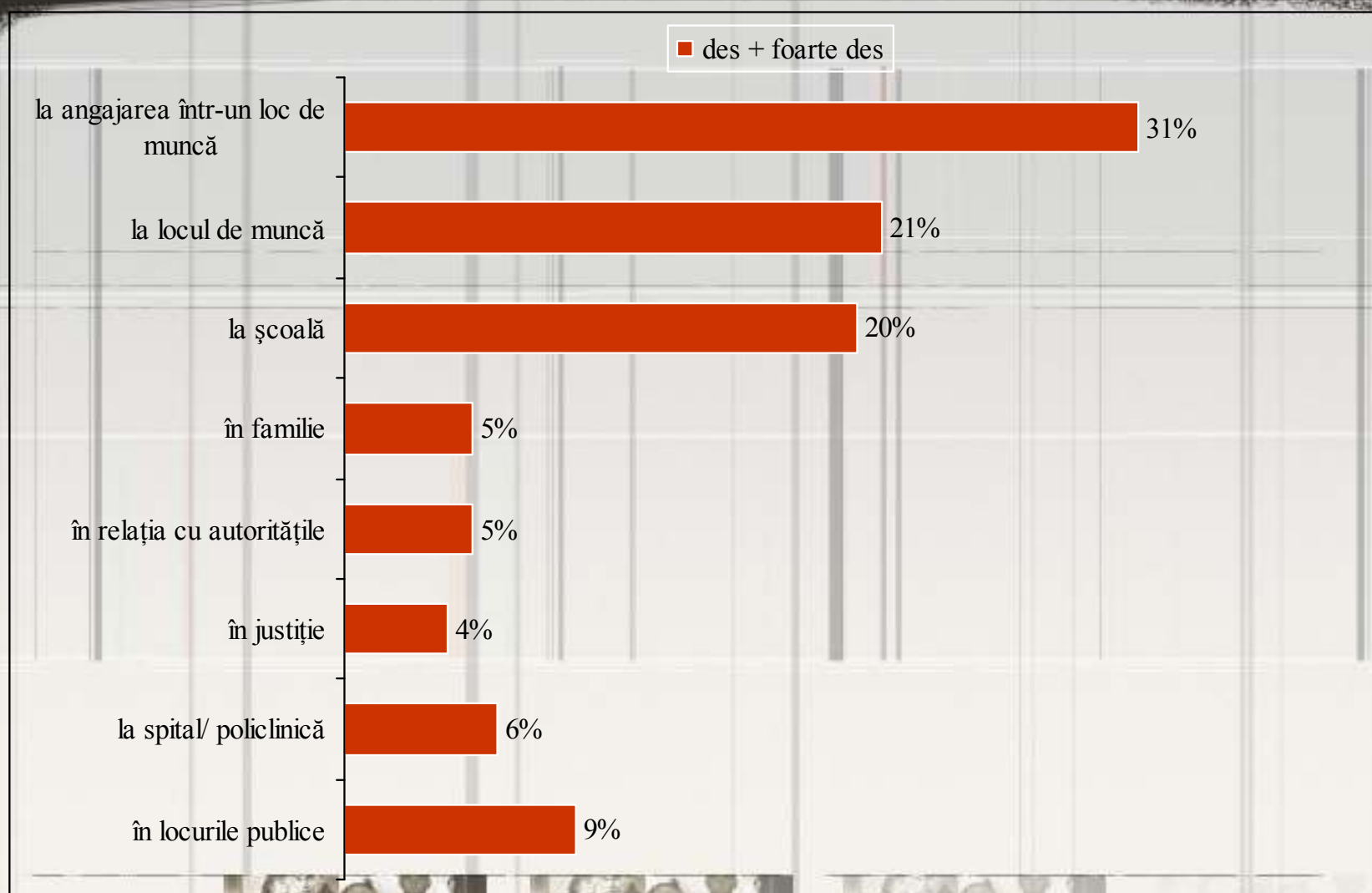
Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?

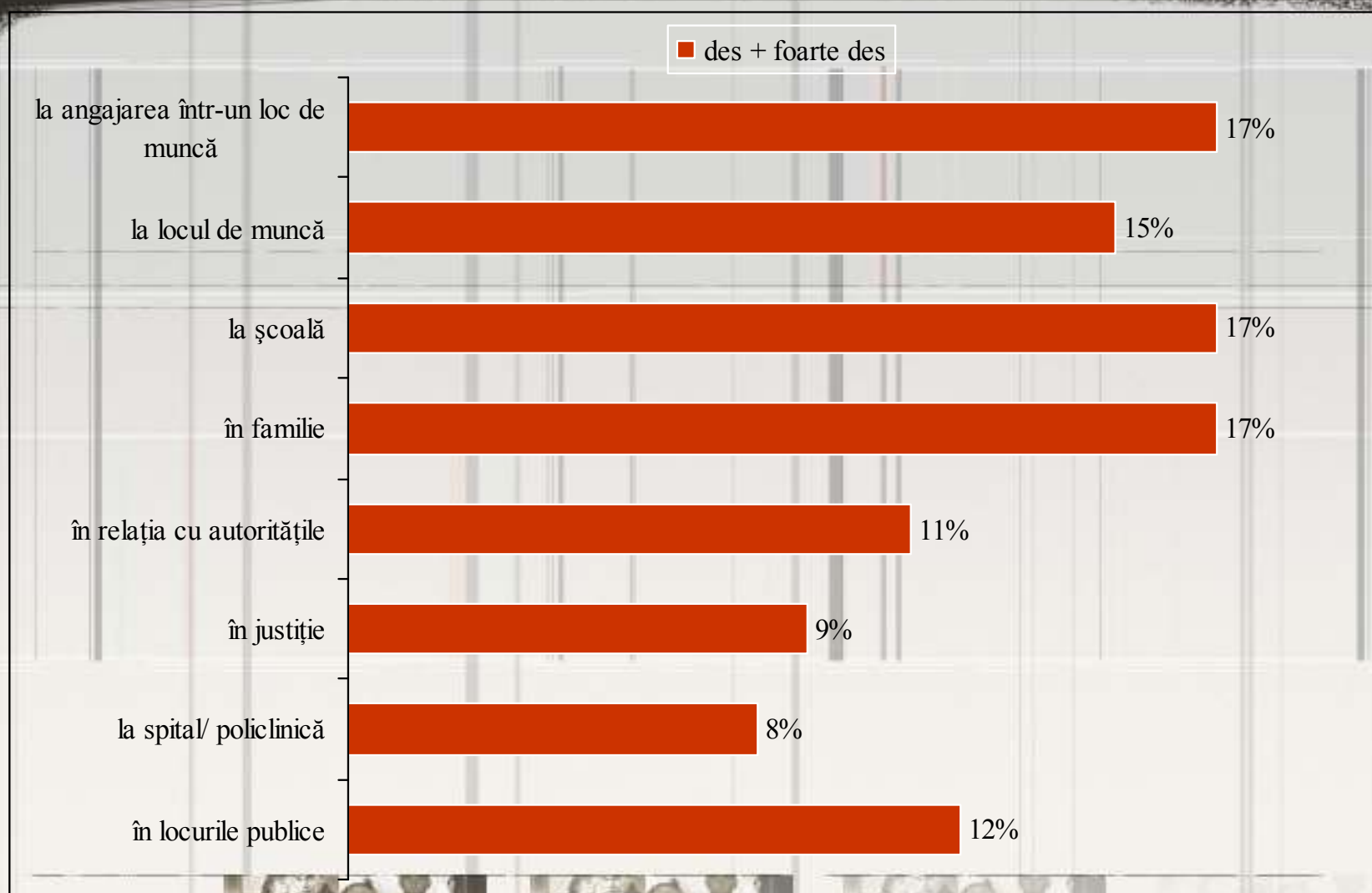
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e femeie însărcinată?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

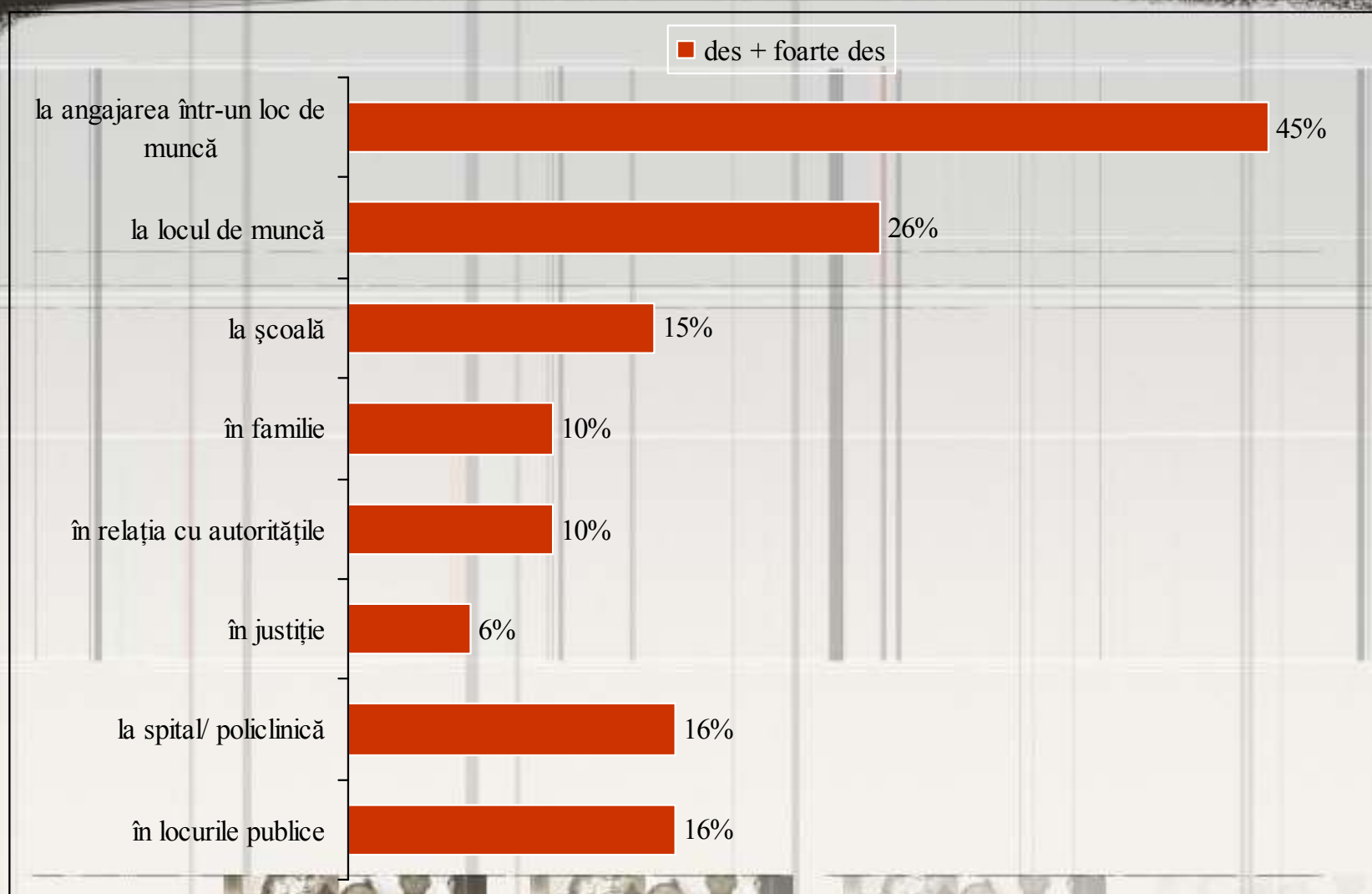
Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e homosexual?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

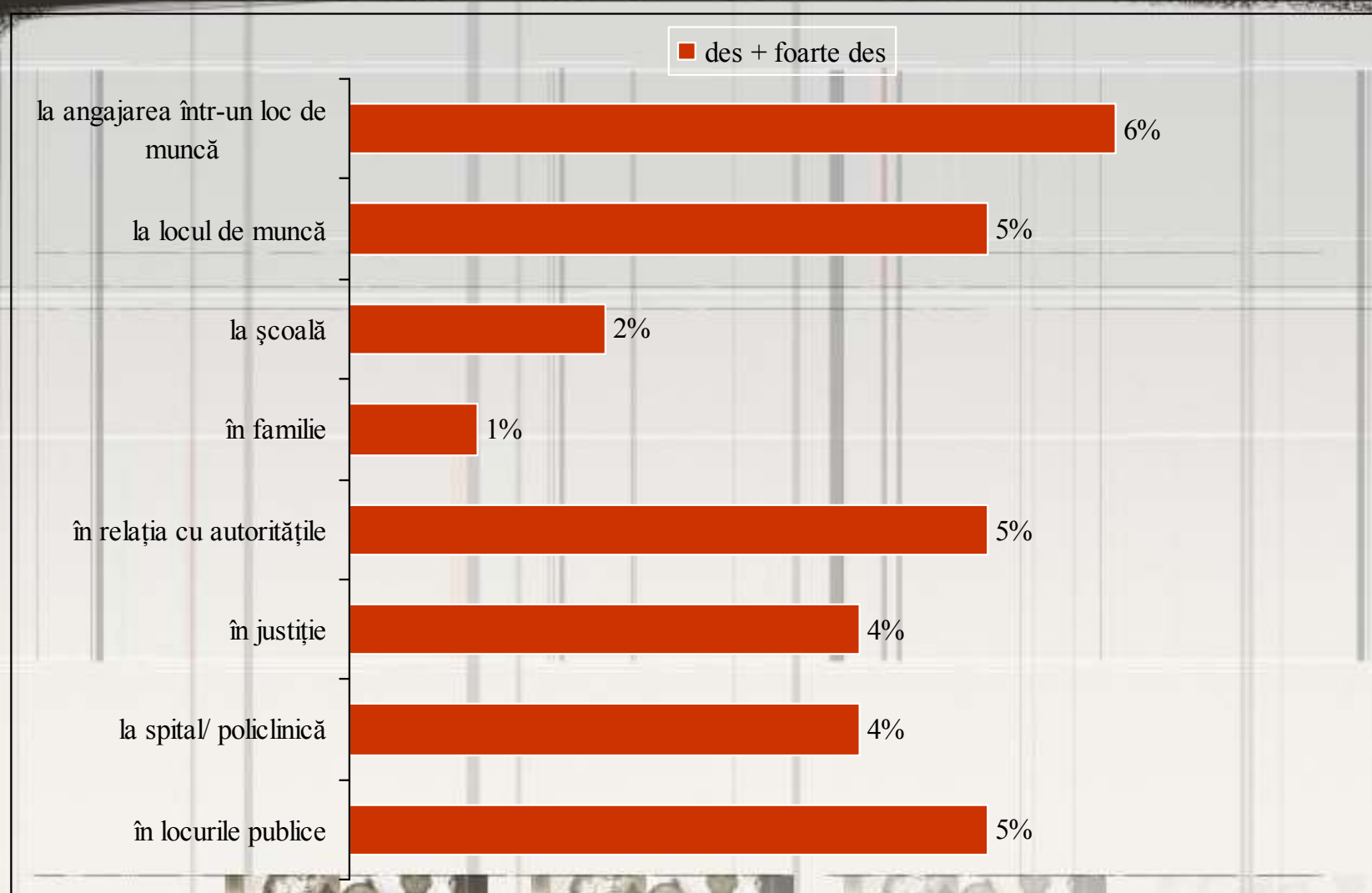
Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e în vârstă?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

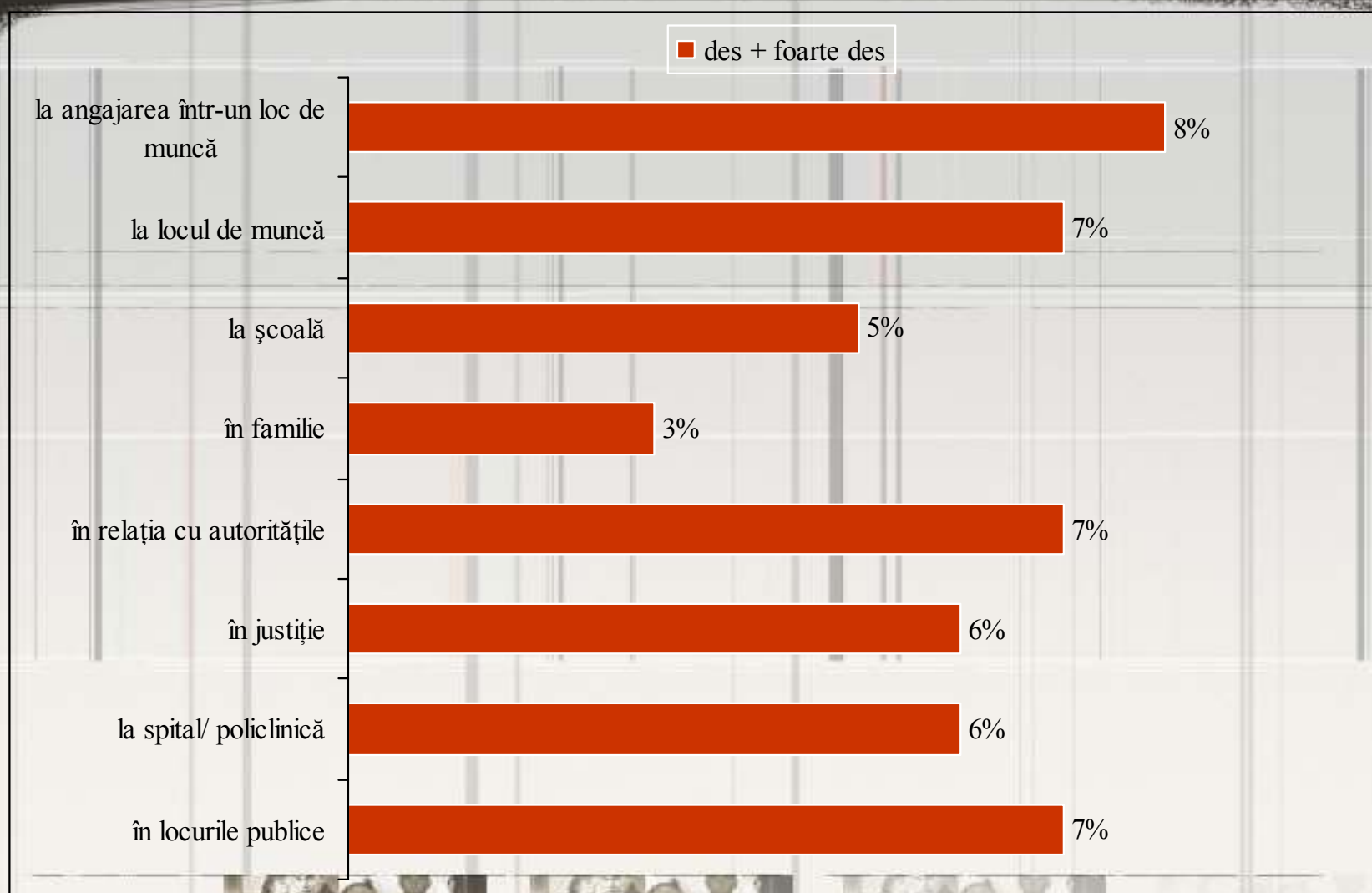
Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e român?*

Diferența până la 100% reprezintă “rar+foarte rar” și “NS/NR”

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e maghiar?*

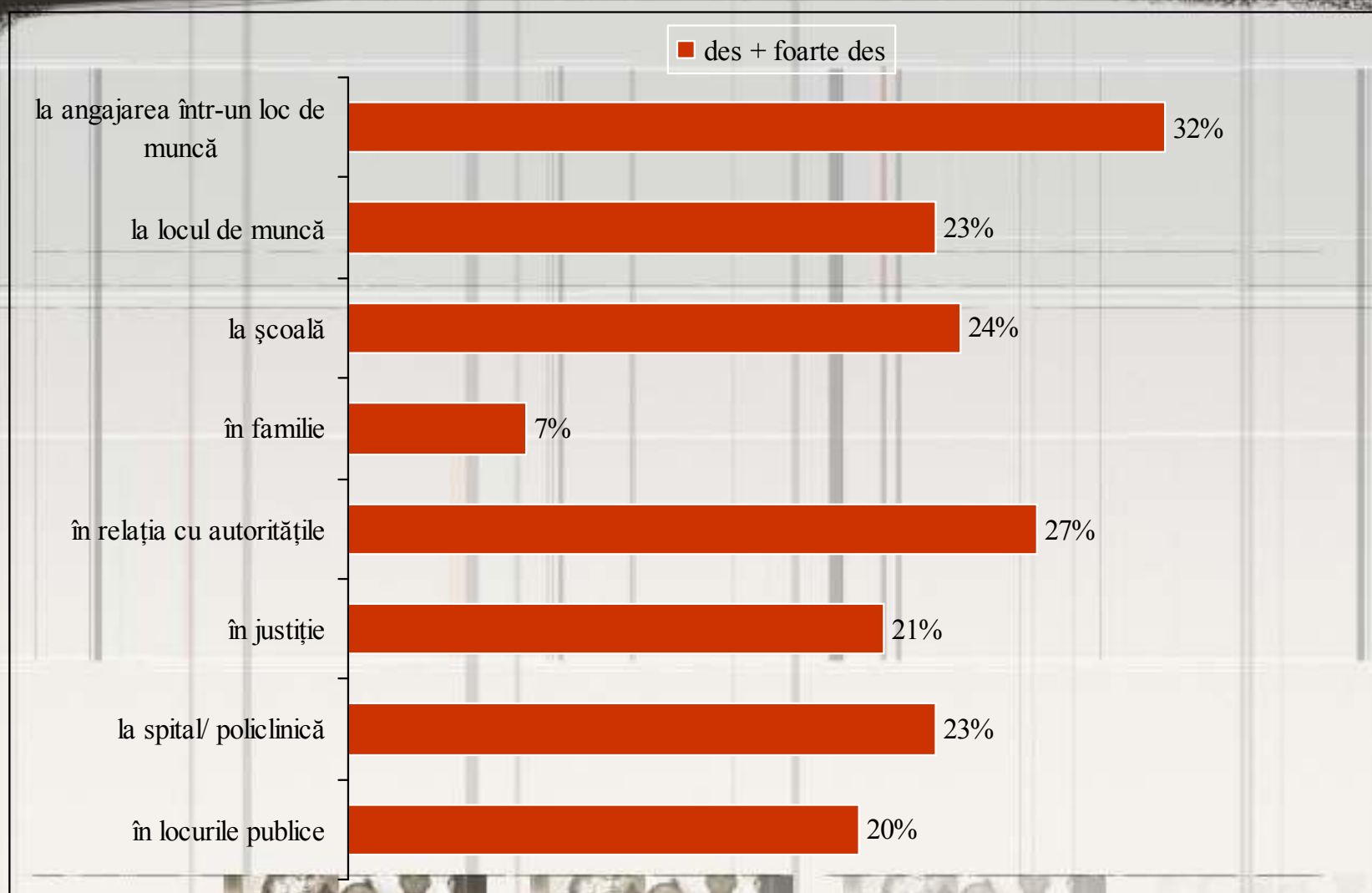
Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?

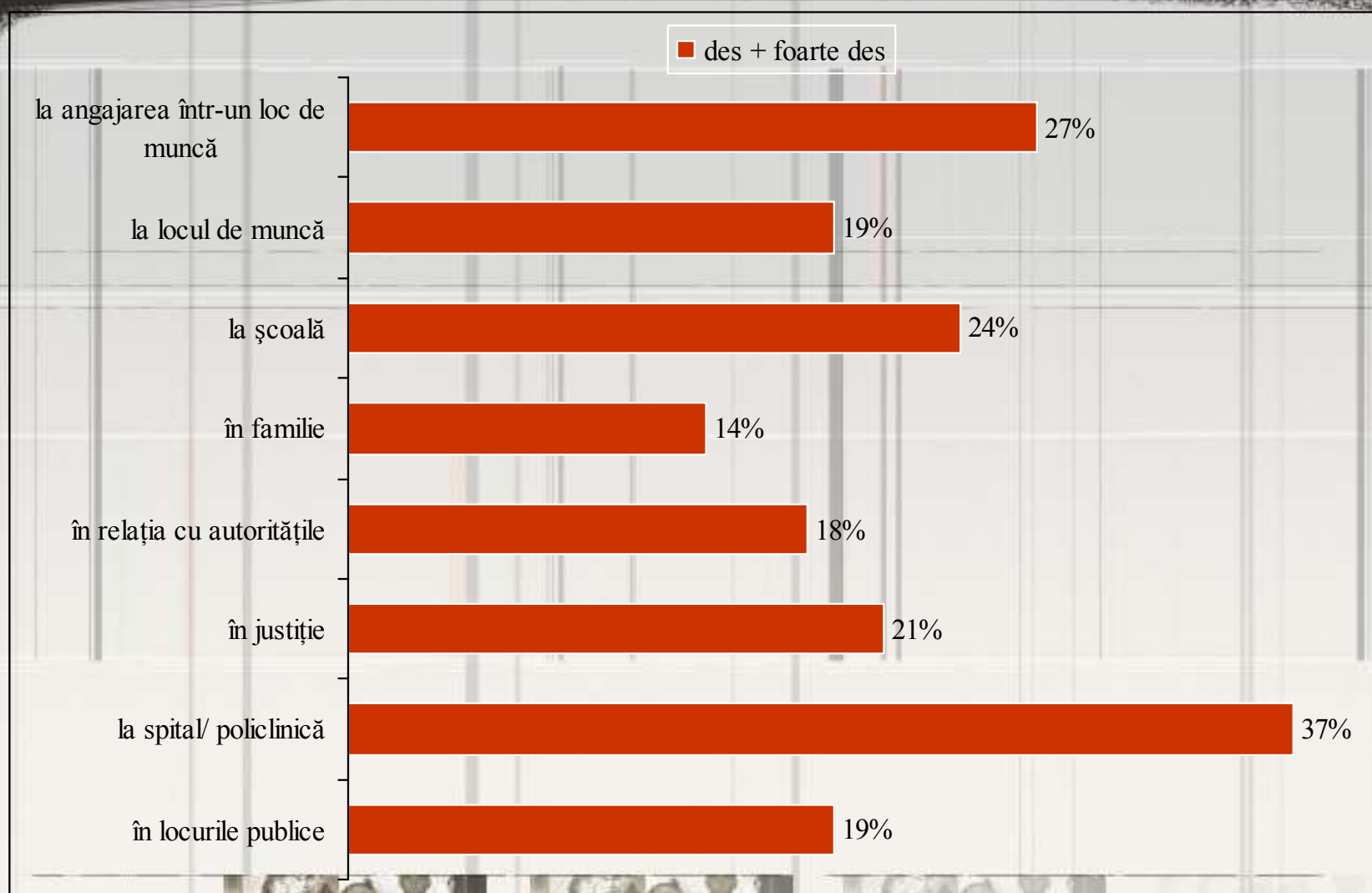
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e rom?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

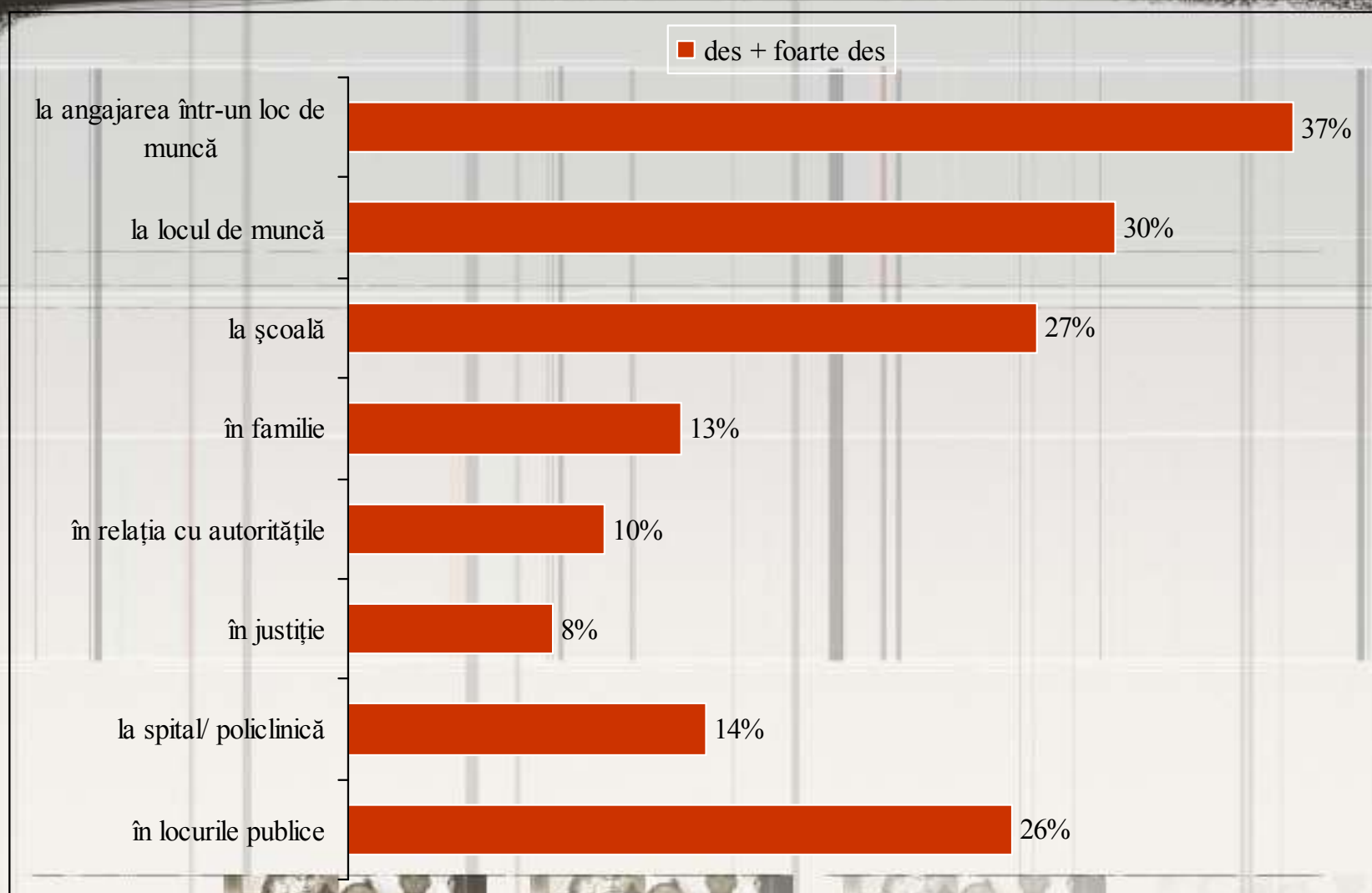
Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e săracă?*

Diferența până la 100% reprezintă “rar+foarte rar” și “NS/NR”

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că are un handicap?*

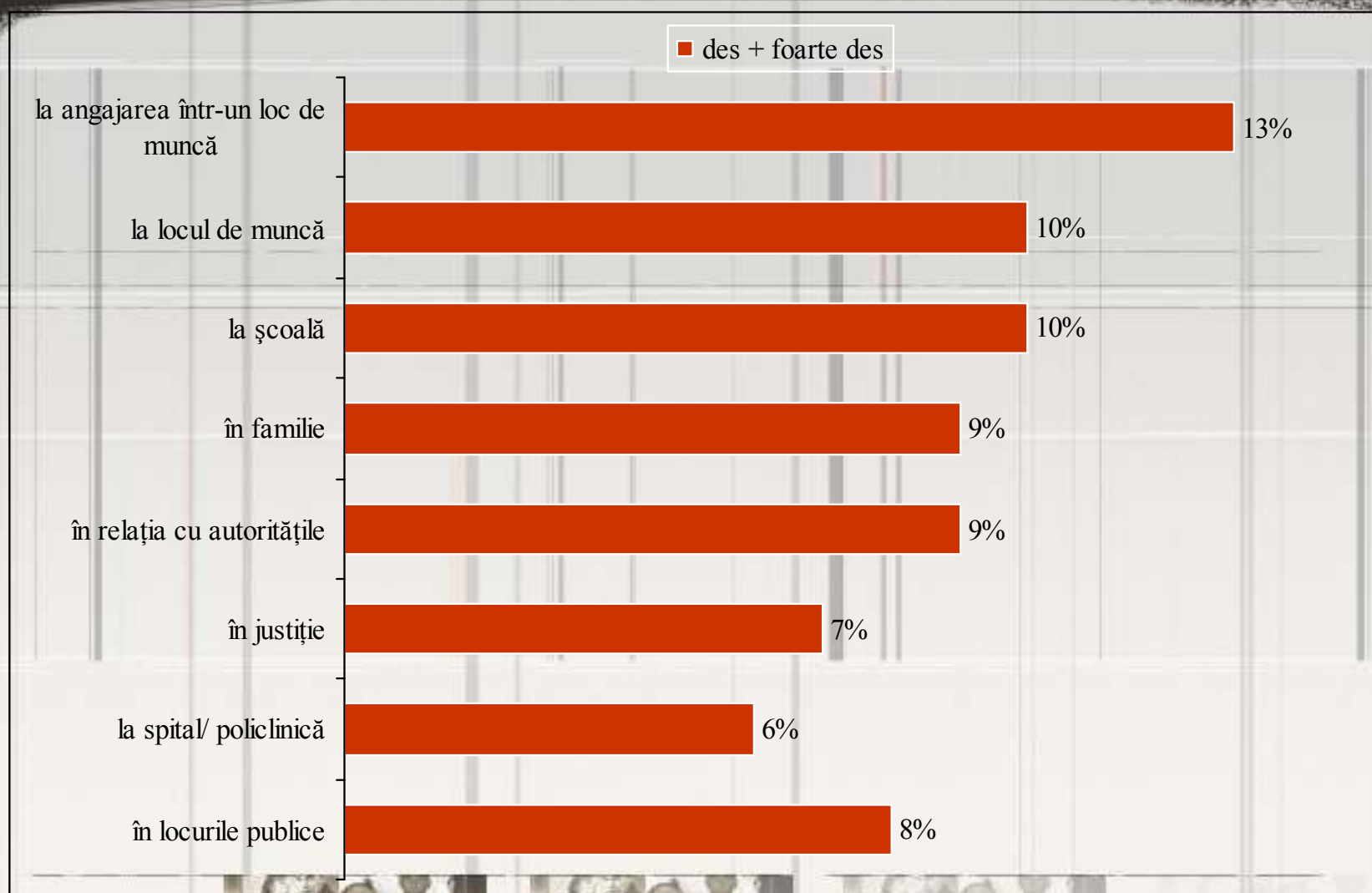
Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

Cât de des întâlniți în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?

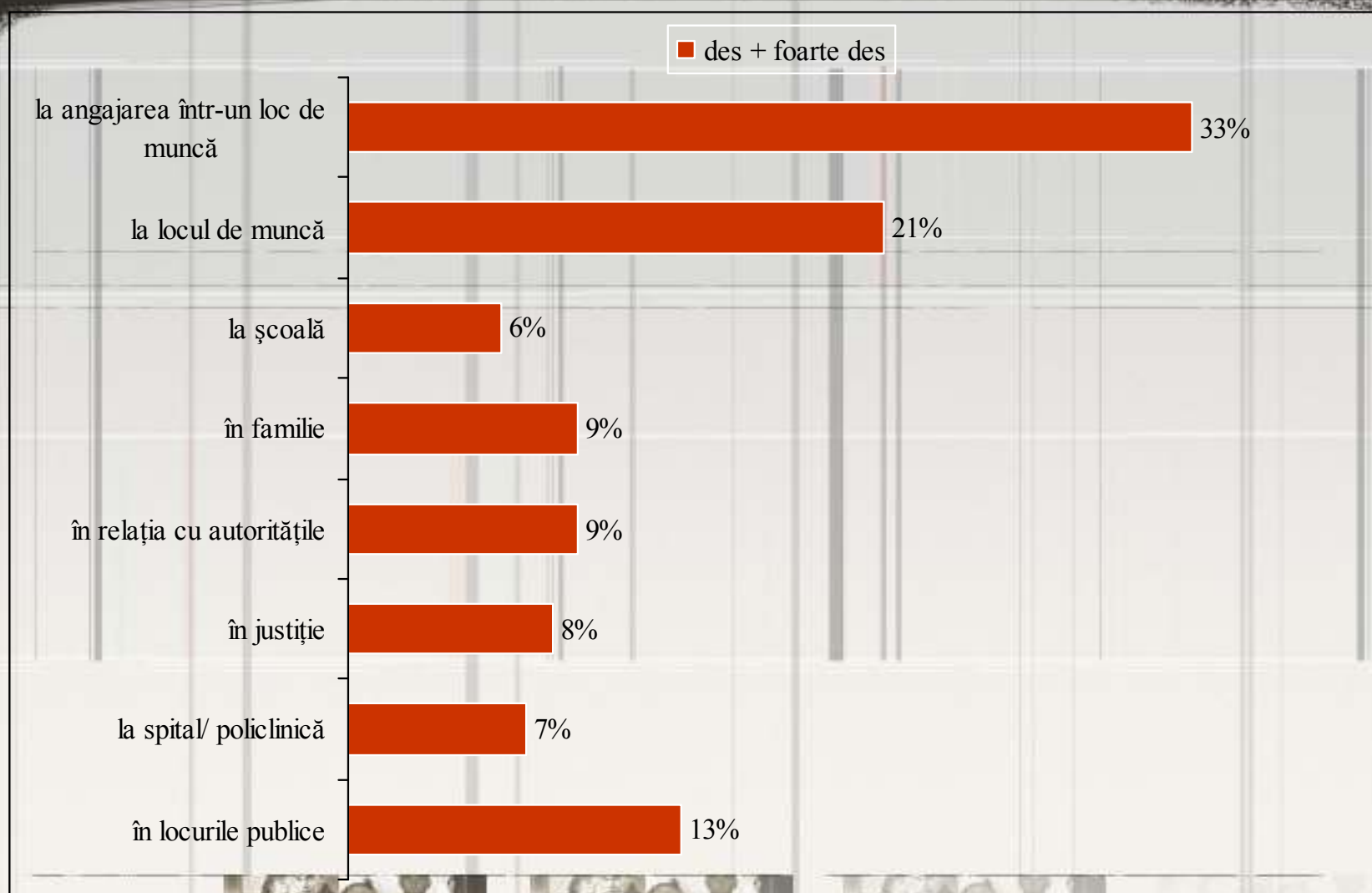
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e membru al unei secte religioase?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

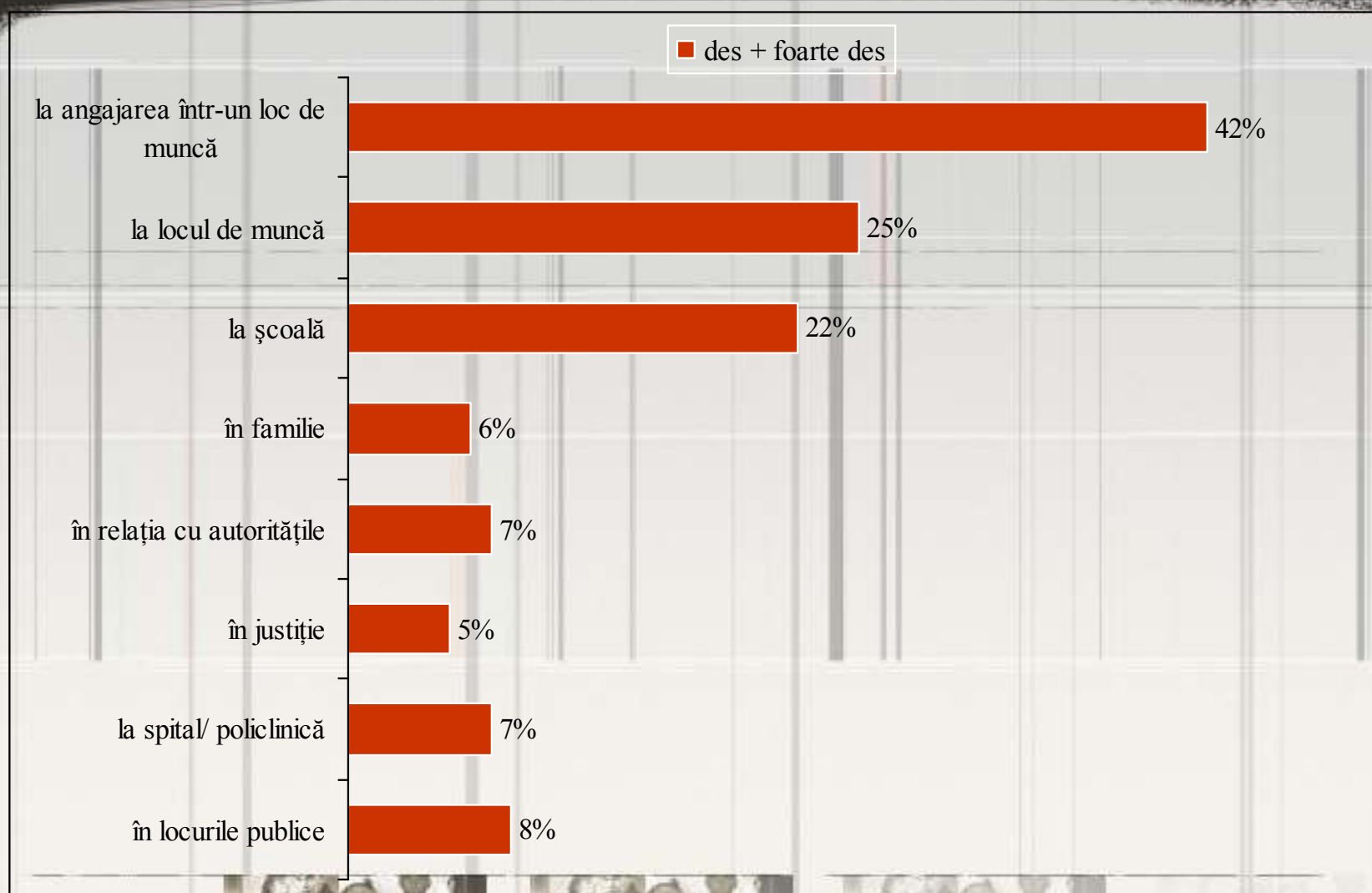
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e femeie?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

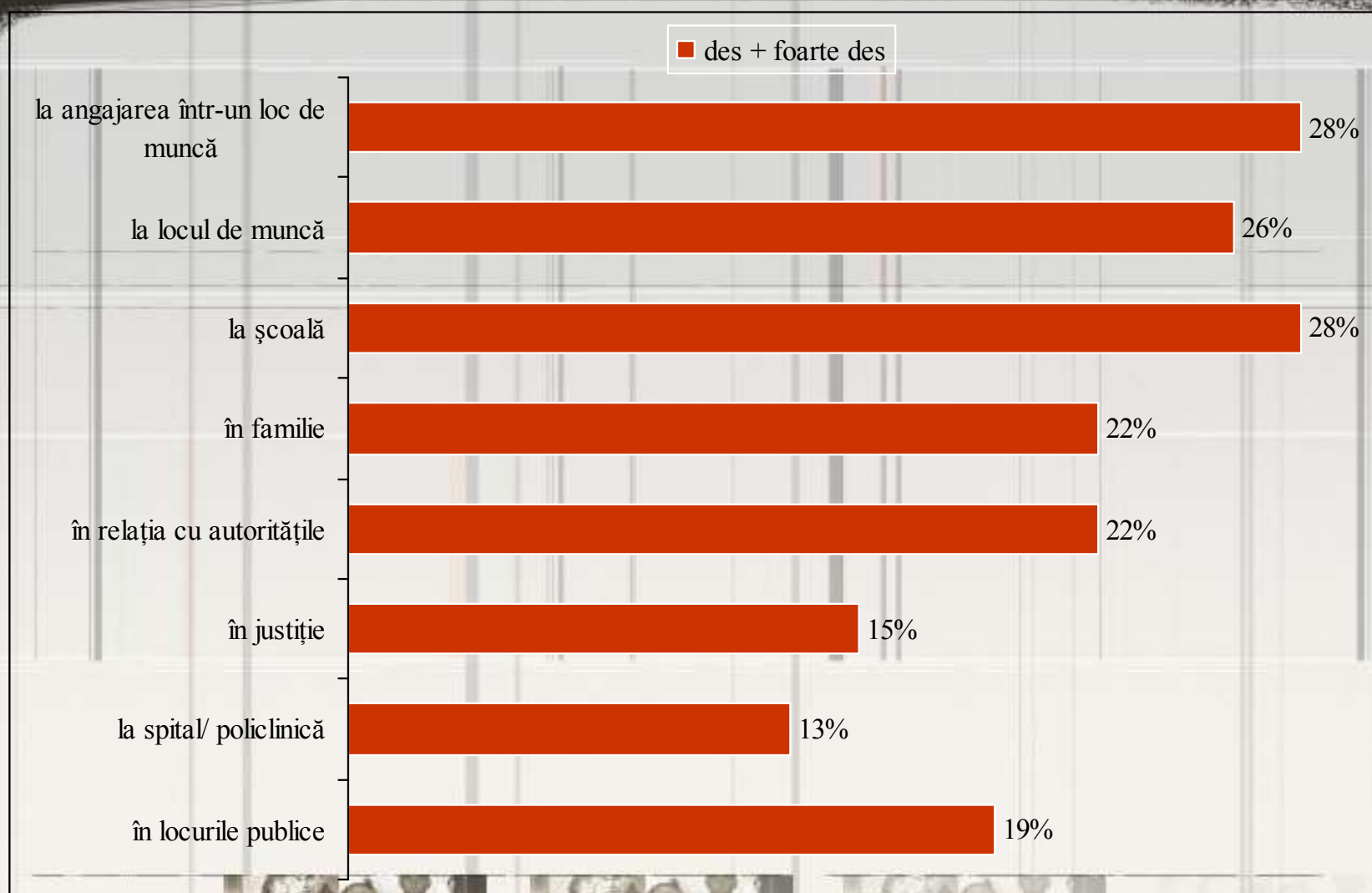
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e femeie însărcinată?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

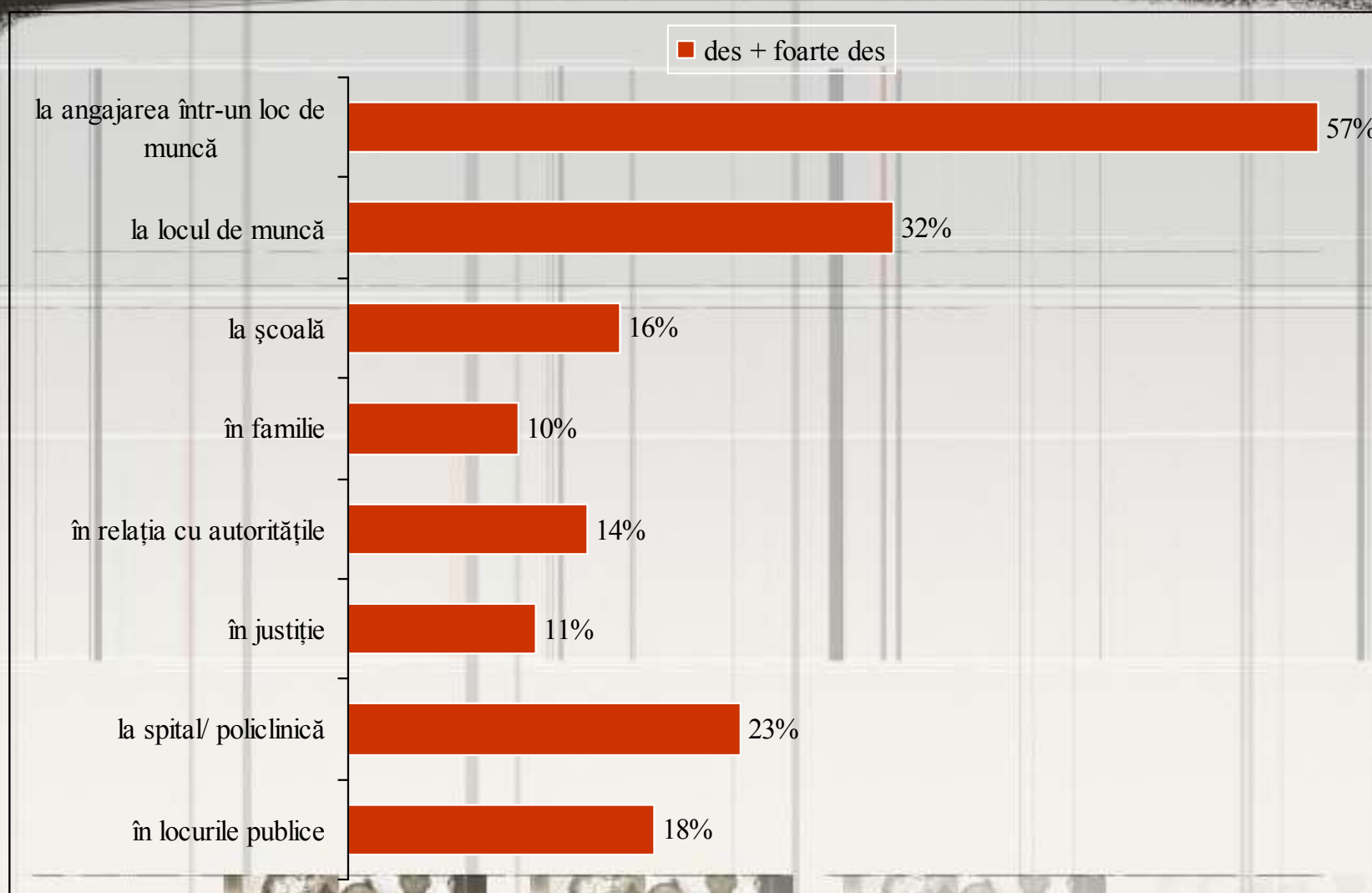
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e homosexual?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

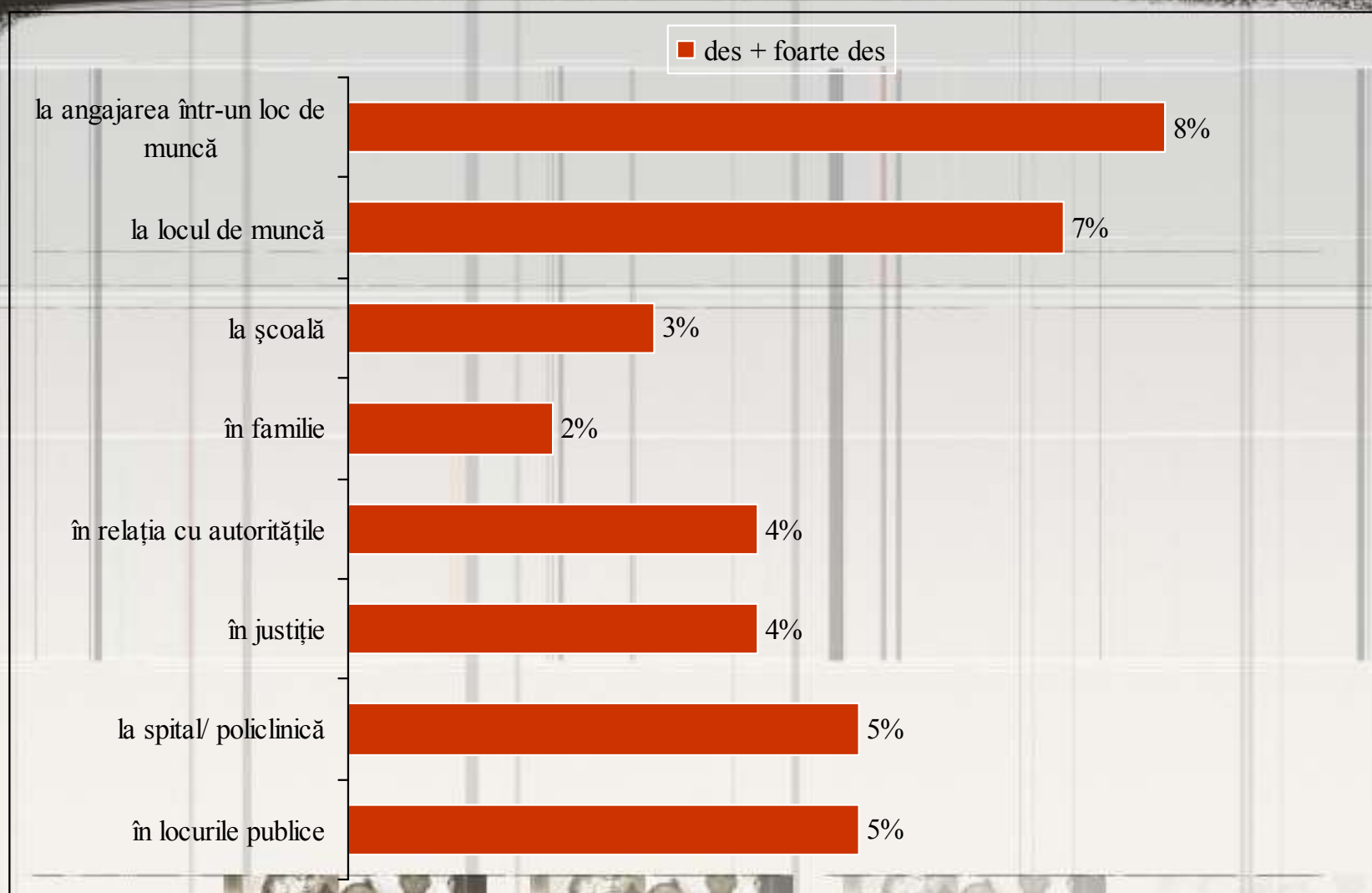
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e în vârstă?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

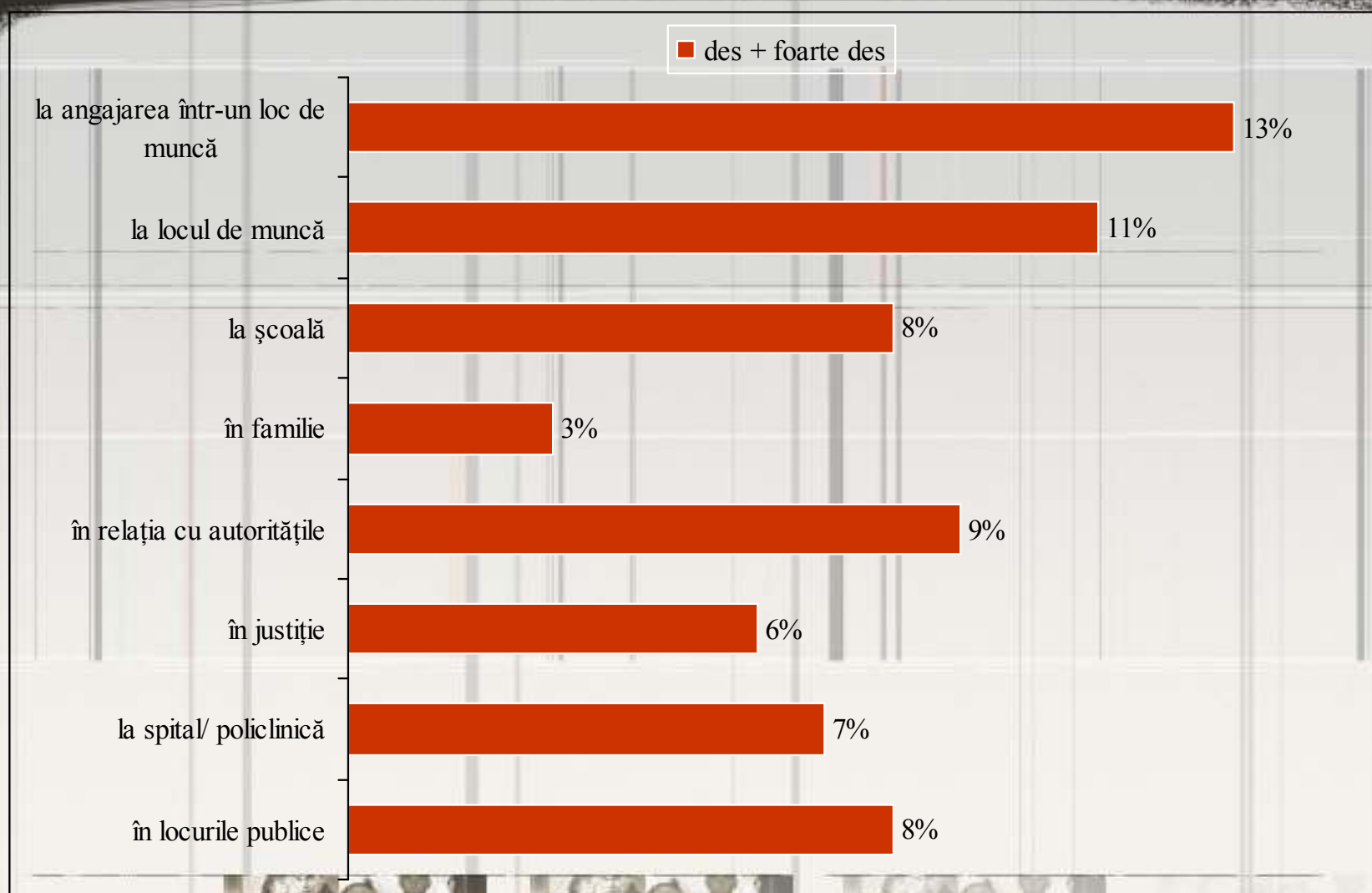
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e român?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

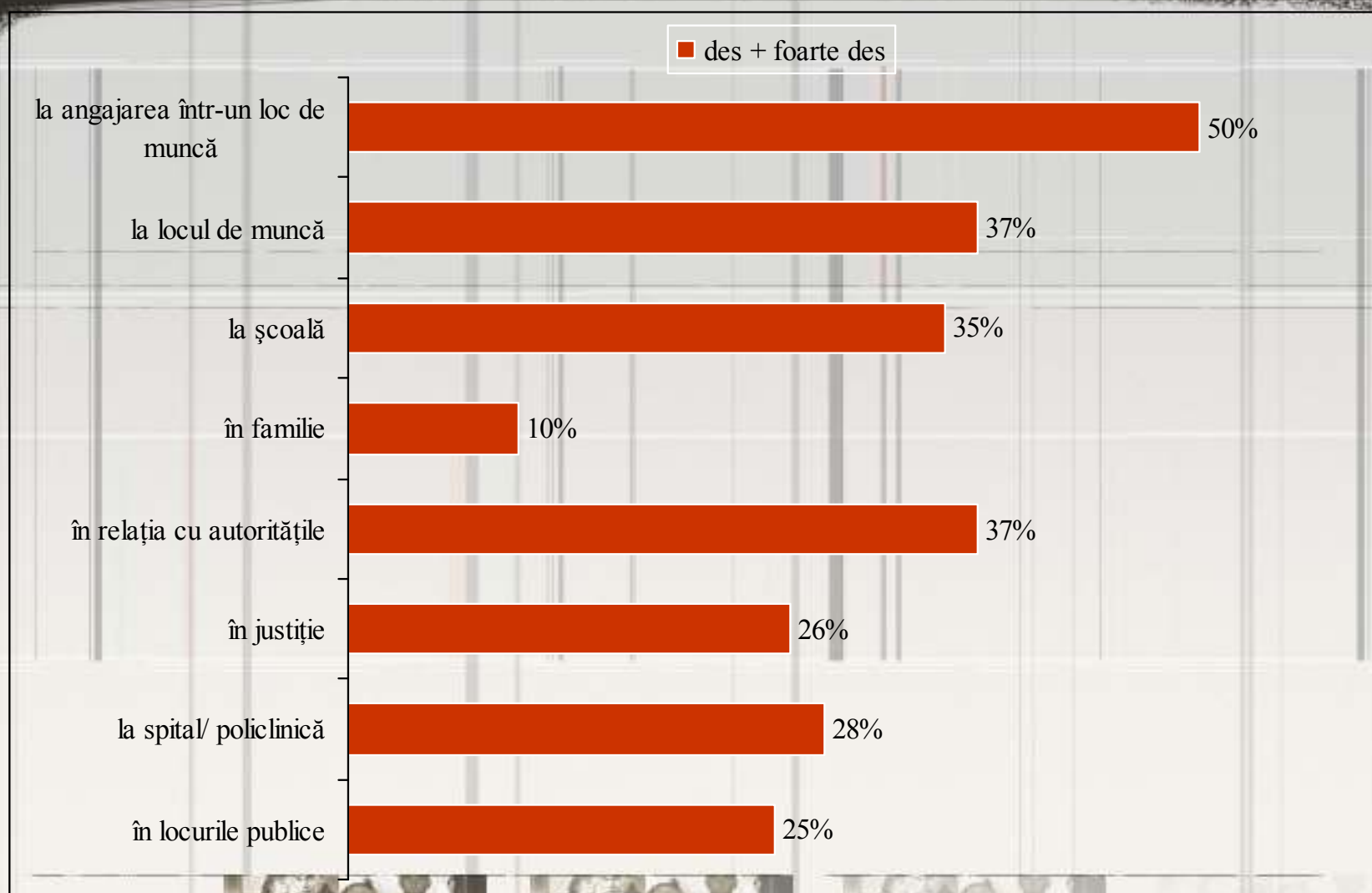
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e maghiar?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

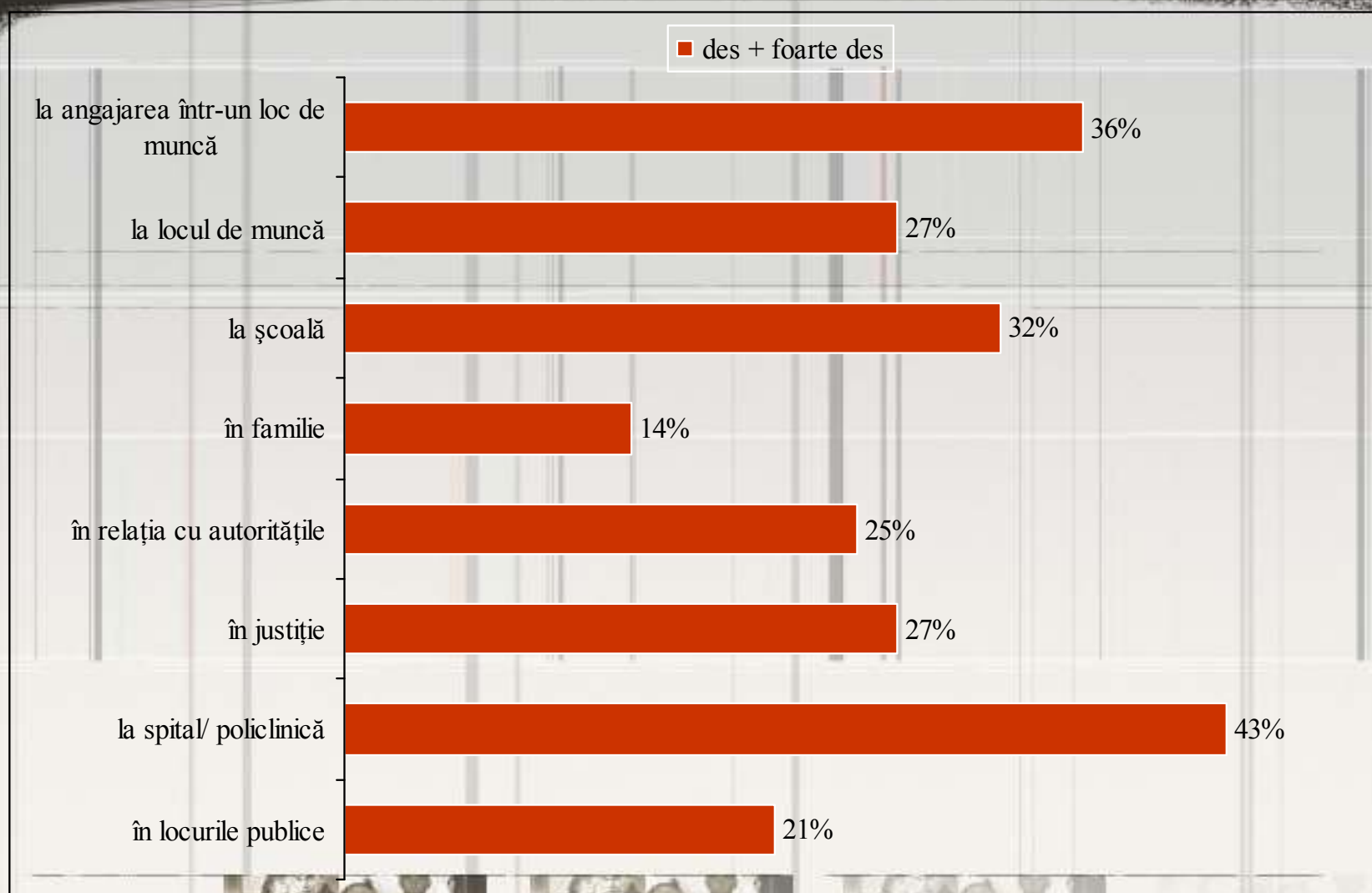
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că e rom?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

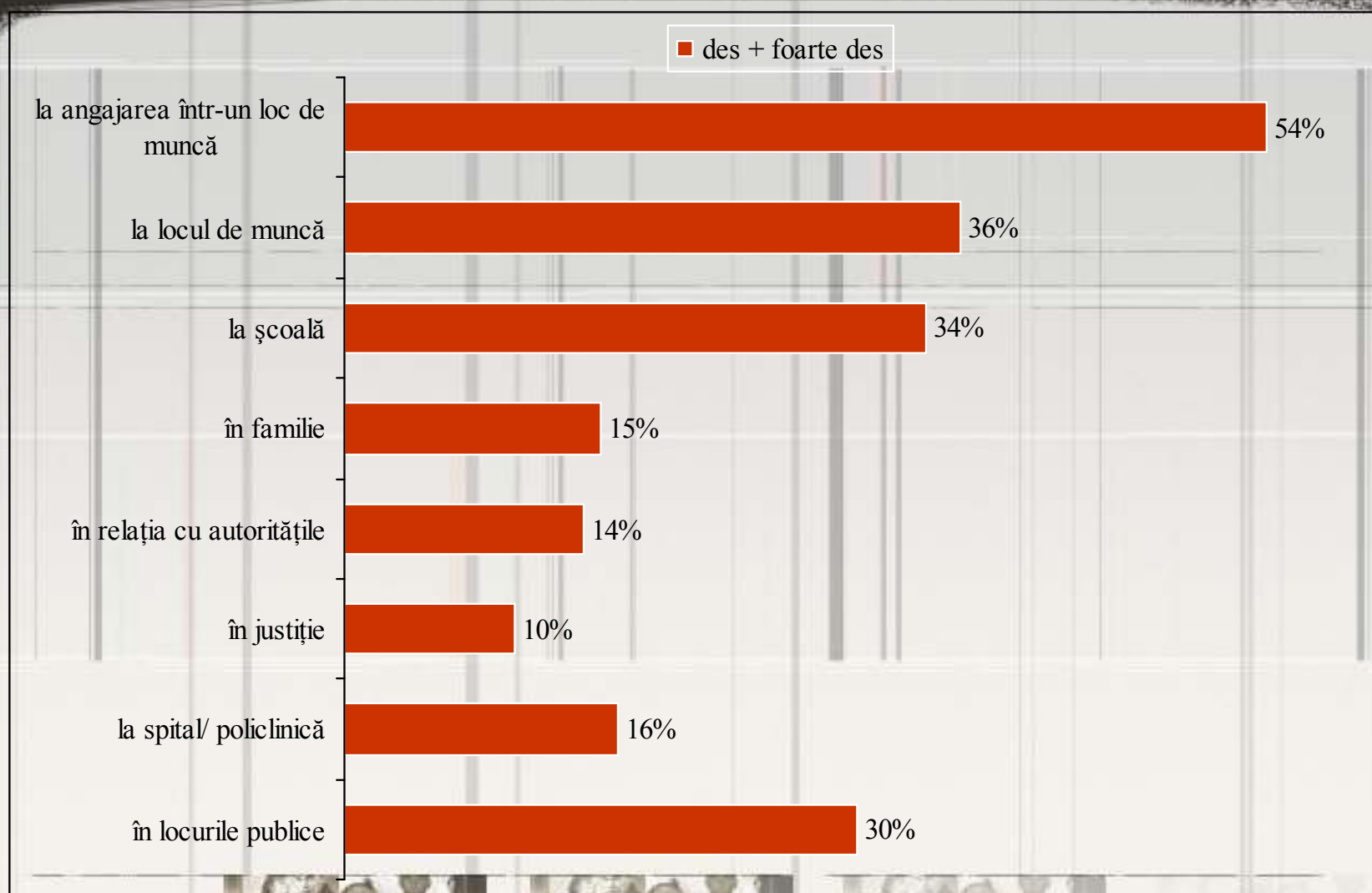
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e săracă?

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

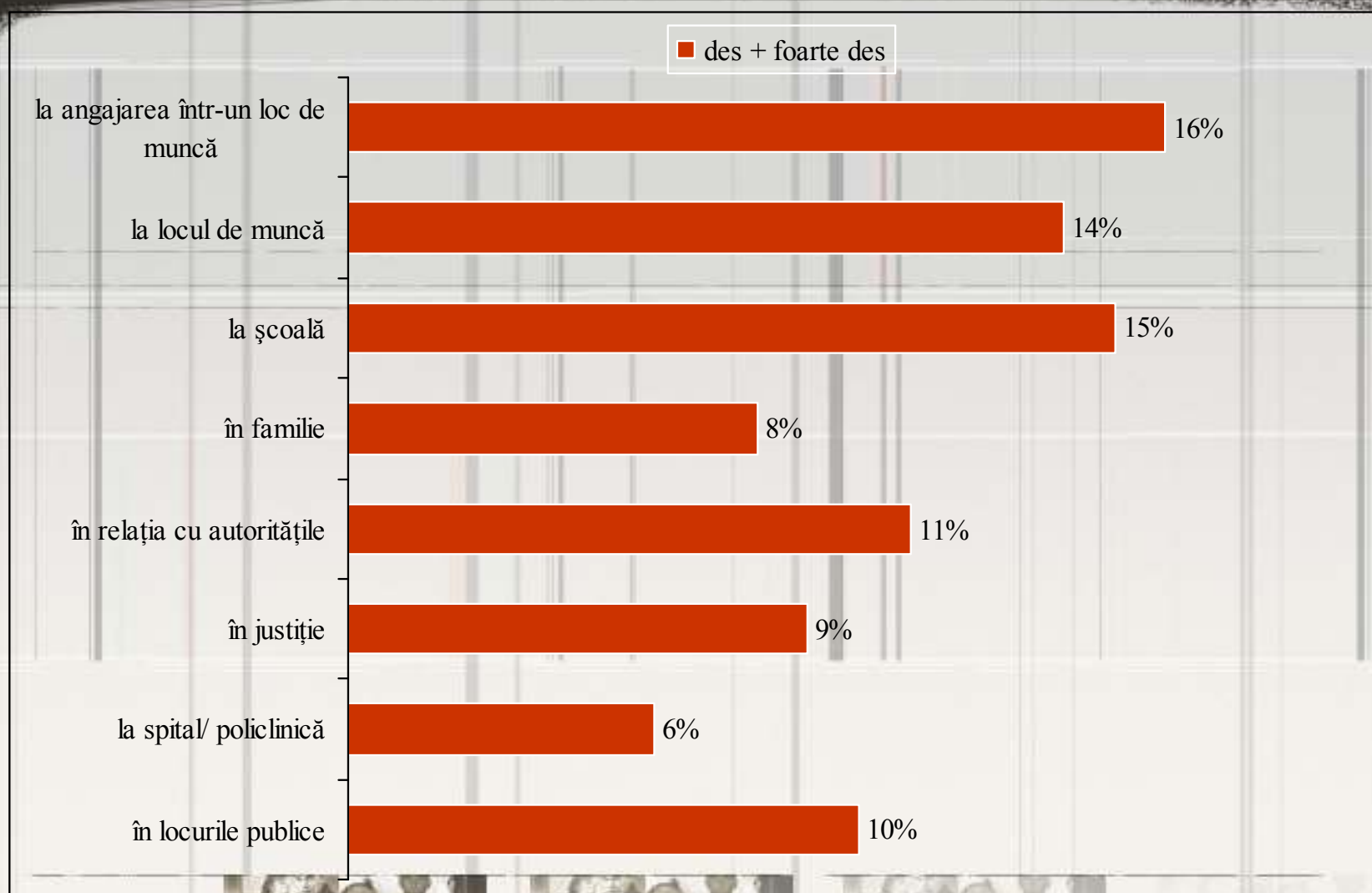
Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ? *O persoană să aibă de suferit ... pentru că are un handicap?*

Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

Cât de des credeți că se întâlnește în viața de zi cu zi următoarea situație ... ?
O persoană să aibă de suferit ... pentru că e membru al unei secte religioase?

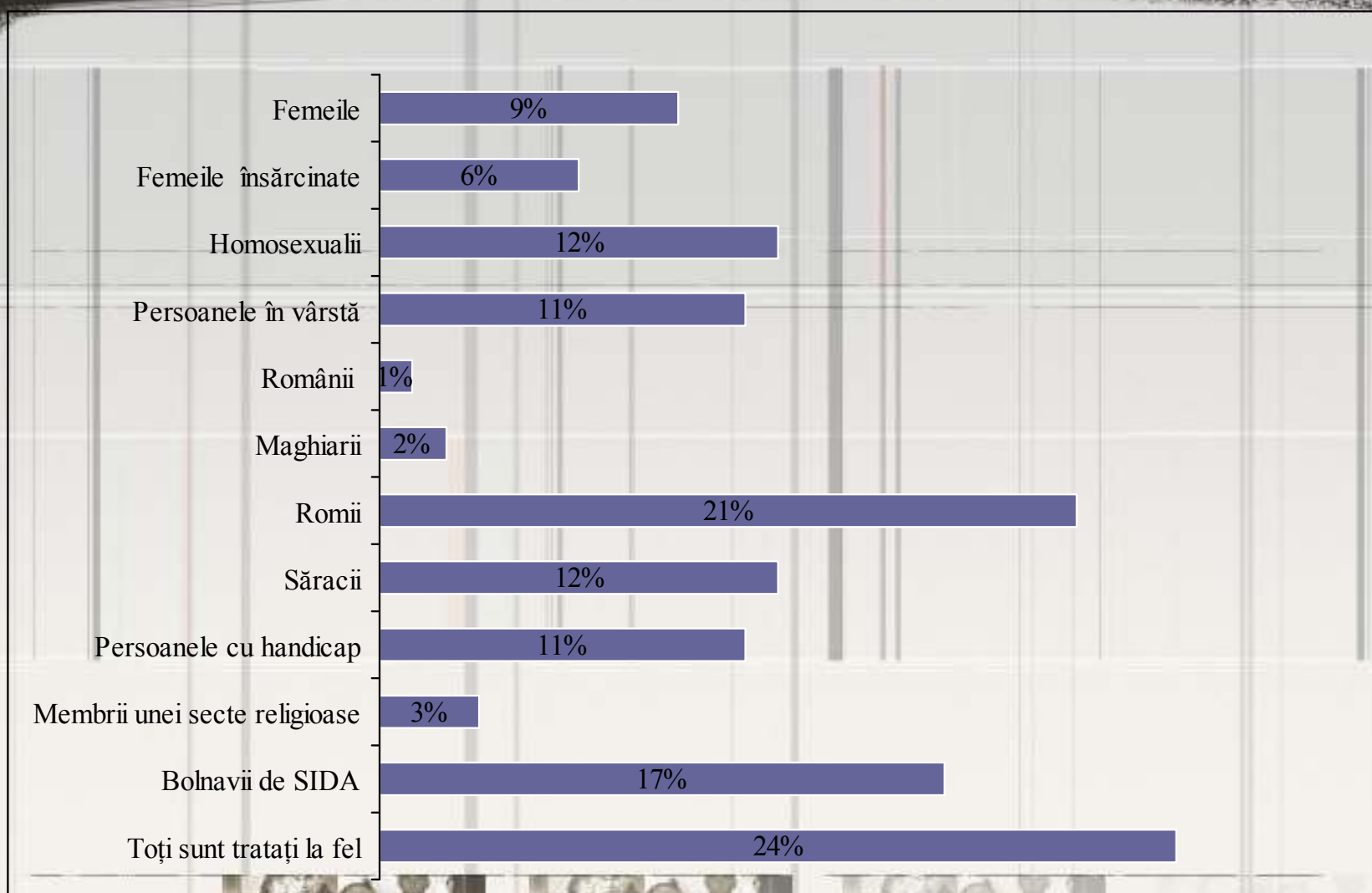
Diferența până la 100% reprezintă "rar+foarte rar" și "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

La locul de muncă

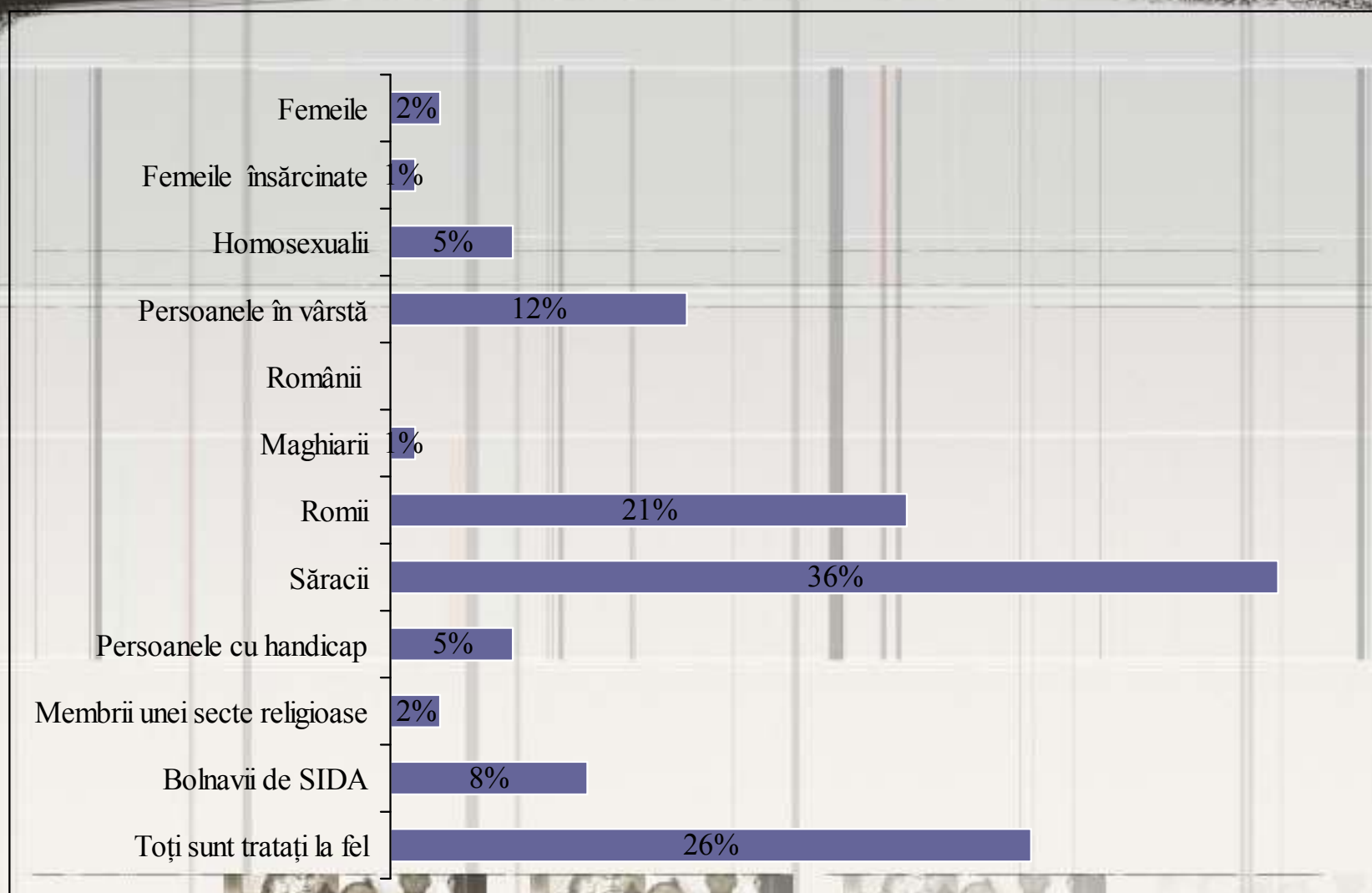
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

În spital sau policlinică

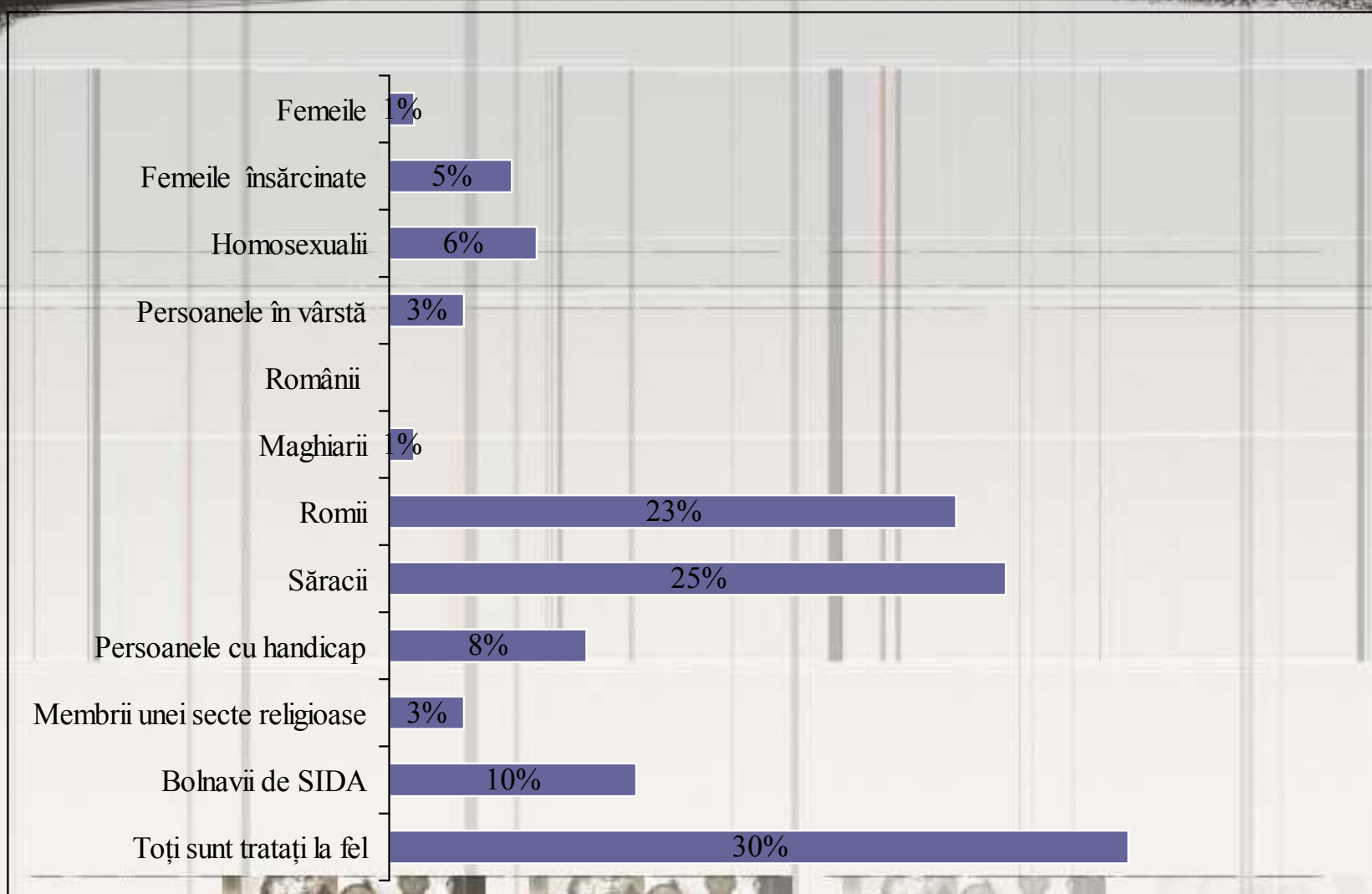
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

La școală

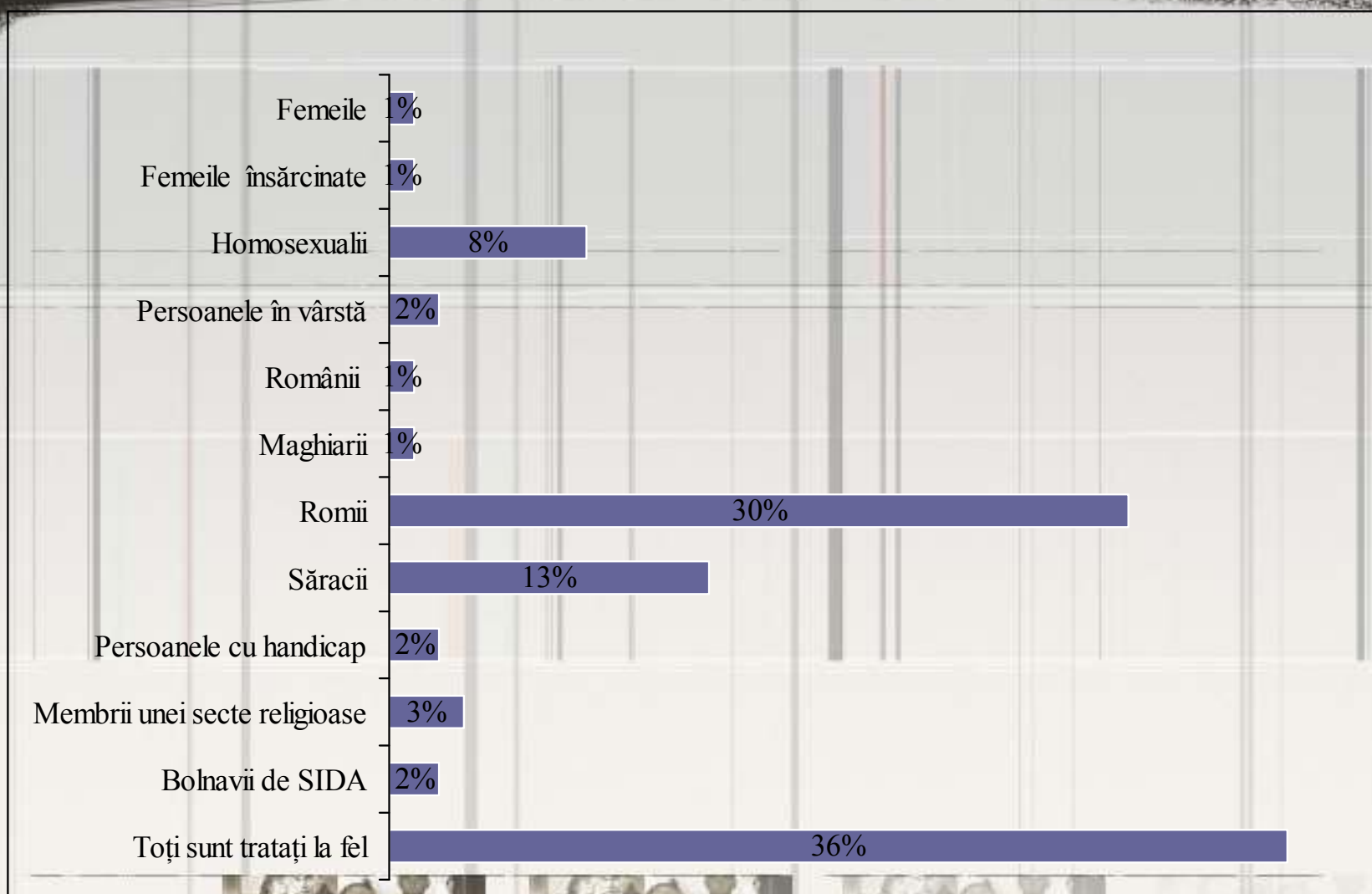
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

La Poliție

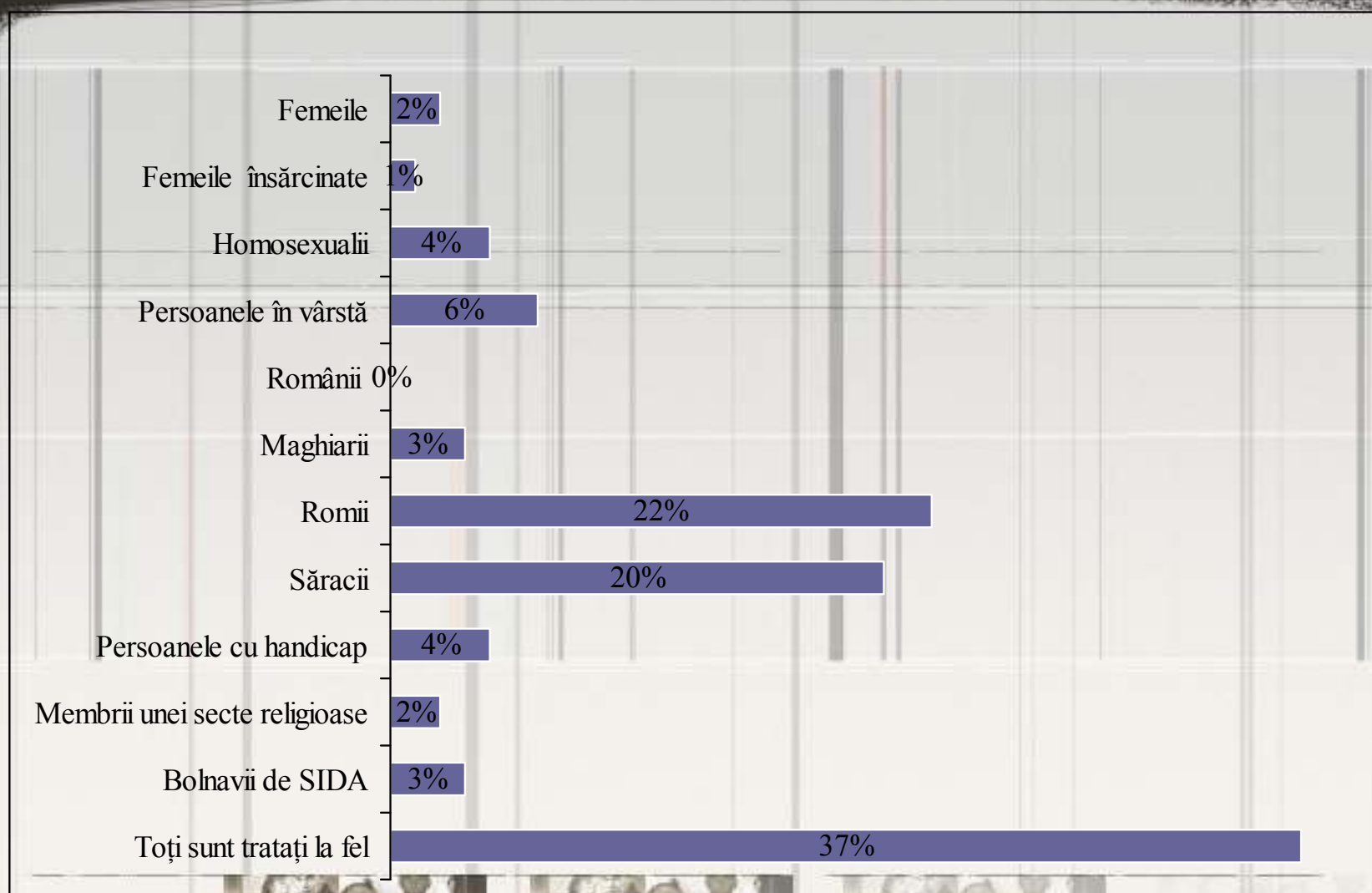
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

În instituțiile publice

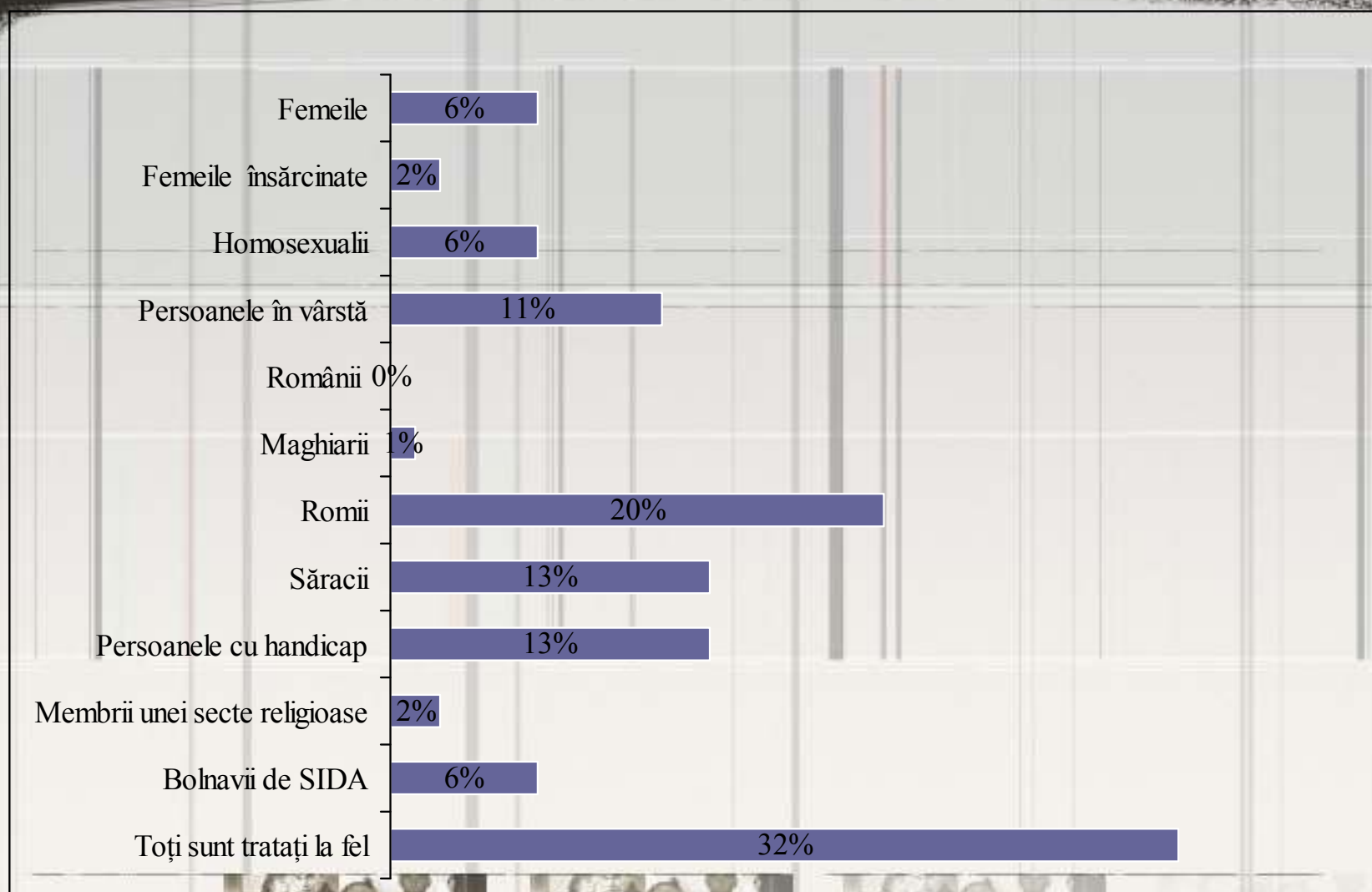
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

În locuri publice (în parc, în magazine, pe stradă)

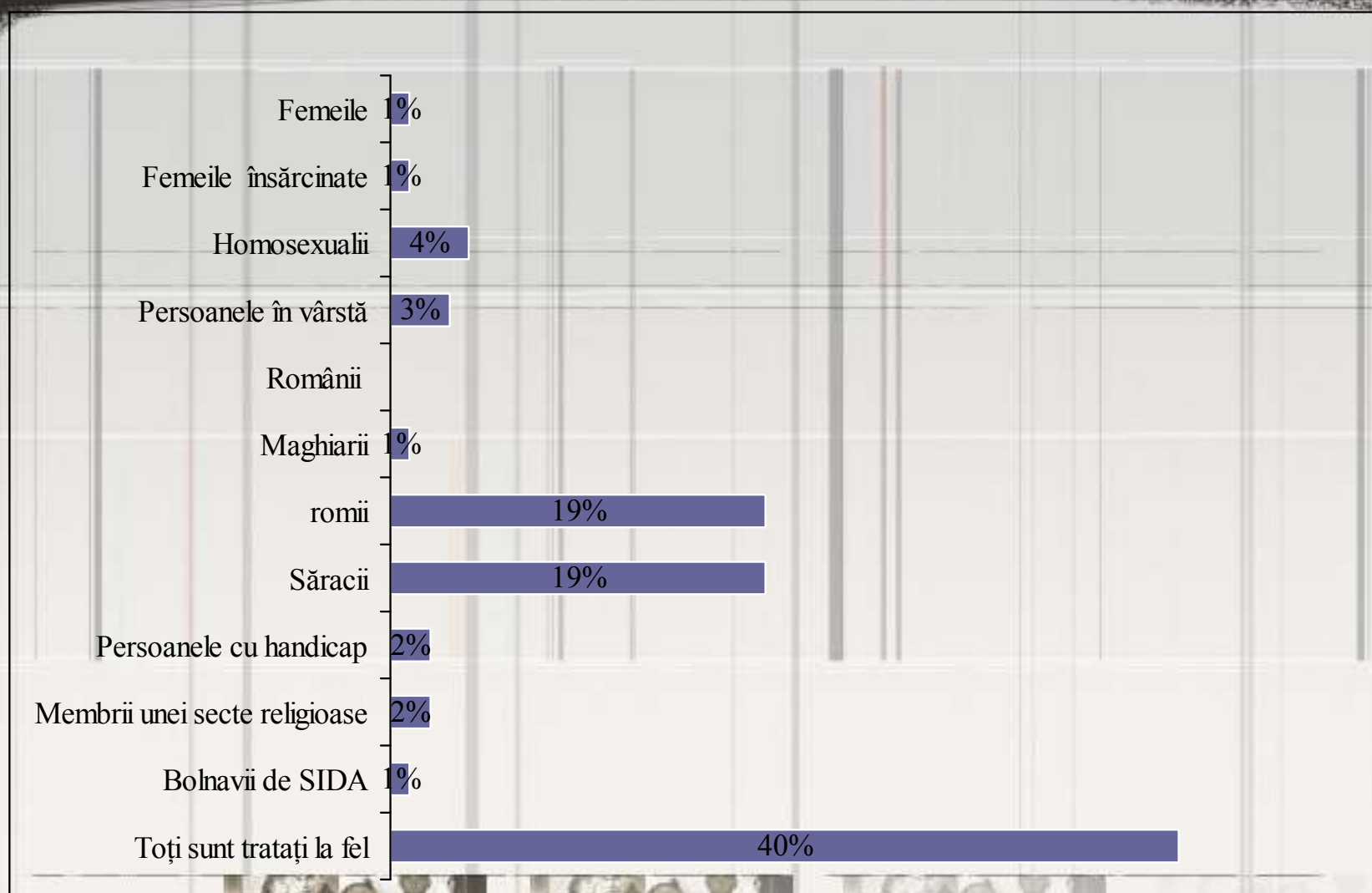
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

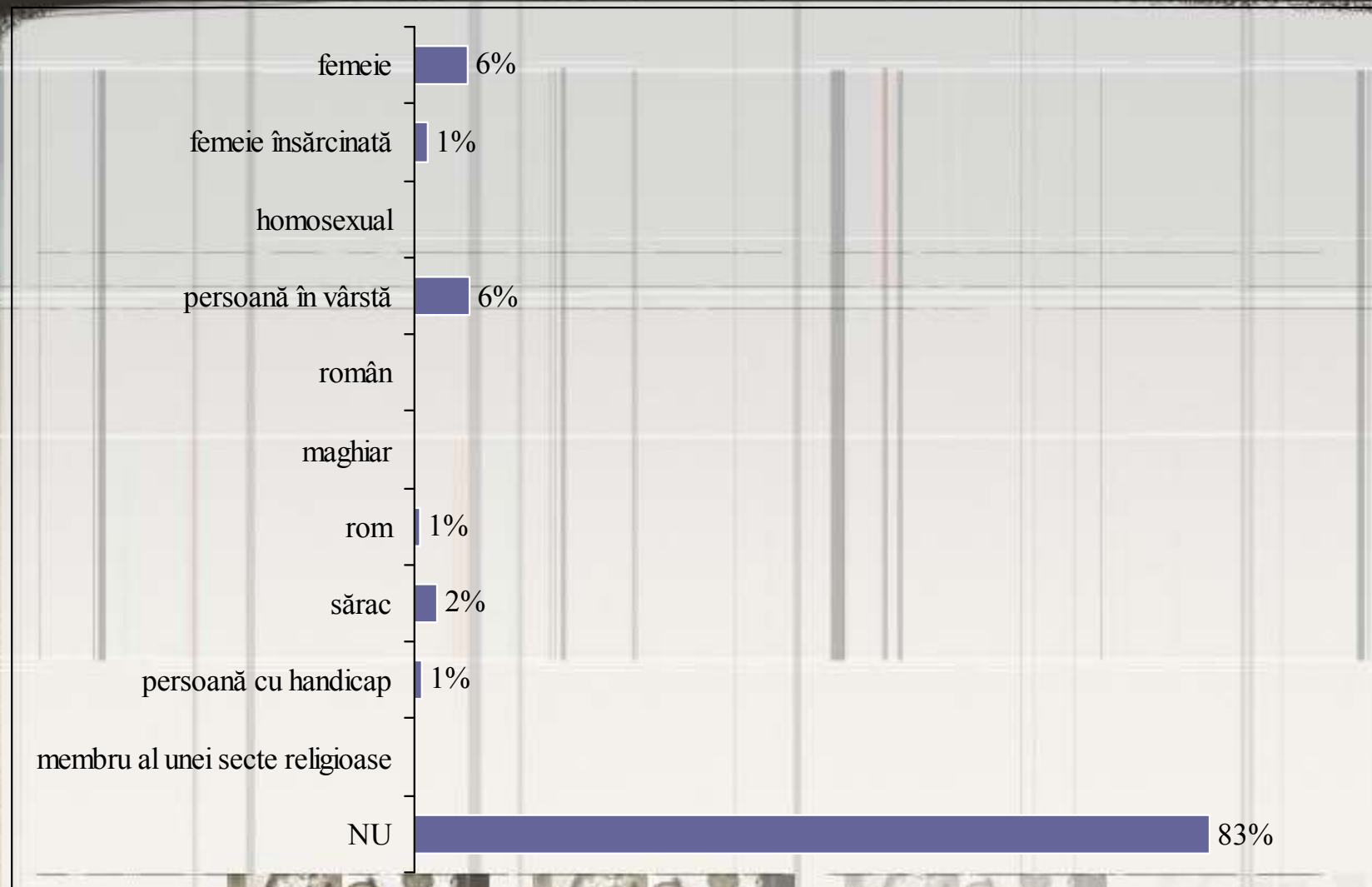
Unii oameni sunt tratați mai bine sau mai rău în diferite locuri. Gândindu-vă la următoarele categorii de oameni, cine credeți că sunt tratați mai rău la...?

În tribunale

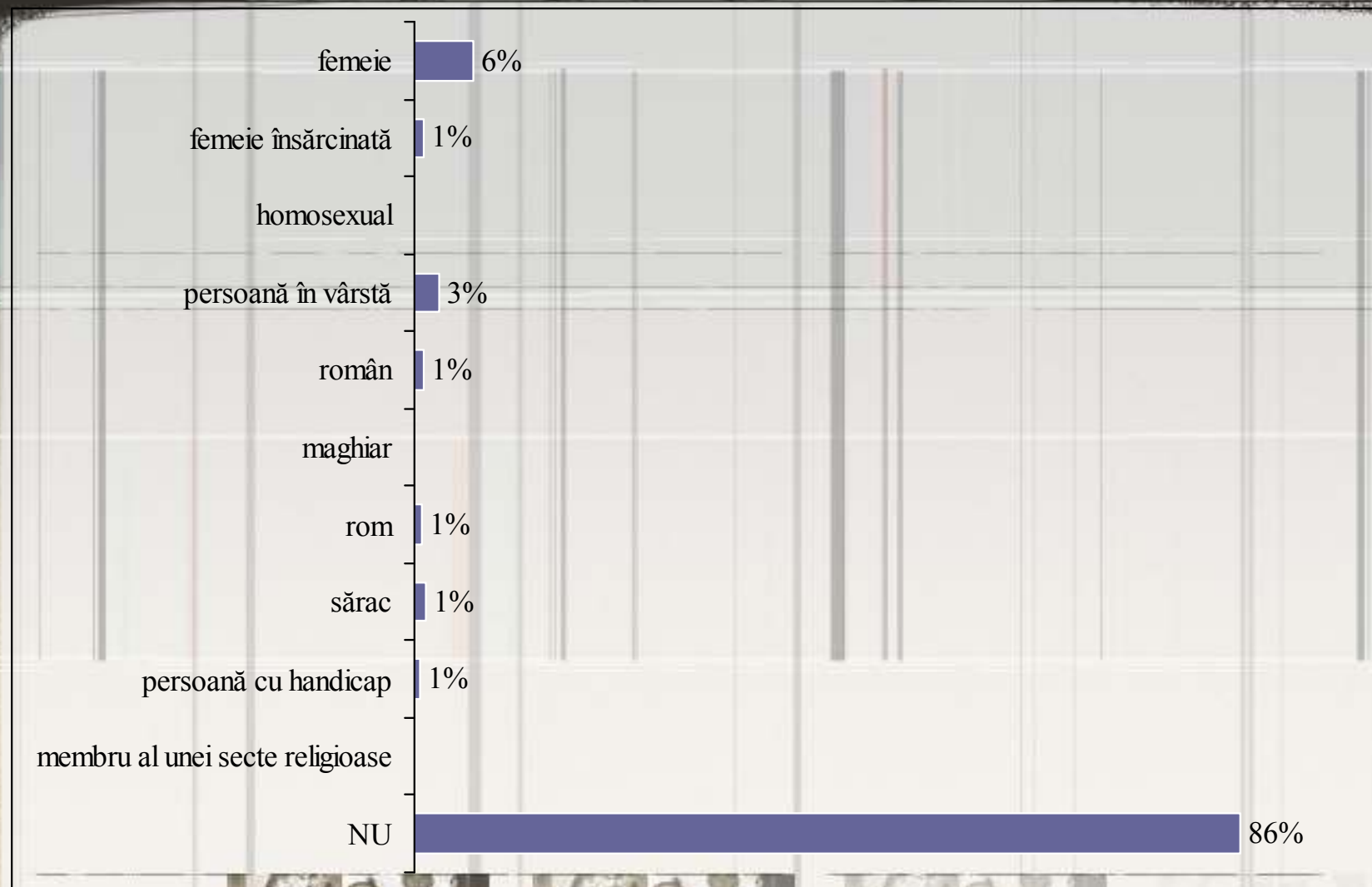
Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

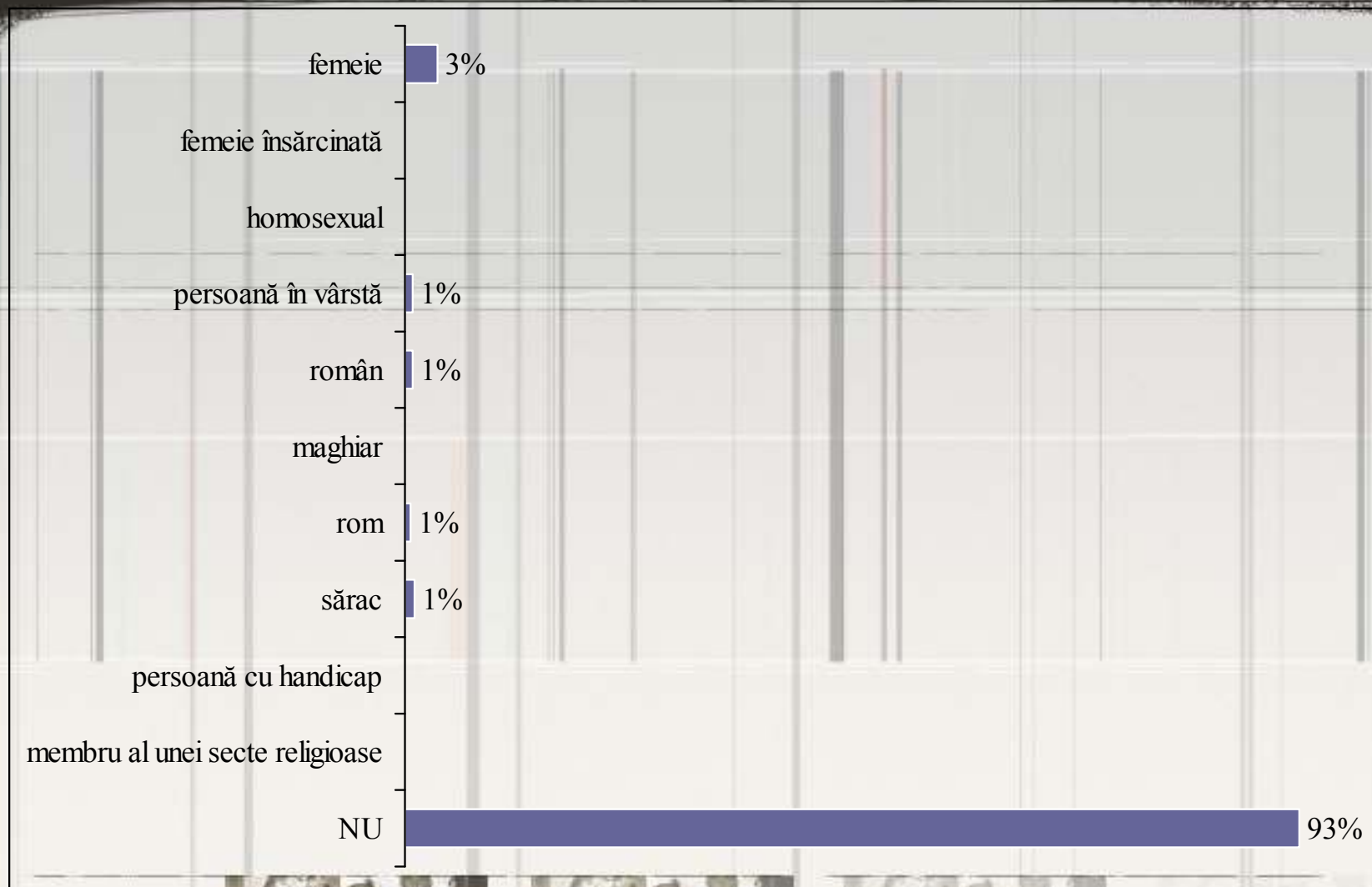
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ NU FIE ANGAJAT*
pentru că e ... (răspuns multiplu)

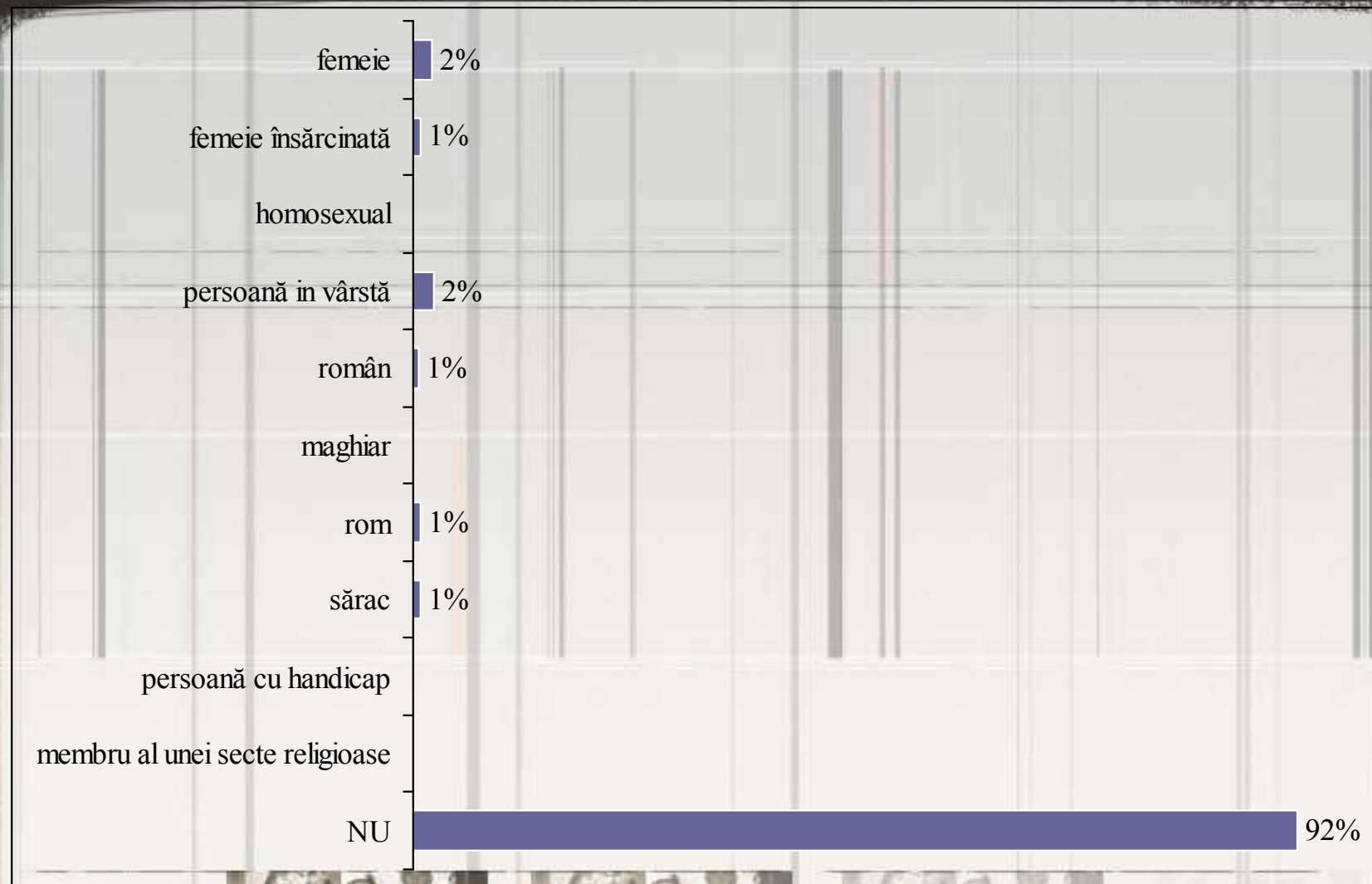
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE PROST PLĂTIT*
pentru că e ... (răspuns multiplu)

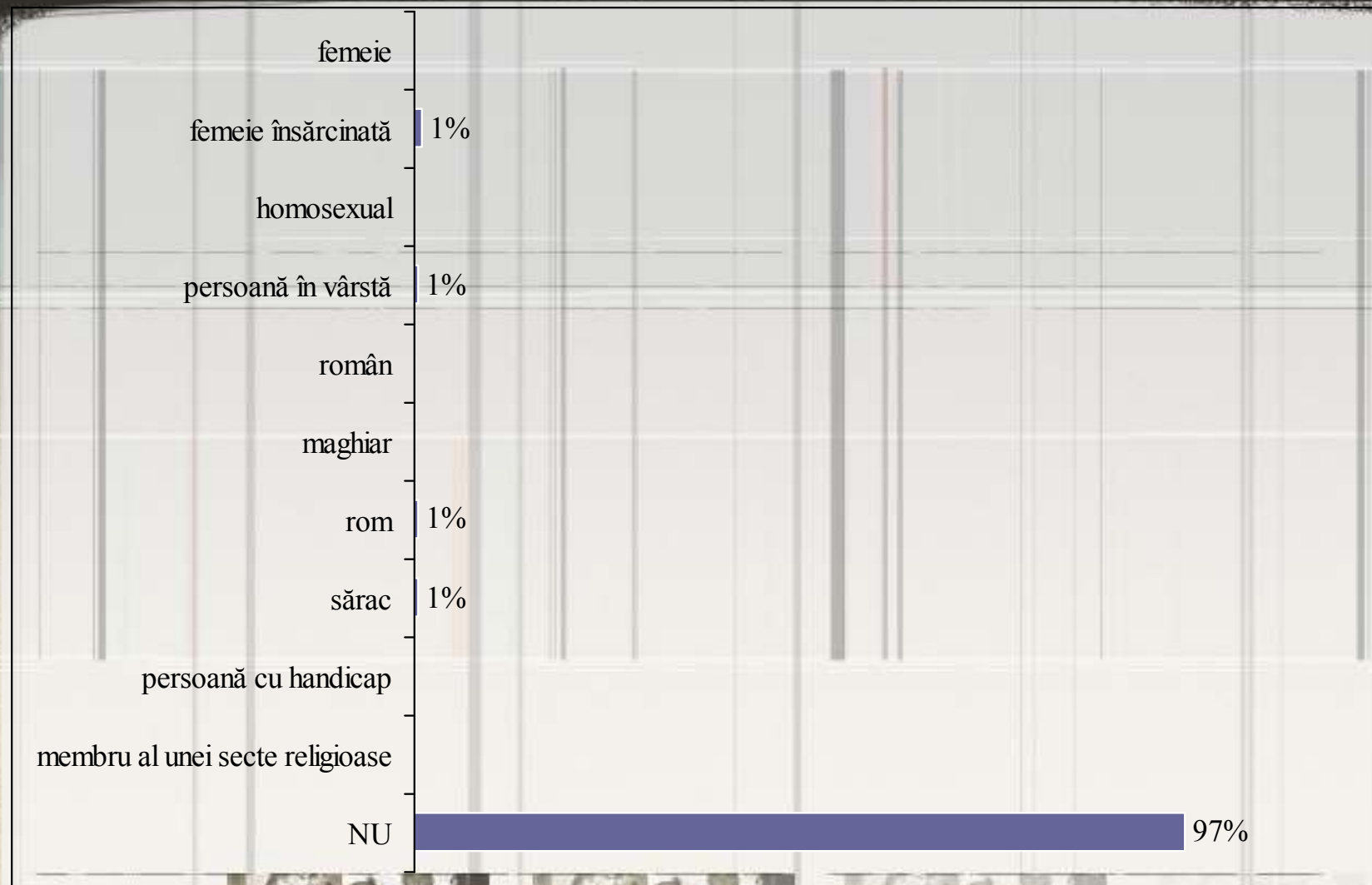
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ I SE DEA MAI MULTE SARCINI DE MUNCĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

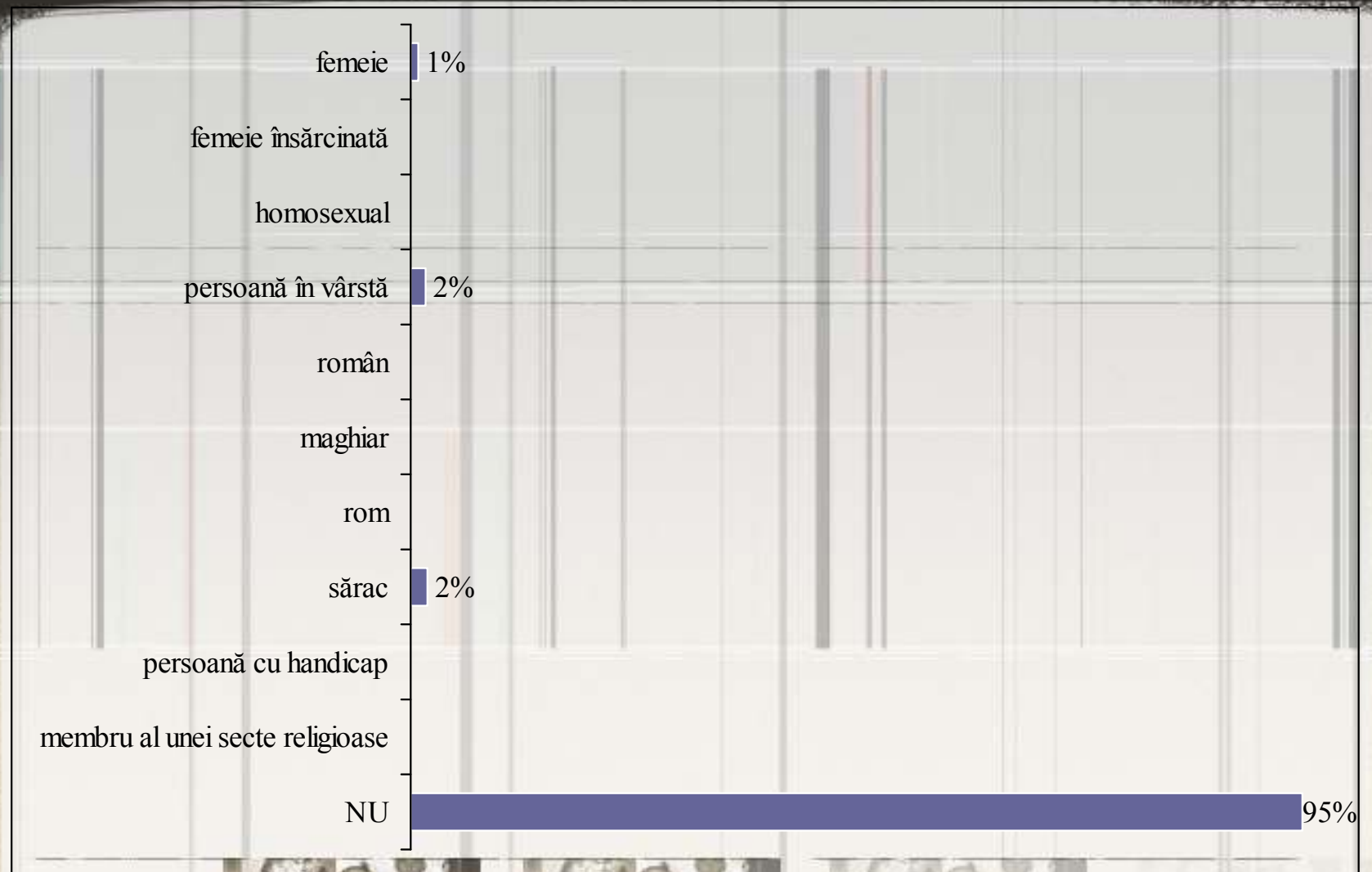
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE DAT AFARĂ DE LA LOCUL DE MUNCĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

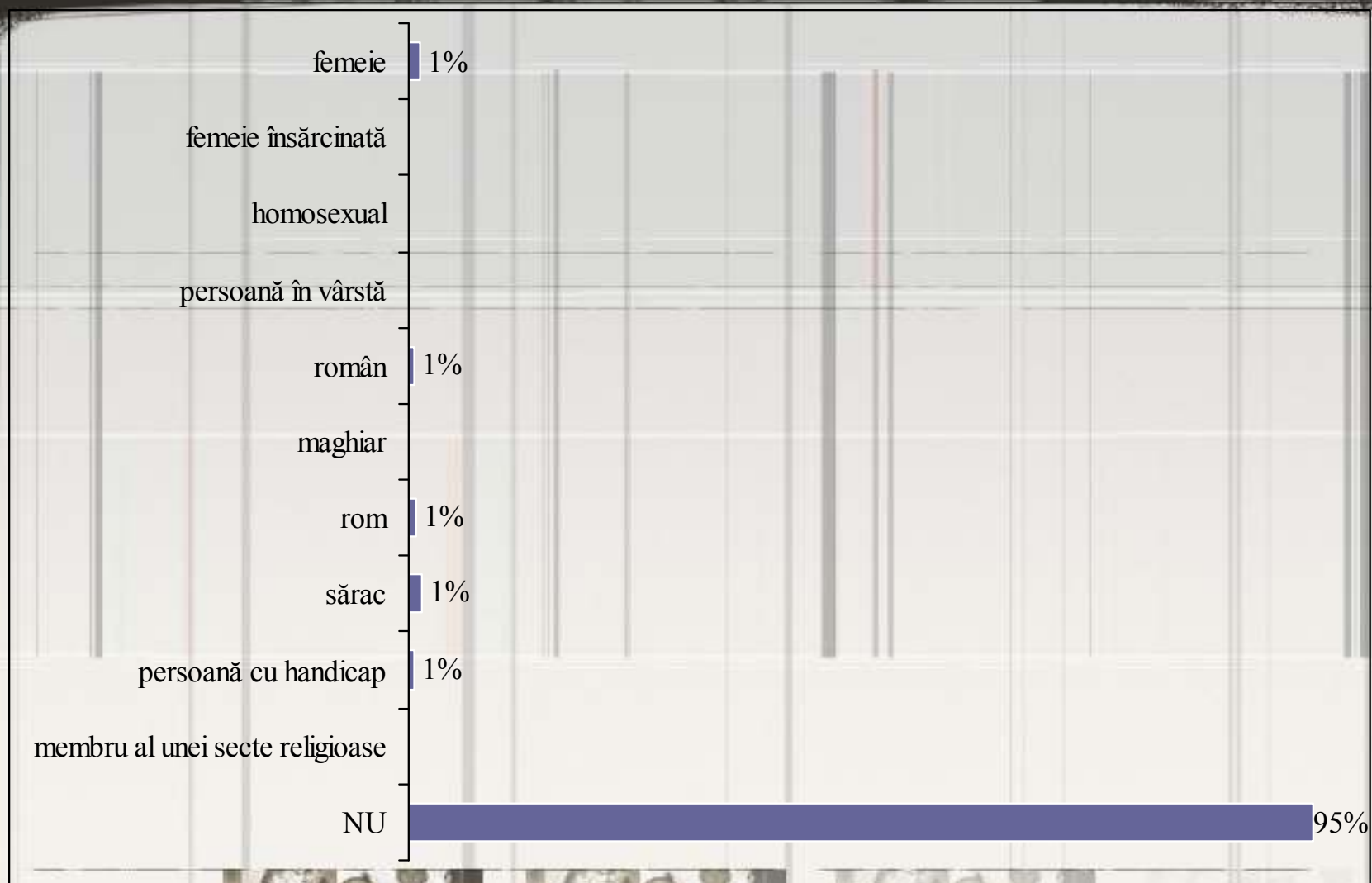
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE EXCLUS DIN GRUPUL DE COLEGI DE MUNCĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

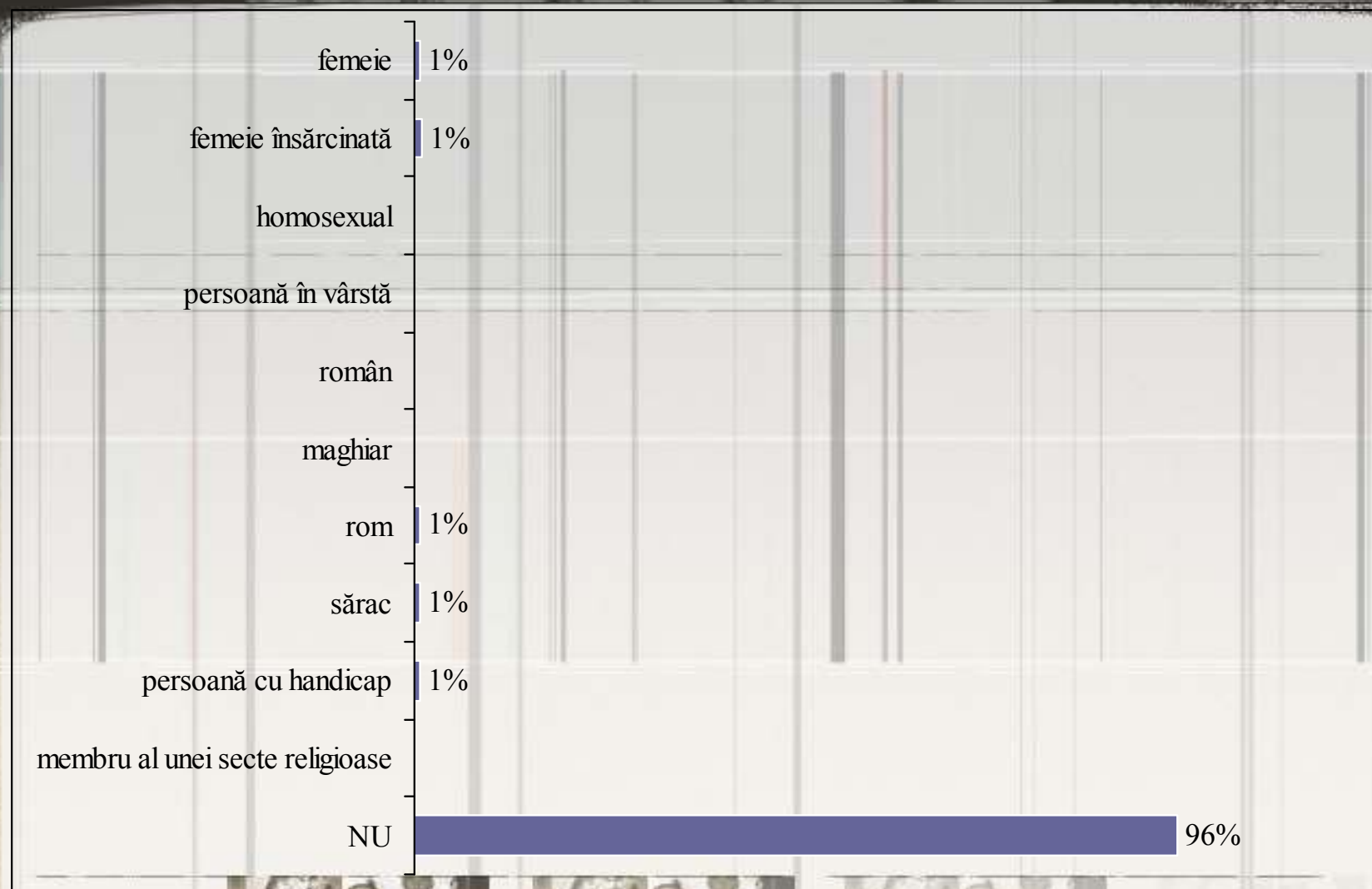
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ NU FIE TRATAT/CONSULTAT MEDICAL* pentru că e ... (răspuns multiplu)

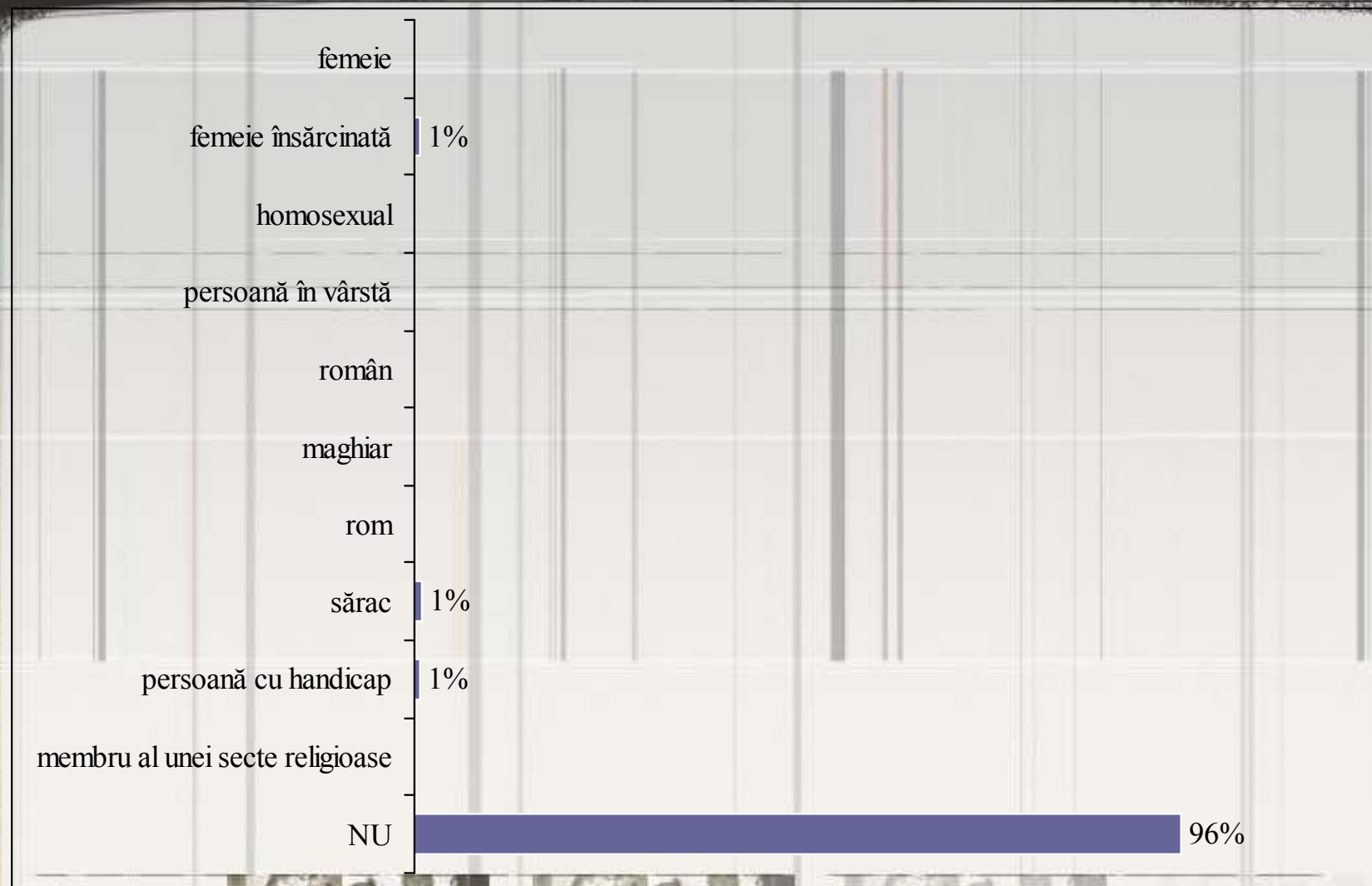
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ I SE VORBEASCĂ URÂT LA ȘCOALĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

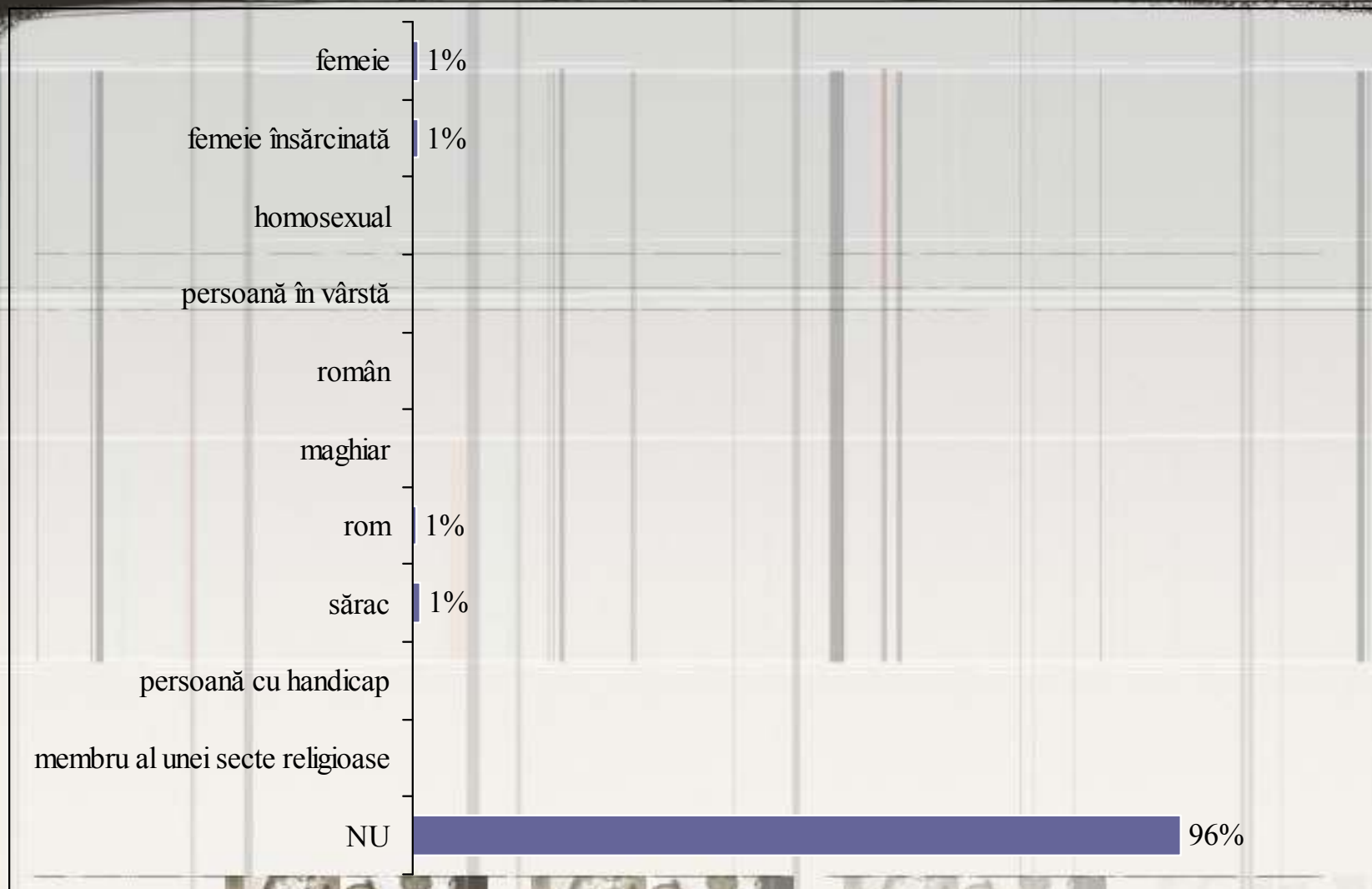
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE AGRESAT DE CĂTRE COLEGI SAU PROFESORI* pentru că e ... (răspuns multiplu)

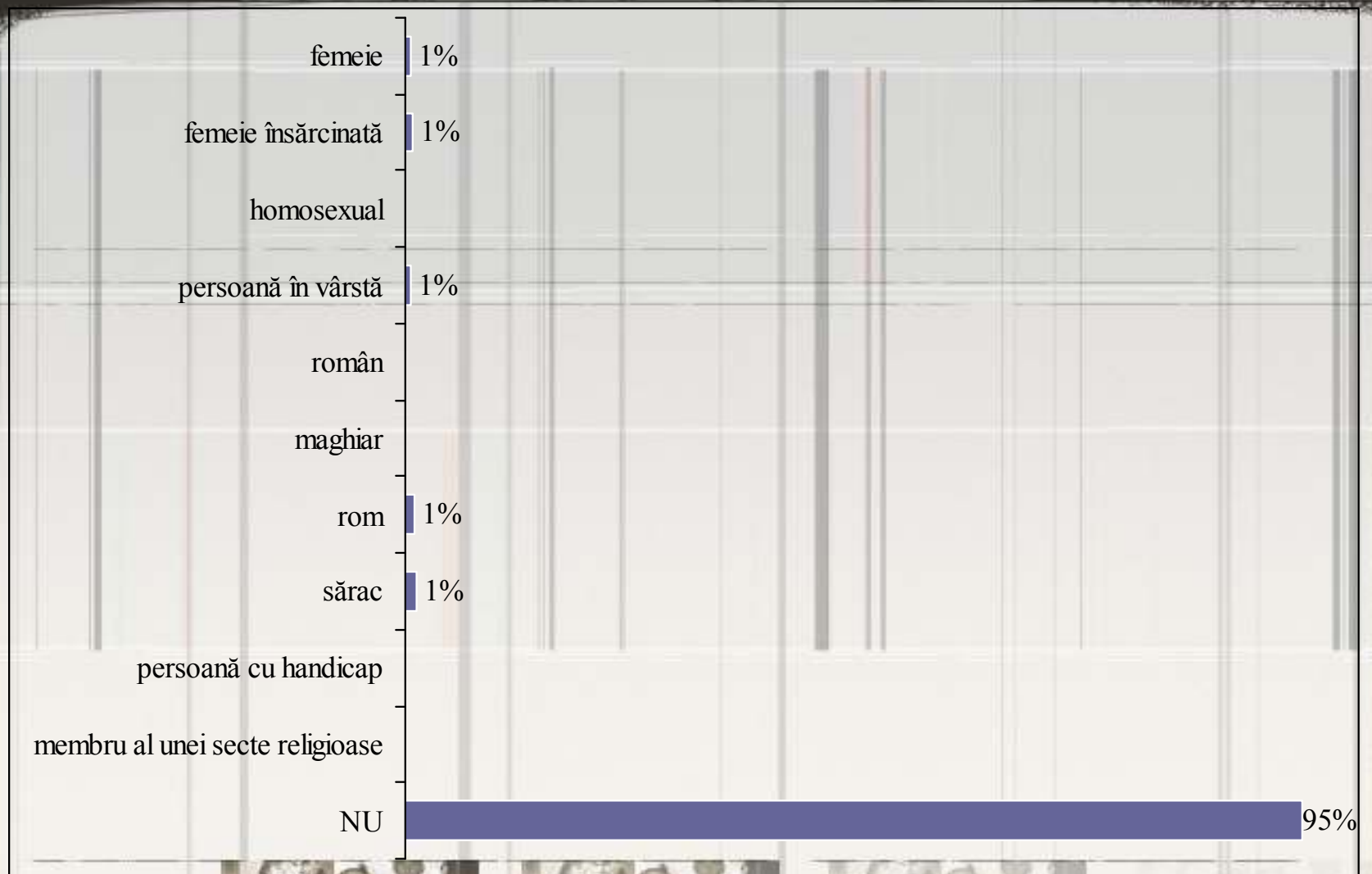
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE EXCLUS DIN GRUPUL DE COLEGI DE ȘCOALĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

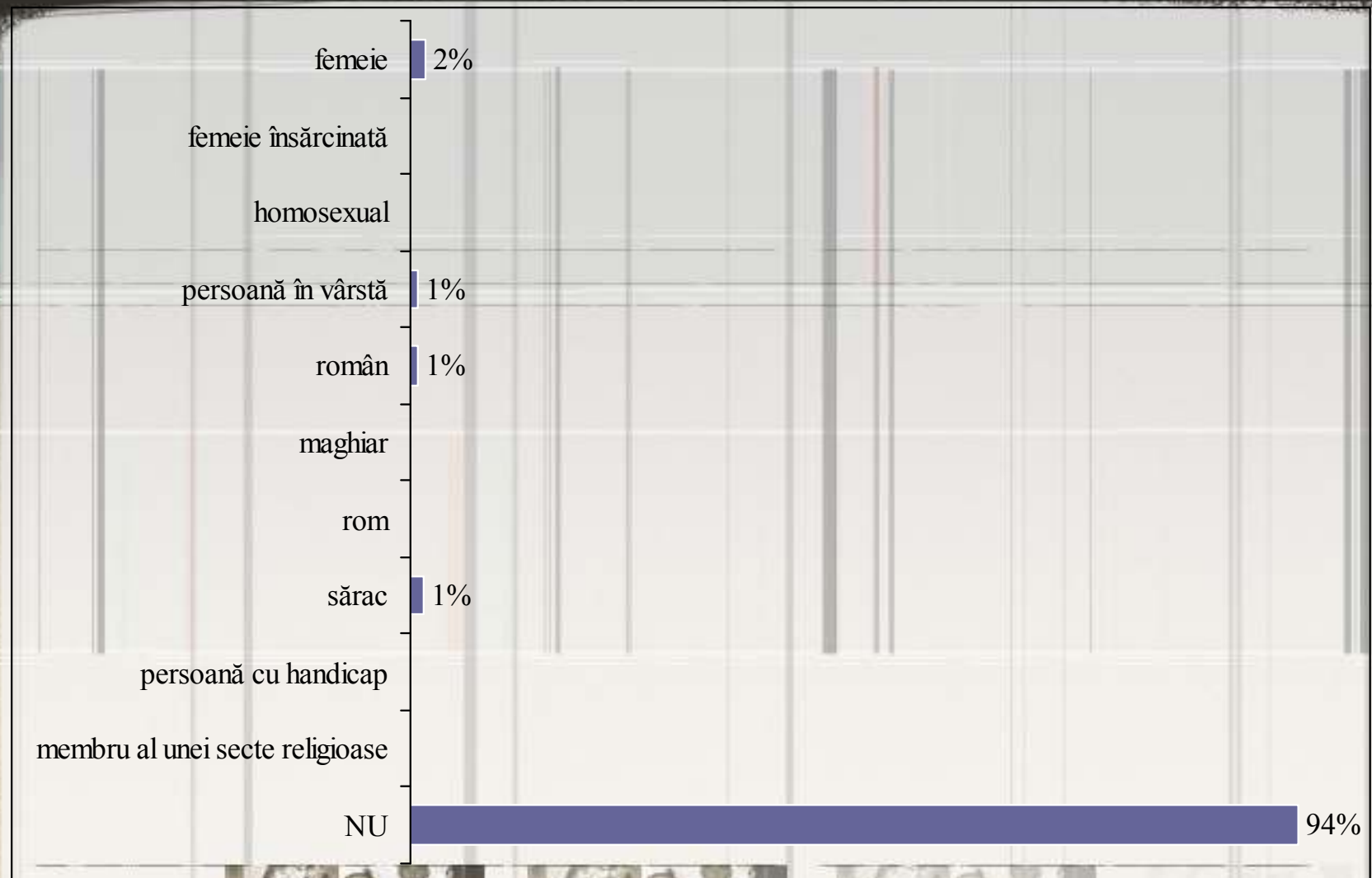
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE SANȚIONAT PE NEDREPT LA ȘCOALĂ* pentru că e ... (răspuns multiplu)

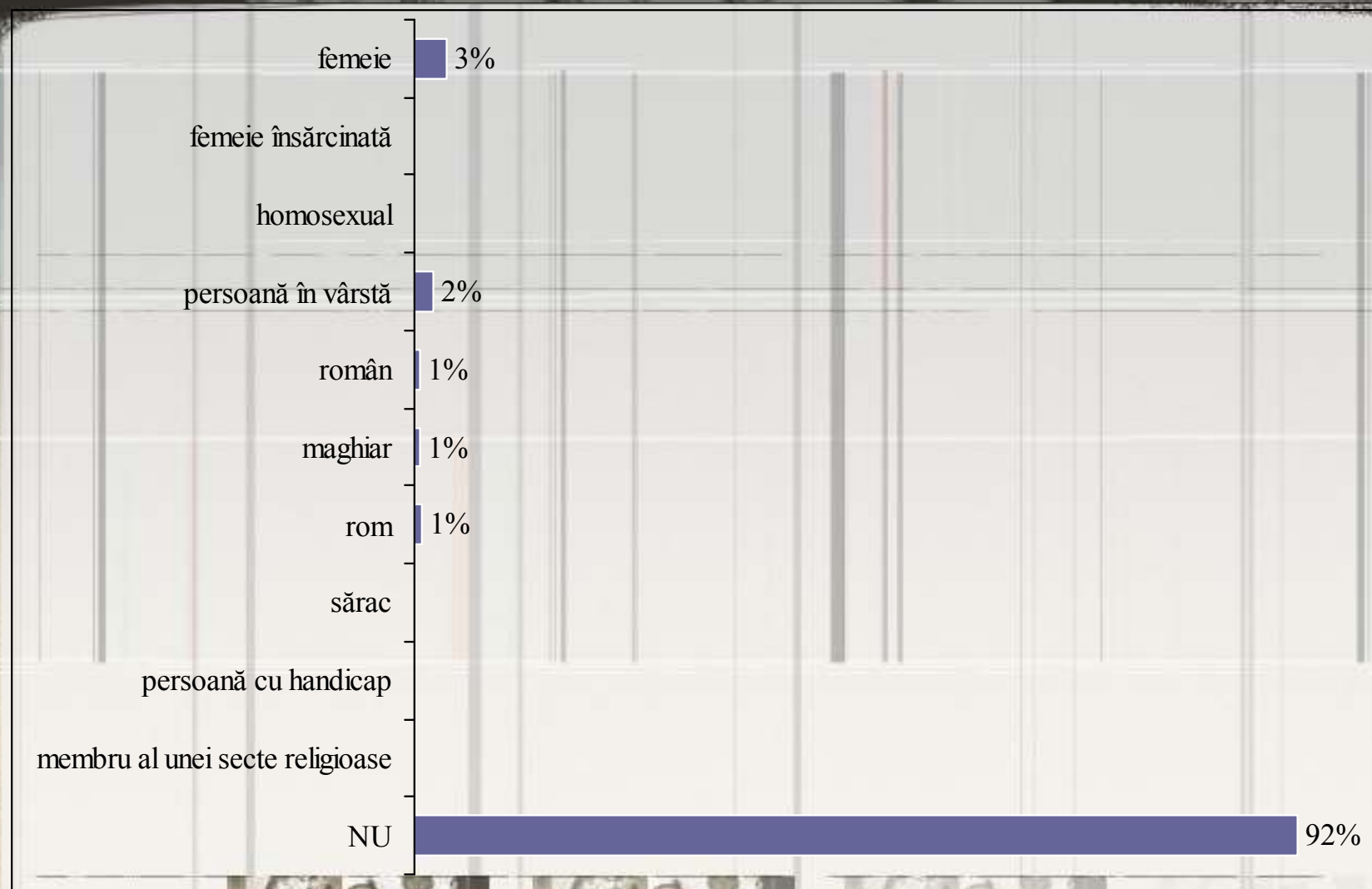
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE REFUZAT DE CĂTRE FUNCȚIONARI PUBLICI* pentru că e ... (răspuns multiplu)

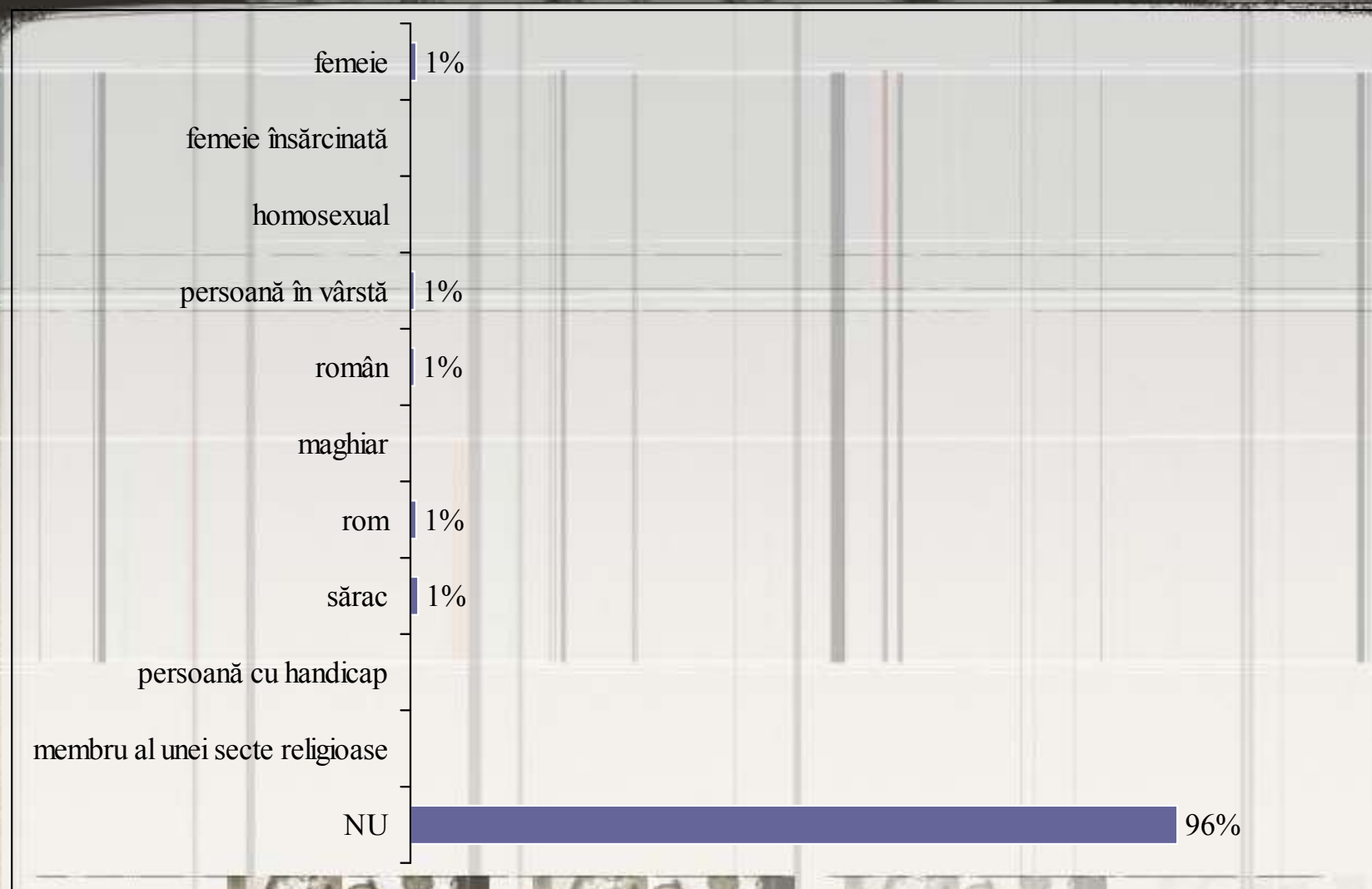
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ I SE CEARĂ MITĂ DE CĂTRE FUNCȚIONARI PUBLICI* pentru că e ... (răspuns multiplu)

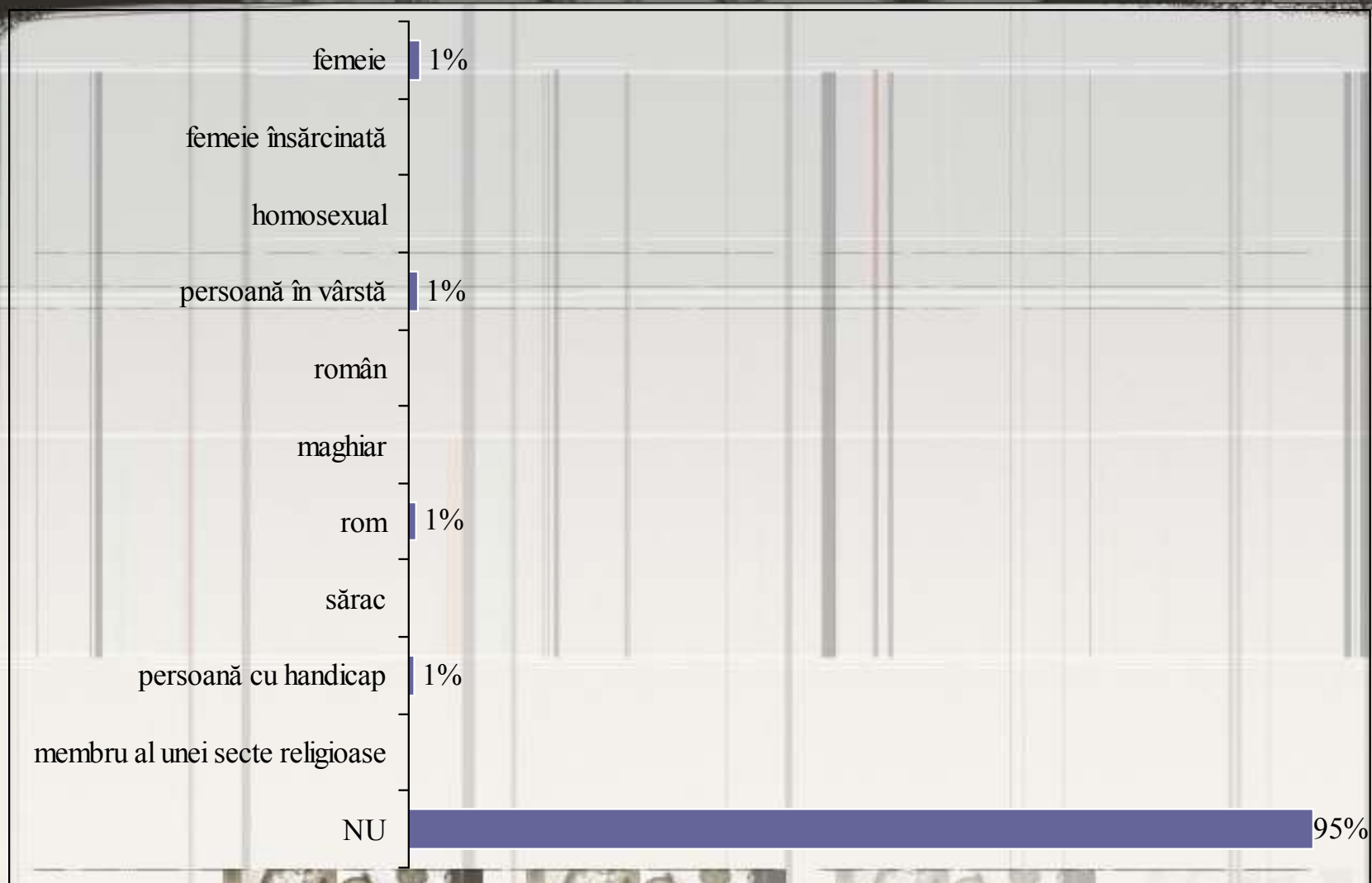
Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ I SE VORBEASCĂ URÂT PE STRADĂ, ÎN MAGAZIN, ÎN ALTE LOCURI PUBLICE* pentru că e ... (răspuns multiplu)

Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ NU FIE SERVIT ÎN MAGAZIN, ÎN ALTE LOCURI PUBLICE* pentru că e ... (răspuns multiplu)

Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... *SĂ FIE AGRESAT PE STRADĂ, ÎN MAGAZIN, ÎN ALTE LOCURI PUBLICE* pentru că e ... (răspuns multiplu)

Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... pentru că e ...

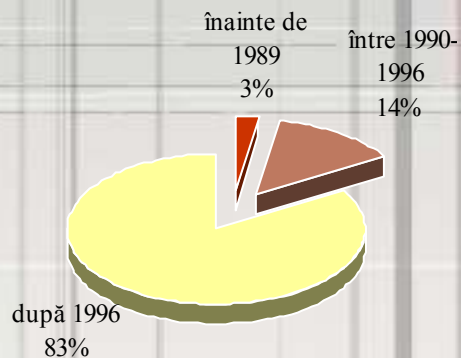
- ponderea gospodăriilor în care cel puțin o persoană a fost în cel puțin o situație de discriminare

Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... pentru că e ...

Dacă DA, Când?

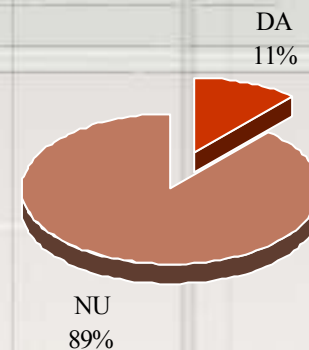
% calculate prin raportare la numărul total de opțiuni exprimate

Dvs. sau cineva din familia Dvs. a fost pus în situația ... pentru că e ...

Dacă DA, Ați întreprins ceva pentru a vă apăra drepturile?

% calculate prin raportare la numărul total de opțiuni exprimate

DISCRIMINARE și MASS-MEDIA

Mass-media

Subiecții intervievați consideră că modul de prezentare a știrilor de către mass-media este important în configurarea unor atitudini și comportante ale populației. Cerând respondenților să evalueze modul de prezentare a știrilor despre diferite grupuri susceptibile a fi discriminate, aceștia consideră că romii, homosexualii și membrii unor secte fac în mai mare măsură subiectul știrilor negative iar aproximativ jumătate din respondenți apreciază că știrile despre diferitele grupuri – negri, maghiarii, românii, basarabeni, asiatici – sunt în principal neutre.

Cred că făcea treabă bună, fiindcă ei tot au scris, au spus despre noi, despre cutare. Parcă simt ceva, că lumea s-ar mai fi deșteptat un pic, adică cât de cât ar trebui să știe ce-nseamnă un handicap. (pensionar, 36 de ani, atrofie optică bilaterală)

Pentru ele nu există această problemă. Își fac timp să le trateze când sunt mediatizate. Vezi piste pentru persoanele cu handicap. Sau parcările. Când a devenit o problemă națională, s-au făcut și acestea. (femeie, 31 de ani, profesoară)

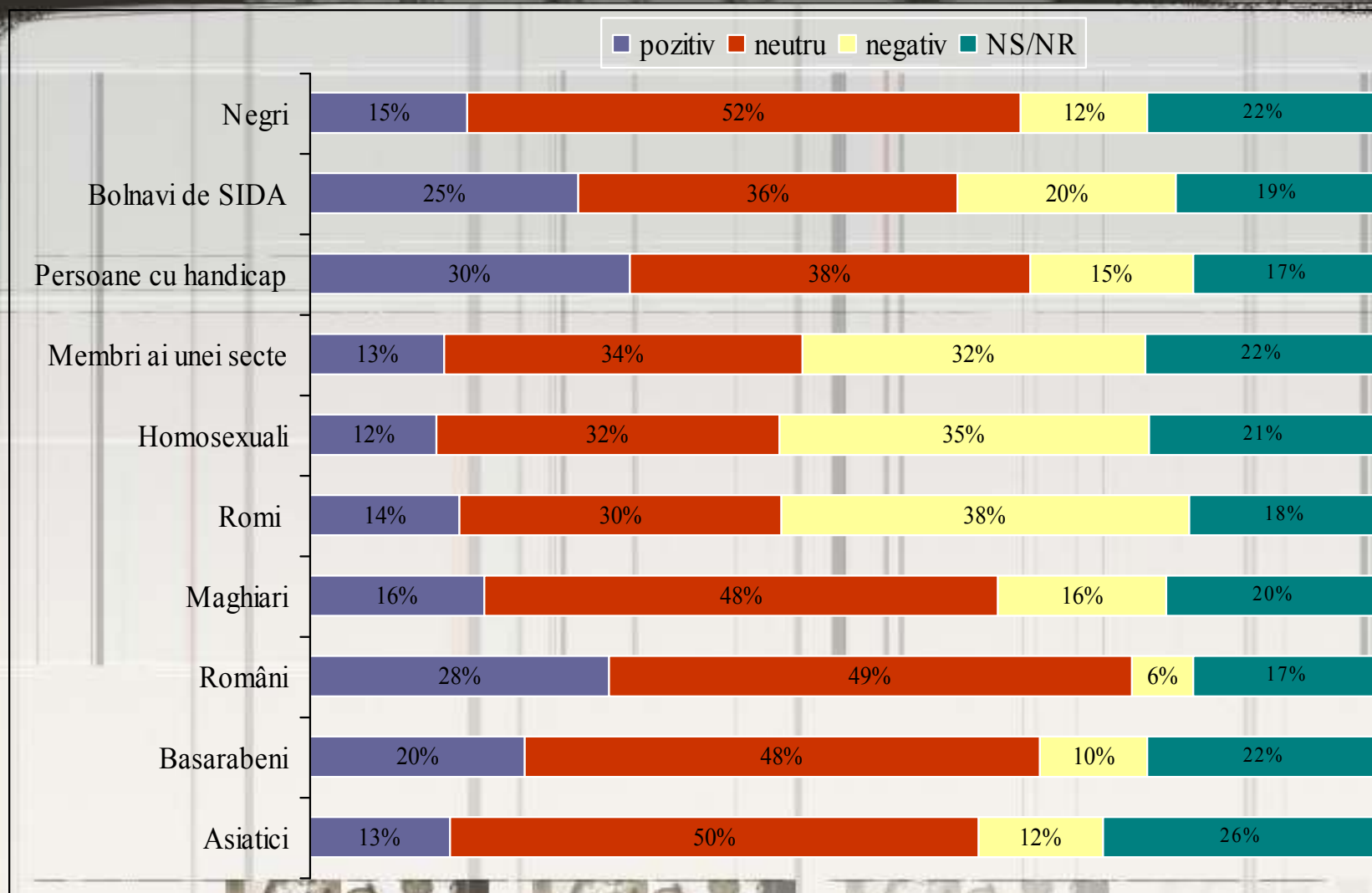
Dacă în urmă cu vreo 2-3 ani, pe toate paginile din ziar găseai texte de genul “ Gheorghe Saveta este homosexual”. Acum articolele sunt mult mai serioase, adică încearcă să se explice că de fapt este doar o orientare sexuală, că nu suntem atât de extravagante, atunci era chestia cu comercialul, să se vândă ziarul, acum poate nici nu mai e așa de interesant că unu e homosexual sau nu. (L. D., bărbat, 27 de ani, necăsătorit, membru ONG-uri, studii medii, homosexual)

Reflectă prost. În loc să pună accentul pe normalitate, pe firescul acestor oameni, scot în față, pun în evidență anumite particularități care i-au impresionat pe ei. Așa încât s-a dus la o școală o echipă de la PRO TV, aici la Liceul pentru Deficienți de Vedere, și foarte mirați au fost ei cum de acel nevăzător a nimerit șase taste ca să scrie nu știi ce frază la mașina de scris pentru nevăzători. Deci, niciodată aceste amănunte nimănui n-o să facă bine. Poți să pui în valoare modul cum o persoană se raportează la societate, cum discută, cu cine discută, ce mediu, ce anturaj are, nu așa, te-apuci să pui accent pe faptul că el citește în Braille pipăind o foaie de hârtie. (Bărbat, 33 de ani, realizator radio, studii universitare, nevăzător)

Nu cred să fie de ajutor, și aicea cred că e foarte subiectiv și fiecare-și prezintă punctul ei de vedere, și nu cred că ajung la o chestie de comun acord sau, cum s-ar zice, hai să-l înțelegem și pe celălalt, nu hai să spunem numai ce n-a făcut și care-i problema noastră, nu de ce n-a făcut, asta nu mai interesează, numai că n-a făcut. Deci, e o interpretare cred că superficială. (femeie, 31 de ani, artist plastic, studii universitare, etnie maghiară)

S-au implicat puțin, de exemplu luăm cazul SIDA. Dacă n-ar fi fost mass-media, totuși, lumea ar fi și mai reticentă la persoanele astea, cu HIV. (student, 24 de ani, homosexual)

Dvs. credeți că mass-media (ziare, radio, TV) prezintă în mod pozitiv, neutru sau negativ știri despre...?

ATITUDINI ALE POPULAȚIEI FAȚĂ DE ANUMITE MINORITĂȚI

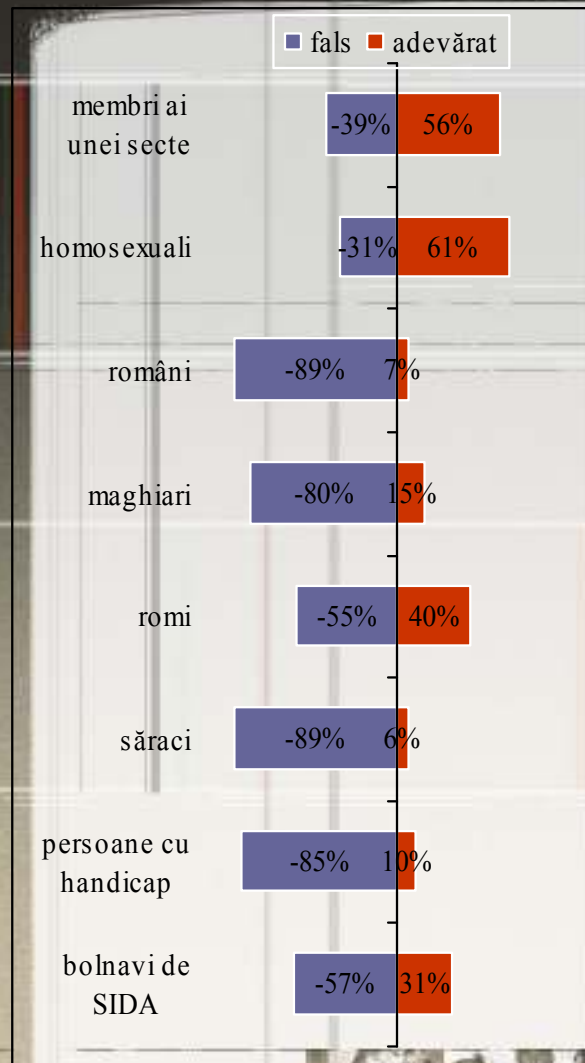
Analiza datelor de anchetă arată că prejudecățile și atitudinile discriminatorii față de anumite grupuri de persoane sunt răspândite într-o proporție semnificativă. Românii tind să aibă atitudini de respingere față de minoritățile sexuale și grupuri etnice (romi), dar și față de membrii anumitor secte religioase sau bolnavii de SIDA.

61% dintre respondenți afirmă că evită să aibă de-a face cu homosexuali, 56% evită să aibă de-a face cu membrii unei secte, iar 40% dintre intervievați afirmă că preferă să nu aibă de-a face cu romii și 31% spun că evită să aibă de-a face cu bolnavii de SIDA. Această atitudine este dublată și de o interacțiune scăzută cu aceste grupuri, atât în spațiul public (magazin, vecinătate, colegialitate) cât și spațiul privat (vizite cu membrii acestor grupuri, ajutor sau sfaturi în probleme personale primite de la aceste grupuri).

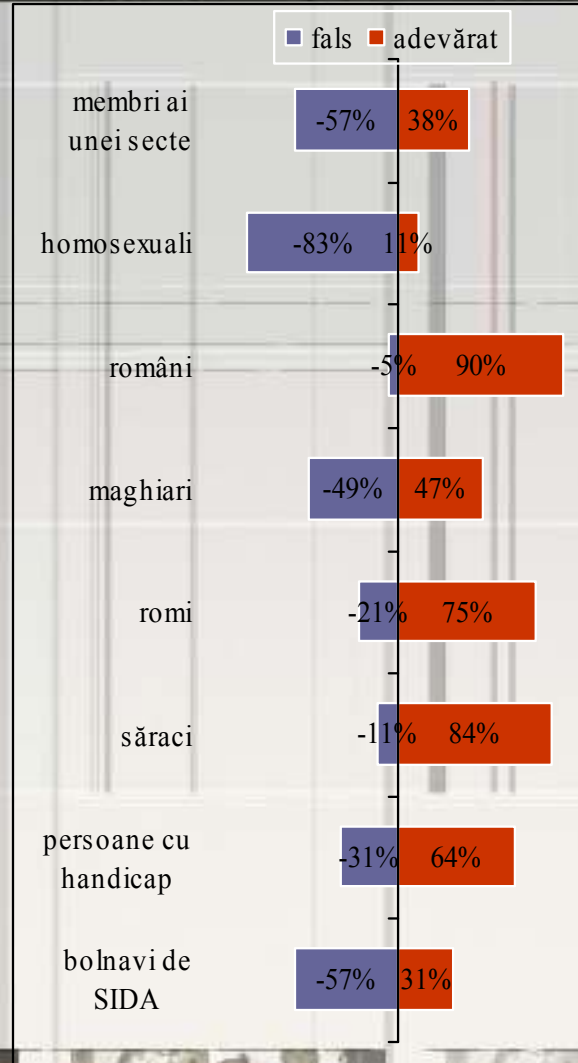
În termeni de apropiere-distanță față de anumite minorități, se constată o atitudine de respingere încă de la nivelul colegialității față de grupurile menționate anterior (romi, homosexuali, bolnavi de SIDA și membrii ai unor secte), ponderea celor care ar fi deranjați să îi aibă ca rude prin alianță fiind în jurul a 50% dintre cei intervievați.

În ceea ce vă privește pe dvs., următoarele afirmații sunt adevărate sau false?

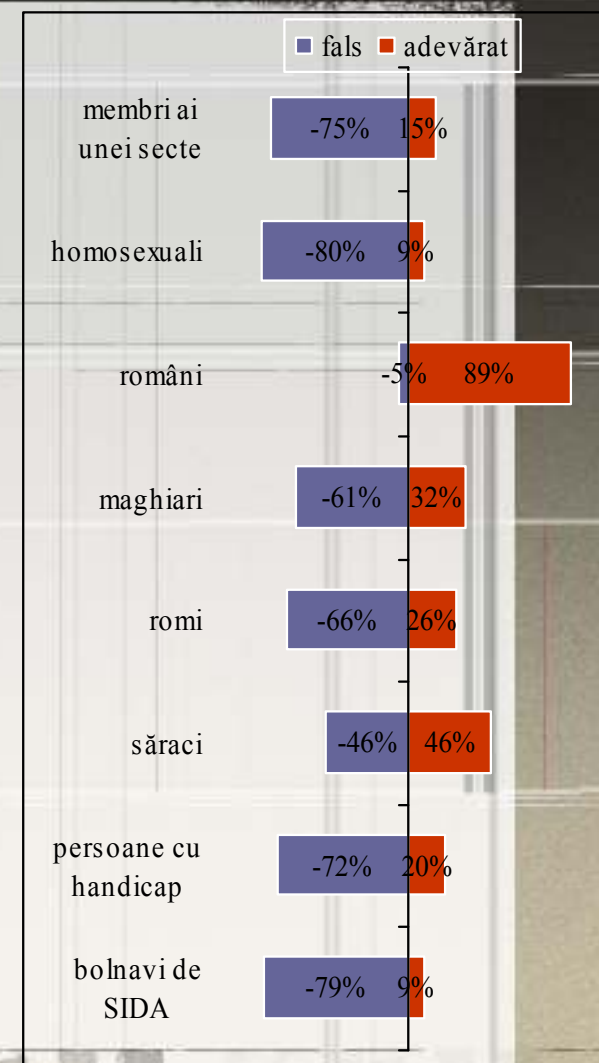
Evit să am de-a face cu ...

Sunt ... pe care-i știu din vedere

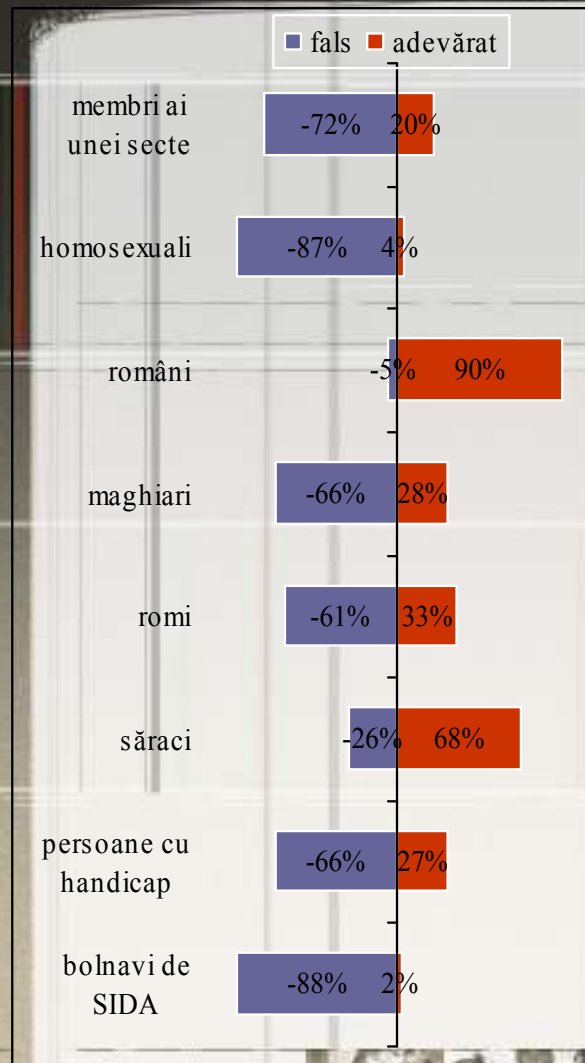

Îmi fac cumpărăturile într-un magazin în care vinde un ...

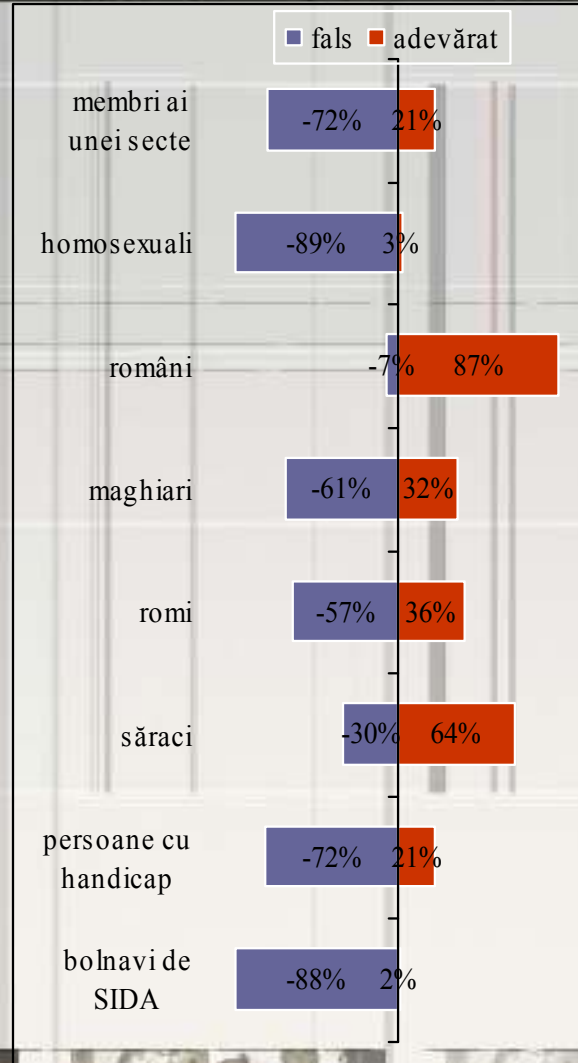

În ceea ce vă privește pe dvs., următoarele afirmații sunt adevărate sau false?

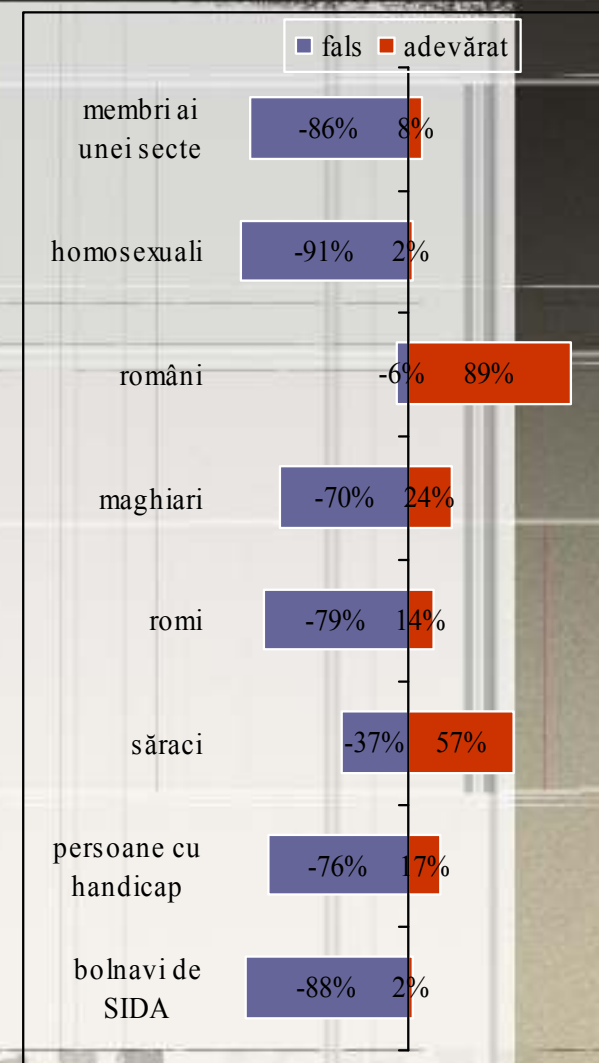
Am vecini ... cu care mă salut

Am (sau am avut) colegi

Mă vizitez cu ...

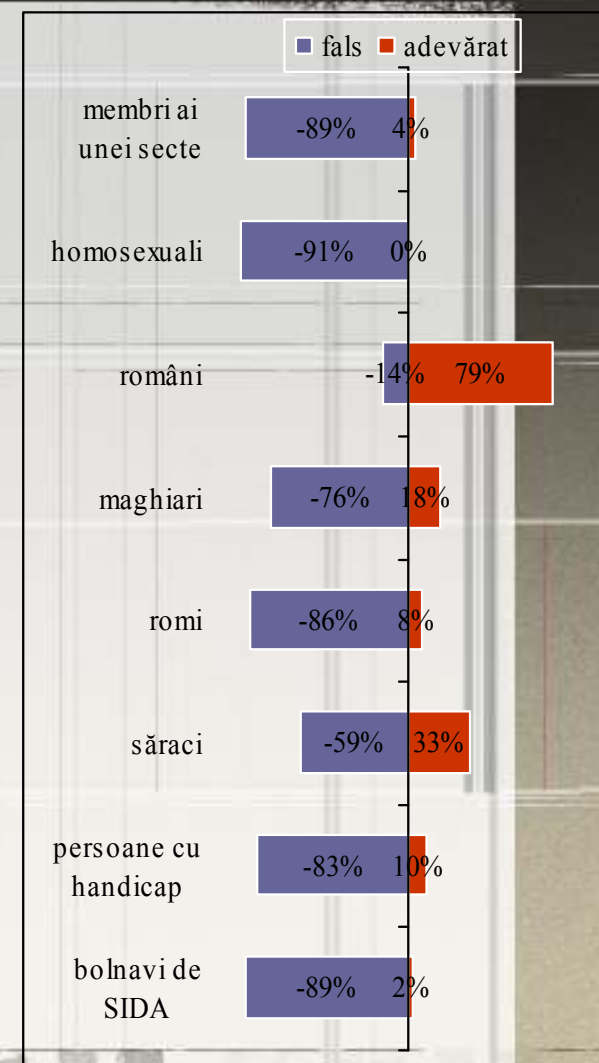
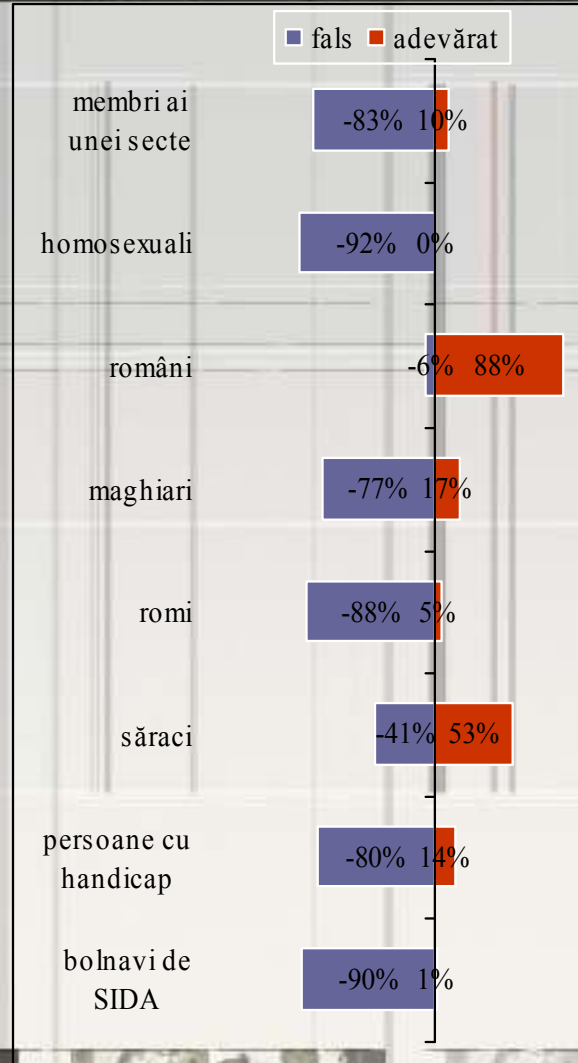
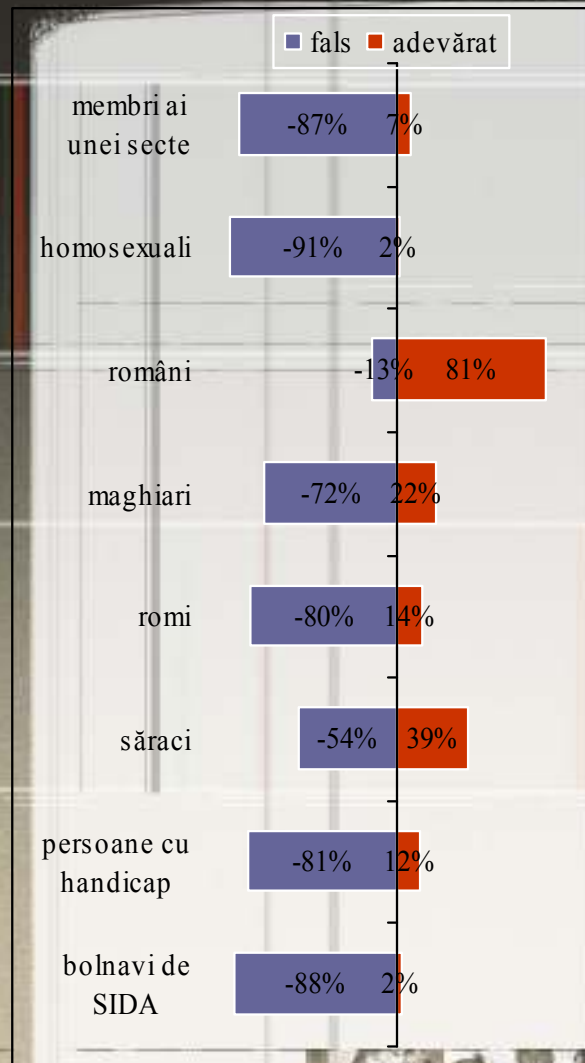

În ceea ce vă privește pe dvs., următoarele afirmații sunt adevărate sau false?

Mi se întâmplă să cer ajutor unui ...

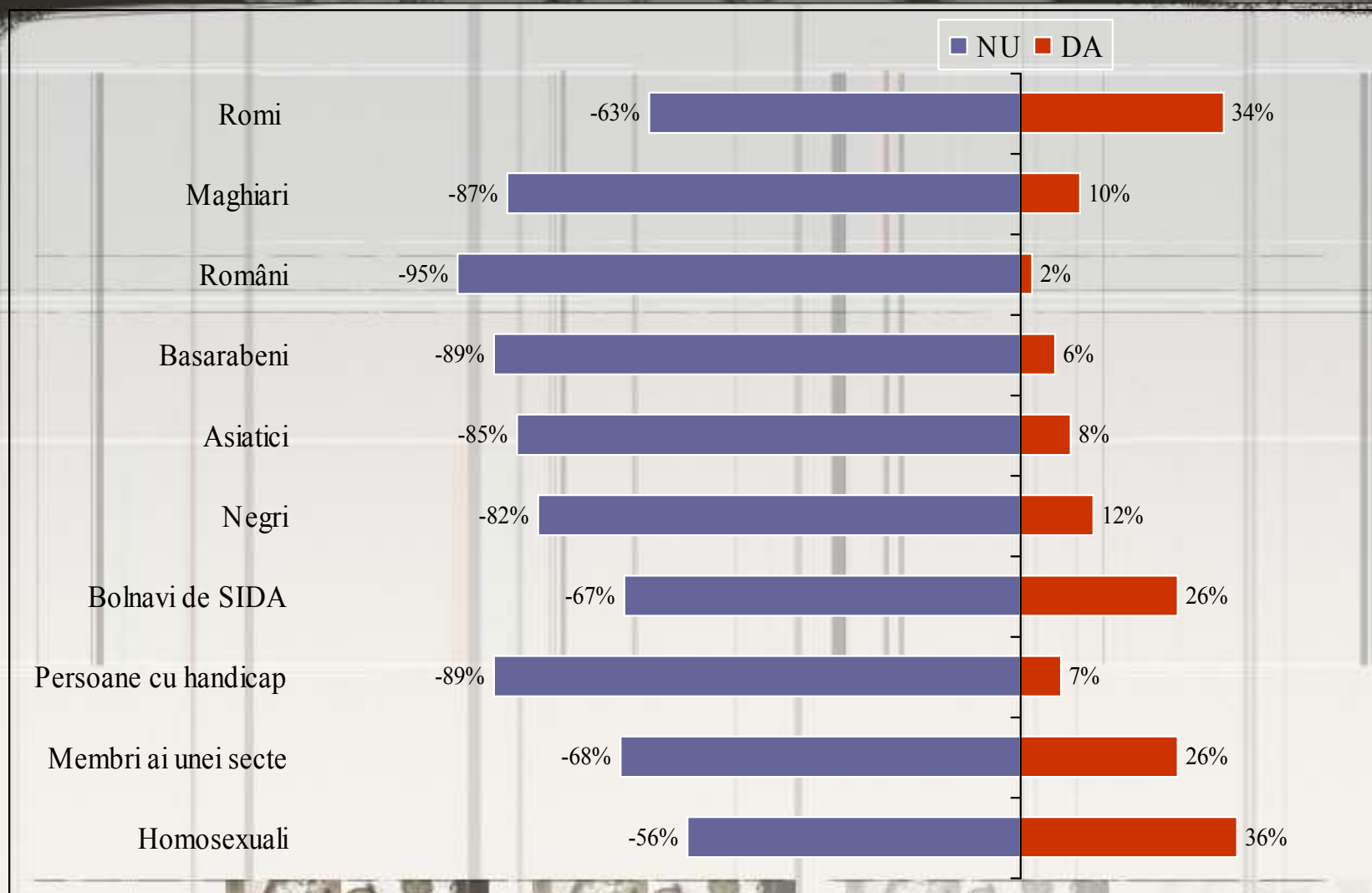
Am rude ...

În probleme personale mă sfătuiesc adesea cu un ...

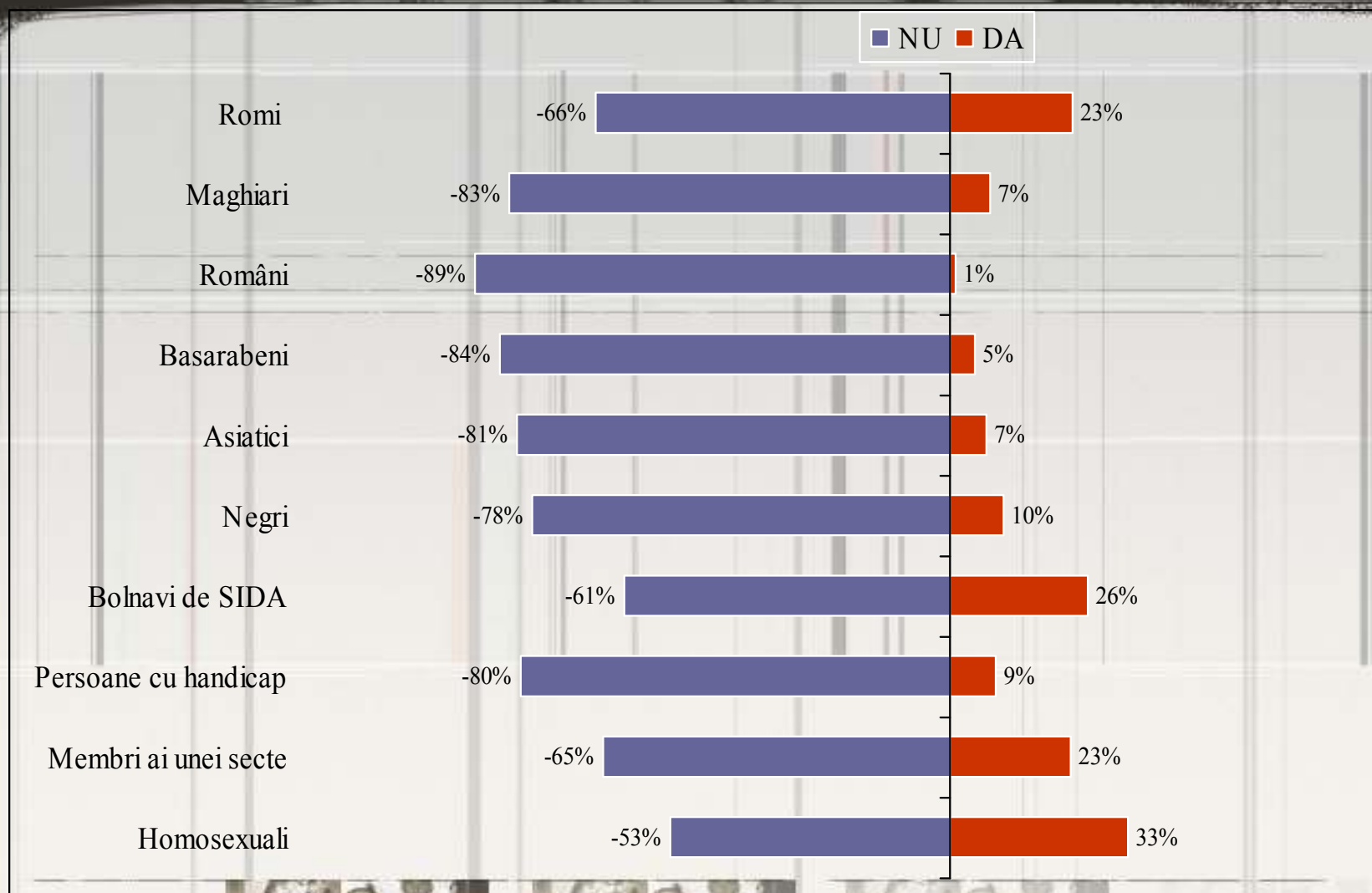
V-ar deranja să aveți ca vecini....?

Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

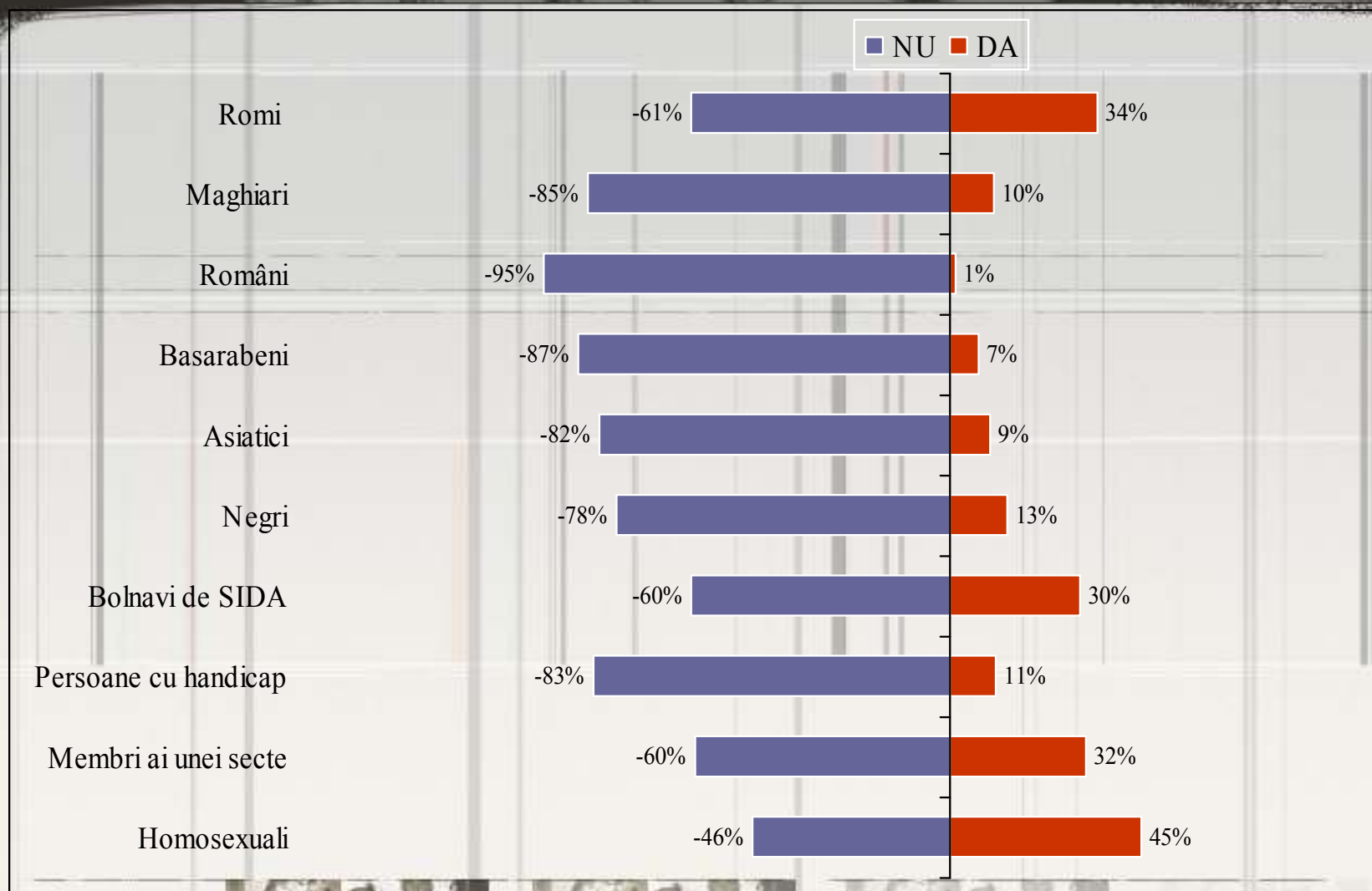
V-ar deranja să aveți ca și colegi de muncă....?

Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

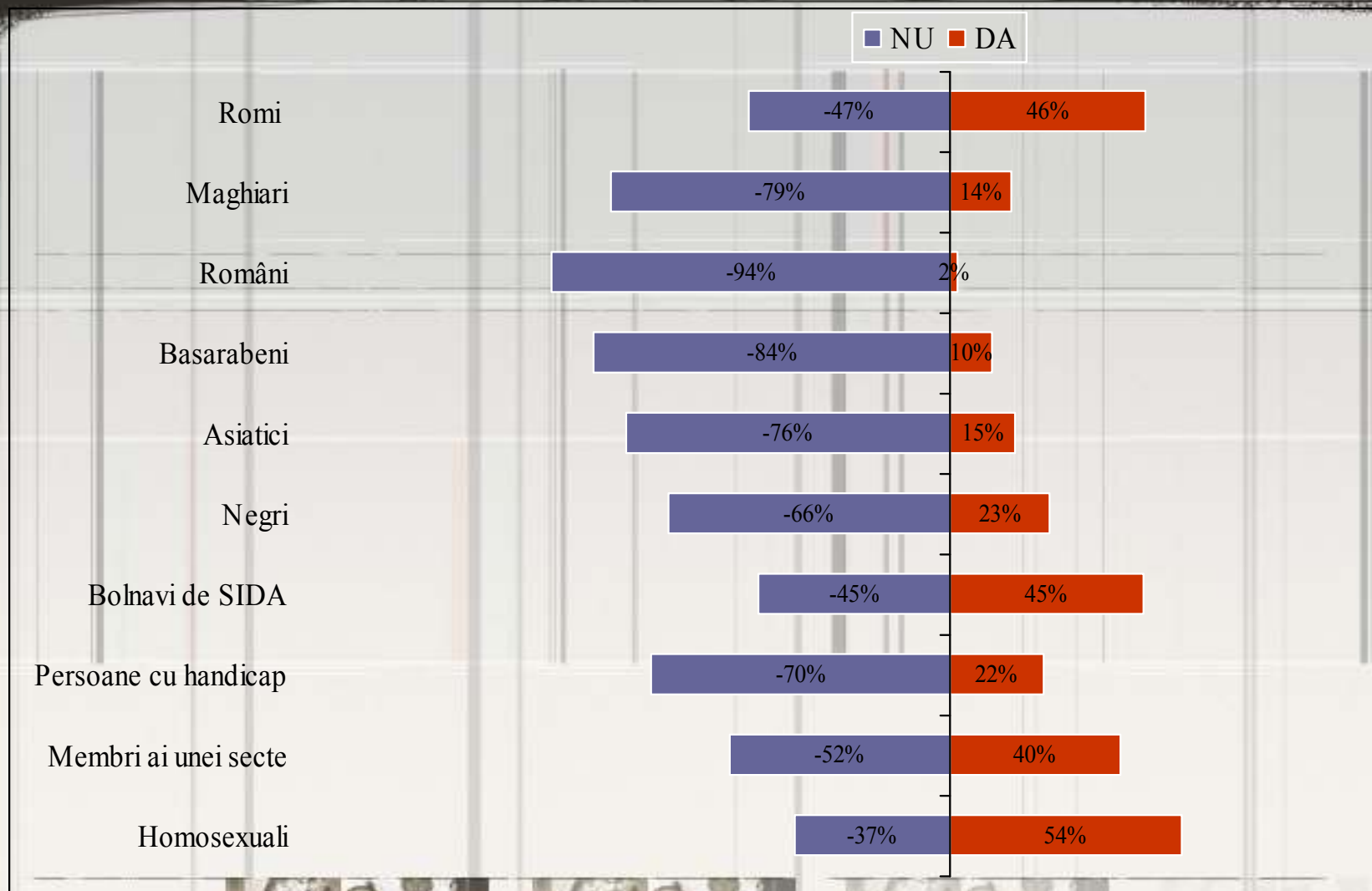
V-ar deranja să aveți ca prieteni....?

Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

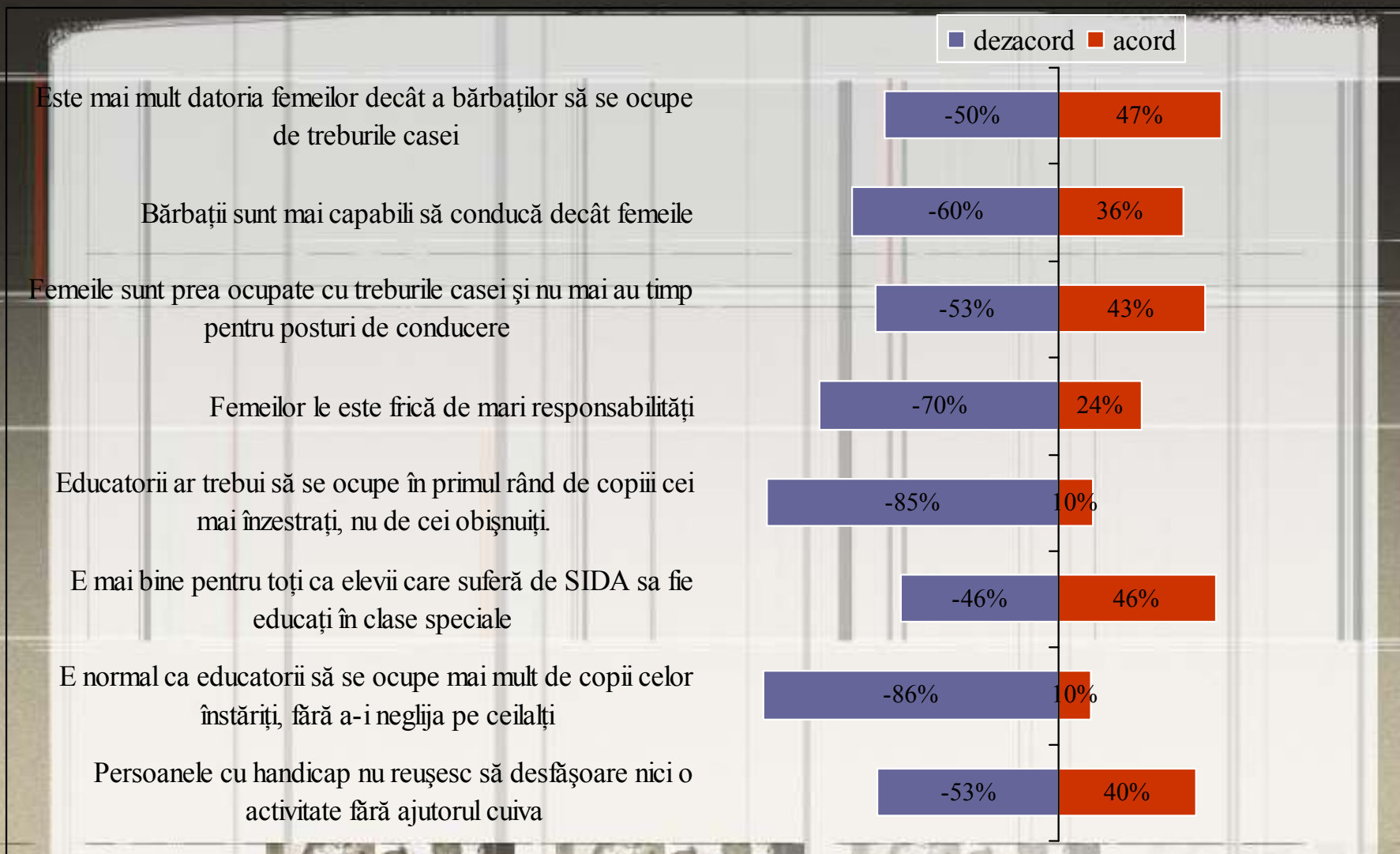
V-ar deranja să aveți ca rude prin alianță....?

Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

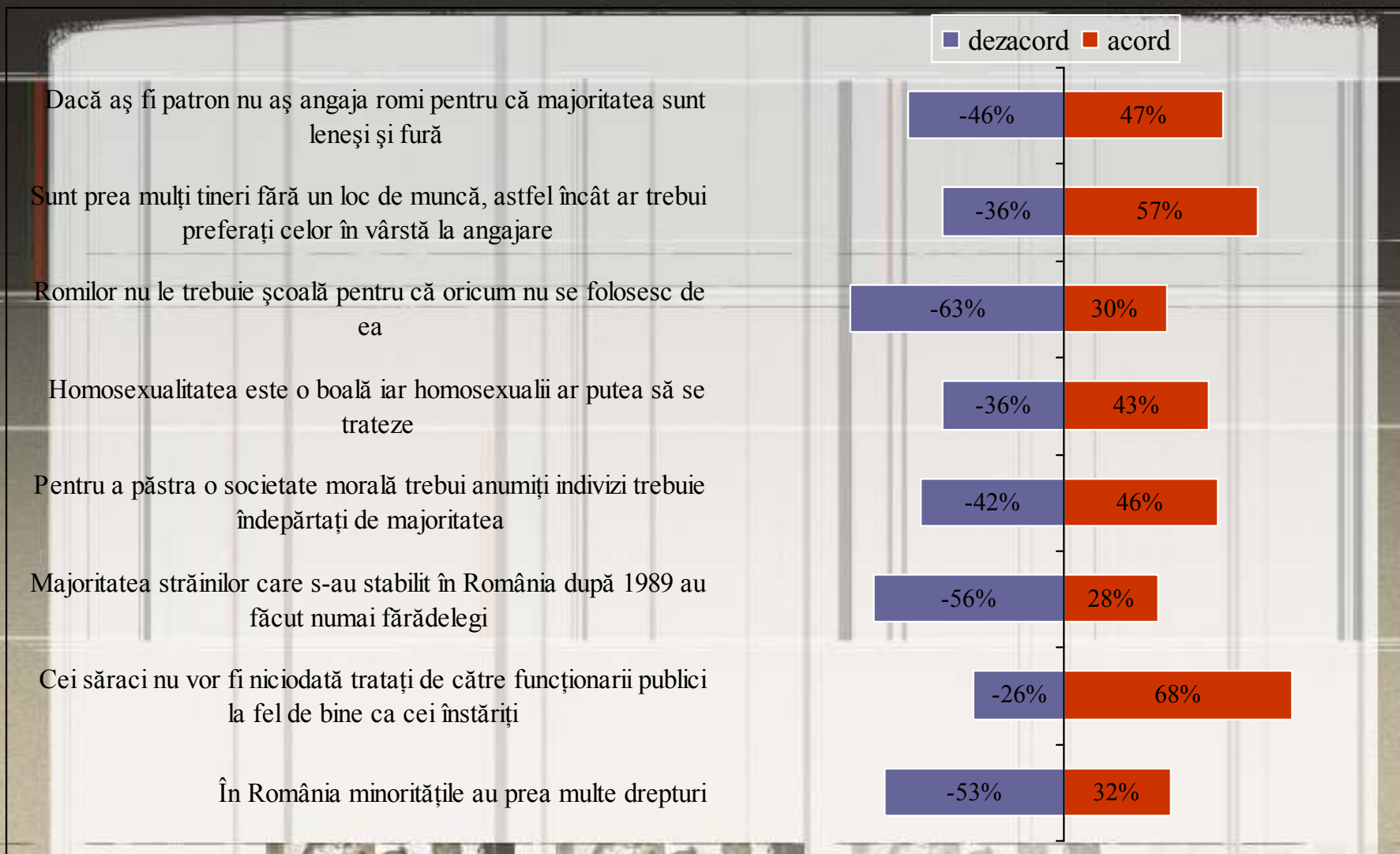
Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații?

Diferența până la 100% reprezintă "NR"

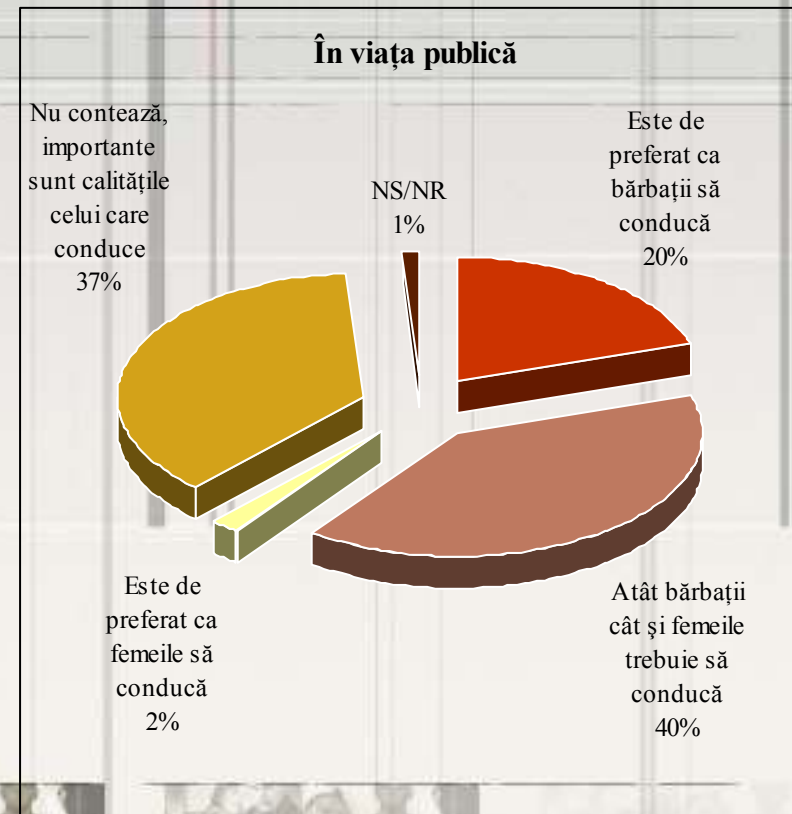
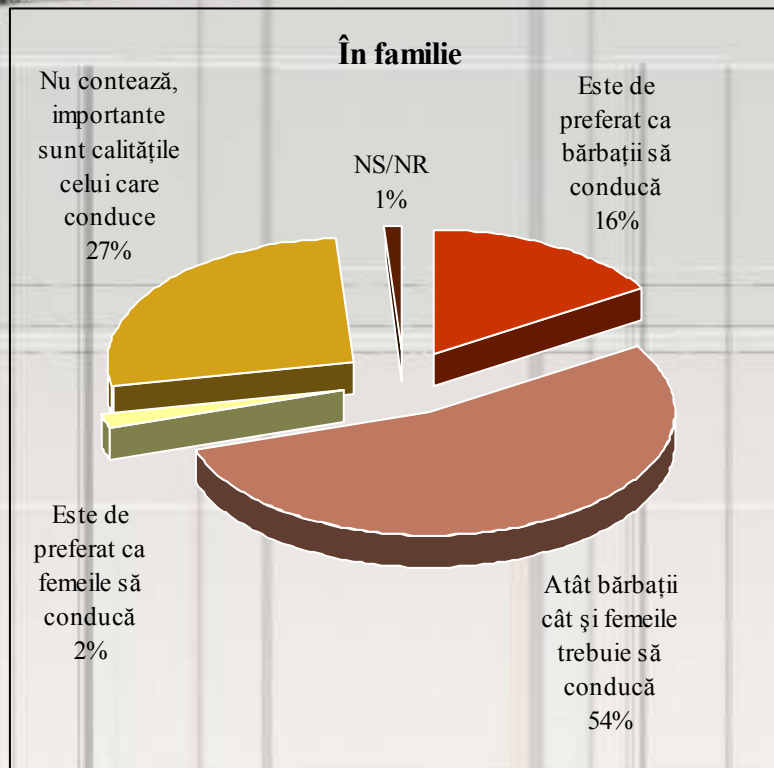

Sunteți sau nu de acord cu următoarele afirmații?

Diferența până la 100% reprezintă "NR"

Sunteți de părere că într-o familie ... Dar în viața publică (administrație, politică, etc.)?

NOTORIETATEA INSTITUȚIILOR ABILITATE SĂ REGLEMENTEZE PROBLEMA DISCRIMINĂRII

Ce știți despre CNCD?

Cea mai mare parte a respondenților declară că știu puține sau foarte puține despre discriminare și despre drepturile pe care le au persoanele discriminate. Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă că „nu știu absolut nimic despre discriminare”, iar 10 înseamnă „știu totul despre discriminare”, 75% dintre respondenți se poziționează de la 5 spre limita inferioară a scalei, existând chiar un procent de 18% care declară că nu știu absolut nimic despre discriminare și despre drepturile aferente.

Datele cantitative arată că 15% dintre respondenți au auzit de CNCD, întrebarea utilizând inițial doar abrevierea CNCD. Dintre cei care au auzit de CNCD, doar 14% au identificat corect semnificația acestei abrevieri, asociind-o cu Consiliul Național de Combatere a Discriminării, 30% au identificat parțial iar 19% au identificat incorect semnificația CNCD. Totodată, 36% dintre cei care au auzit de CNCD nu știu ce înseamnă această abreviere. O posibilă explicație a acestei situații ar fi indiferența, pasivitatea populației față de fenomenul discriminării în general, asociată cu o slabă mediatizare a existenței acestui Consiliu și a drepturilor persoanelor discriminate.

Campania de mediatizare a CNCD a fost urmărită de 14% dintre respondenți. Cei care au auzit despre CNCD au urmărit în mare parte și campania publicitară desfășurată de Consiliu.

NOTORIETATEA INSTITUȚIILOR ABILITATE SĂ REGLEMENTEZE PROBLEMA DISCRIMINĂRII

Puncte tari ale CNCD

Dintre cei care au auzit de CNCD, 26% au o încredere foarte mare și mare în această instituție în timp ce 21% manifestă o încredere mică și foarte mică, și mai mult de jumătate (53%) răspund prin „nu știu” la întrebarea legată de încrederea în CNCD. Acest din urmă procent se asociază cu cei care „au auzit” de CNCD, dar care nu cunosc activitatea acestuia, și, ca atare, nu își pot manifesta gradul de încredere.

Datele cantitative arată că 64% dintre respondenți ar contacta Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării dacă ar avea de suferit din cauza etniei, a faptului de a fi bărbat sau femeie, a bolii sau a orientării sexuale în timp ce 10% declară că sigur nu ar contacta această instituție în asemenea situații. Cu alte cuvinte, deși doar 15% au auzit de CNCD, 64% ar apela la o asemenea instituție în situații de discriminare.

Dintre modalitățile pe care respondenții le-ar utiliza pentru a contacta CNCD, 29% s-ar adresa personal Consiliului, 21% ar contacta telefonic această instituție, iar 18% în scris.

Persoanele intervievate și participanții la focus grup au menționat unele opinii evaluative referitoare la activitatea CNCD: cel mai apreciat aspect este existența în sine a acestei instituții, menționându-se necesitatea ei pentru reducerea fenomenului discriminării în România. Intervievații menționează că, în trecut, reacția instituțiilor statului la fenomenele de discriminare a fost una de pasivitate, rezumându-se la discriminările în masă. În acest context, CNCD este perceput ca o oportunitate pe care o au cei confrunțați cu o situație în care au fost discriminați de a face sesizări către o instituție a statului abilitată cu soluționarea acestui gen de probleme.

*Nu știu prea multe despre activitatea lor, pentru că nu prea s-a mediatizat. Deci, eu, din câte am aflat, că există, că acolo oamenii pot face sesizări cu privire la situațiile discriminatorii în care s-au aflat. Probabil că au fost rezolvate – rezolvările nu prea sunt făcute publice; probabil că nu. Deci nu știu decât că există, că oamenii care se simt discriminați se pot adresa lor. **E foarte bine că există.** (femeie, 24 de ani, inspector social, școală postliceală, nanism hipofizar)*

Dar sunt foarte impresionată să zic așa, și am o părere foarte bună. Cred că face treabă. Păi eu sunt convinsă că se implică, dacă, eu zic că dacă depui acolo, io știu, cred, eu cred, după părerea mea, cred că rezolvă anumite situații. (femeie, 69 de ani nevăzătoare)

NOTORIETATEA ȘI OPORTUNITATEA INSTITUȚIILOR ABILITATE SĂ REGLEMENTEZE PROBLEMA DISCRIMINĂRII

Puncte slabe ale CNCD:

21% dintre respondenții care au auzit de CNCD declară că au o încredere mică și foarte mică în această instituție.

Interviurile individuale și discuția cu experții participanți la focus grup oferă posibilitatea nuanțării diferitelor tipuri de opinii evaluative, fie negative, fie pozitive. Printre punctele slabe ale activității Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării au fost menționate următoarele: comunicarea deficitară cu persoanele victime ale discriminării, tergiversarea rezolvării reclamațiilor primite, sistem punitiv prea îngăduitor, fără efecte de combatere a fenomenului, absența situațiilor de auto sesizare a Consiliului în cazul unor situații semnalate de presă, o slabă mediatizare a programelor, subordonarea politică a CNCD, lipsa resurselor necesare, lipsa unui management eficace, aria de expertiză limitată, contacte insuficiente. S-a menționat și faptul că CNCD ar fi doar o instituție înființată la cererea Uniunii Europene, fără activitate reală în ceea ce privește fenomenul discriminării.

Comunicarea cu persoanele victime ale discriminării

În primul rând să comunice cu oamenii. Asta-n primul rând. Apoi să găsească strategii de informare socială și de integrare a acestor persoane. Pentru că până la urmă discriminarea asta, aici trebuie să conducă sub aspectul contracarării ei, nu? Deci să integrezi social o persoană. Dar până încă nu putem vorbi de comunicare clară între noi și acest consiliu n-am nici o șansă să putem lucra împreună. (nevăzător, 33 de ani, realizator radio, studii universitare)

Tergiversarea rezolvării reclamațiilor; lipsa auto-sesizării; ineficiența

Nu am beneficiat cu nimic în urma înființării acestei instituții. În ciuda faptului c-am depus și plângeri la ei, nici măcar nu ne-au răspuns. Și situația asta nu este numai la noi. Cunosco foarte multe cazuri și chiar și colegii de la Accent de la București se plâng de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării pentru că de fapt este doar de fațadă pentru Uniunea Europeană. Se înregistrează, spun că: ”Vom lua act și vom face cercetările noastre” și atâta tot. Și apropo, din câte am înțeles, nu știu exact, dar cred că se pot autosesiza. Și au fost cazuri prezentate în presă și ei nici măcar nu s-au sesizat. Presa centrală. (bărbat, 27 de ani, studii medii, homosexual)

S-au autosesizat de la ziaristi de multe ori. Cum a fost la Bacău. S-au dus și ei acolo și au văzut că primarul are studii înalte și susținere politică, nu s-a întâmplat mare lucru. Au mai dat și ceva amenzi ... Prea multe nu schimbă, doar dau avertismente. (bărbat, 41 de ani, jurist, rom)

Discriminarea are definiția ei în ordonanța 137: prejudiciul adus unei persoane indiferent de sex, naționalitate, handicap. Și apar diferite modalități. Discriminarea are și ea rolul ei. Rapoartele făcute de CNDC vis-a-vis de discriminare, nu sunt ele foarte corecte... (bărbat, 41 de ani, jurist, rom)

NOTORIETATEA ȘI OPORTUNITATEA INSTITUȚIILOR ABILITATE SĂ REGLEMENTEZE PROBLEMA DISCRIMINĂRII

Reacție aproape că nu există. Acuma, se vorbește de ceva programe, s-ar putea implementa, să ne putem adresa statului dacă vom fi discriminați și să putem lua noi legătura cu autoritățile. Acuma, deocamdată, reacția este zero. N-am întâlnit încă nici un caz care să fi semnalat undeva o discriminare și să fi avut neapărat o soluție favorabilă. E o soluție de-asta de compromis: "Da, vă-nțelegem, dar știți că mai așteptați și mai lăsați-ne c-o să fie" (bărbat, 24 de ani, nevăzător)

Legea românească privind discriminarea e bună, problema dificilă e de aplicare a ei, monitorizarea actelor de discriminare și măsurile care se impun în urma constatării unor acte de discriminare. CNCD-ul nu își face datoria cel puțin așa cum prevede legea. (focus grup experți)

Slabă mediatizare a programelor

Mi s-ar părea corect să fie mai mult mediatizate programele. (femeie, 24 de ani, inspector social, nanism hipofizar)

Informarea populației pentru că oamenii nu știu. *Dacă cineva ar fi știut că: " Uite, n-ai voie să zici că angajezi până-n 30 de ani ", s-ar fi dus și ar fi spus: "Uite, eu am 32 de ani, este ilegal ce faceți, puteți să mă angajați". Dar lumea nu știe. Deci ar trebui campanii de informare a cetățeanului despre drepturile lui. Și-apoi să ia act, să aibă oameni în teritoriu și să-i amendeze pe cei care nu respectă legea. Ai văzut anunțu, te duci la director, spui: " Ce-i cu anunțu ăsta?". I-ai dat amendă să se sature, a doua oară să nu mai facă un astfel de anunț. E prea multă birocrație prin justiție, așa că ar trebui de la sine. Așa cum OPC-ul dă amenzi, și nu dă prin justiție, așa și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. (bărbat, 27 de ani, studii medii, homosexual)*

Subordonarea politică

E subordonat politic. Pleacă de la Guvern toate. Bani publici sunt cheltuiți pe criterii subiective și se răspunde doar în fața premierului. Consiliul Director e doar o maimuțăreală, pentru că președintele poate lua decizii singur. (focus grup experți)

CNCD-ul ar trebui să fie independent politic, de guvern, să nu aibă subordonare. Realitatea e că e dominat politic. În afară de faptul că la sesizările oamenilor care simt că sunt discriminați, ei sunt obligați să facă cercetare și apoi să constate vinovăția ... Dacă o constată dau amendă, dar e slabă. Până acum nu știu dacă a dat 100 de amenzi. (focus grup experți)

Dacă merg pe discriminare și e bine stipulat categoriile de persoane, atunci să numească un staff de 5-10 reprezentanți profesionali, să scoată la concurs, să iasă cei mai buni. Nu pe ochi frumoși și numiți de parlament, cu dare de seamă o dată la 4 ani. Să fie numiți corect. (bărbat, 41 de ani, jurist, rom)

Cunosc foarte multe cazuri și chiar și colegii de la Accent de la București se plâng de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării pentru că de fapt este doar de fațadă pentru Uniunea Europeană. (bărbat, 27 de ani, studii medii, homosexual)

NOTORIETATEA ȘI OPORTUNITATEA INSTITUȚIILOR ABILITATE SĂ REGLEMENTEZE PROBLEMA DISCRIMINĂRII

Lipsa resurselor necesare, lipsa unui management eficace, aria de expertiză limitată, contacte insuficiente

Au fost mai multe campanii pe această temă: sensibilizarea societății și ce ar trebui să facă instituțiile pentru a combate discriminarea. Au participat reprezentanți de la CNCD dar rolul lor a fost de aprobare. Și au fost dezbateri publice Sunt 4 direcții de îmbunătățire a activității: lipsa resurselor necesare. Ei oricând pot spune că nu au bani. Alta ar fi. Lipsa unui management eficace... Nu au niște decizii clare. Ei reprezintă puterea. Alta ar fi privind aria de expertiză. Nu e suficient de largă. Ei nu au contacte suficiente. Și a patra e legată de contacte insuficiente, în sensul că nu se văd parteneriate, colaborări. (focus grup experți)

Modalități de îmbunătățire a activității CNCD sau așteptări legate de funcționarea acestei instituții

- o mai bună mediatizare a programelor și ale obiectivelor CNCD față de instituțiile similare, populație și organizațiile din teritoriu
- creșterea promptitudinii în soluționarea cazurilor
- elaborarea unor programe de combatere a discriminării
- stabilirea unui sistem punitiv mai drastic conform legii
- parteneriate cu ONG-uri

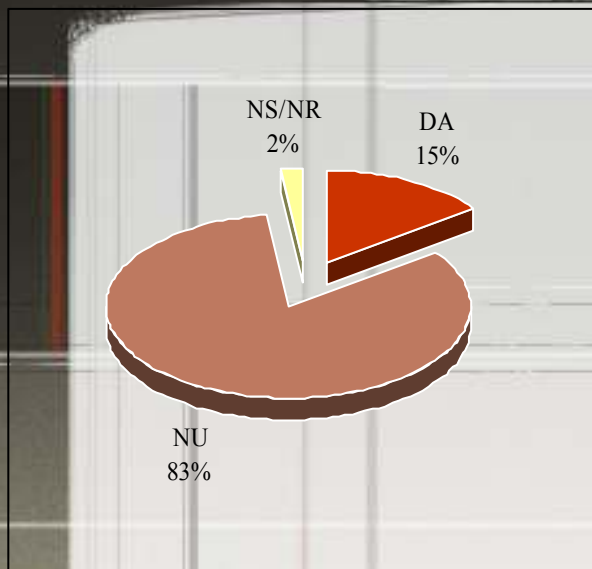
*Ar trebui să vină și la noi de exemplu să ne lase **o broșură, cu ce vor ei să facă**. Noi s-o studiem - cei care vo r- și spun c-ar fi fost foarte puțini, dar totuși, să vedem în funcție de ea ce putem face. Cum îi putem sprijini și cum ne pot ei susține pe noi. (nevăzător, 33 de ani, realizator radio, studii universitare)*

*Cred c-ar trebui prima dată să aibă nu numai **un număr de telefon** la care să poată fi contactați, că sunt foarte mulți care nici nu au de unde să dea telefon sau, să fie un birou unde să poată să meargă să spună....și să aibă **o publicitate foarte mare**, mă gândesc aicea nu numai televizor și radio, sau ziare, deci pe stradă și să vadă foarte mulți și să știe că este o adresă unde poate să meargă dacă are ceva probleme sau să dea un telefon. Cred că asta ar trebui să fie primul pas, deci să fie, deci **să știe oamenii de existența ei**. (femeie, 31 de ani, artist plastic, studii universitare, etnie maghiară)*

*Eu știu, doar în afară de faptul că ar putea **să informeze mai mult populația**, că și noi suntem oameni, și-avem și noi o viață, putem trăi normal, nu știu dacă ar putea să facă altceva. (femeie, 35 de ani, **handicap motor**, studii medii)*

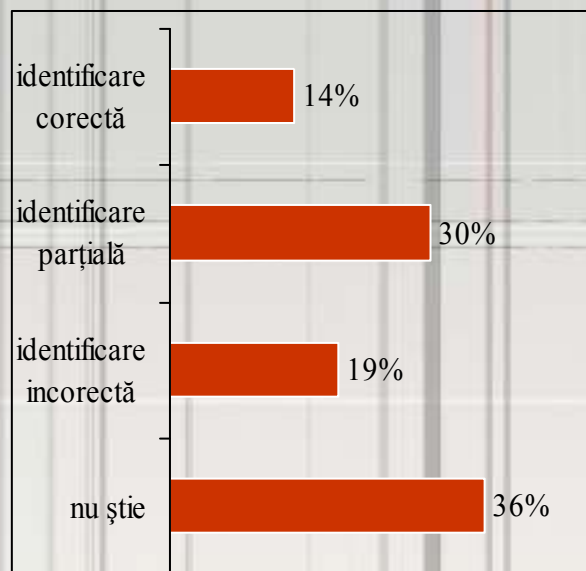
*Să aibă mai mare **relaționare cu organizațiile din teritoriu**, să-și facă centre locale, sau teritoriale, chiar în cadrul organizațiilor pe drepturile omului, să soluționeze mai rapid cauzele, să facă proiecte de combatere a discriminării, văzusem la televizor ceva spot publicitar, ei cu Academia Cațavencu parcă, știu că au făcut "Săptămâna Nediscriminării" sau cum s-a numit la București în care n-au intrat și minoritățile sexuale până la urmă. (bărbat, 27 de ani, studii medii, homosexual)*

Ați auzit de ... CNCD?

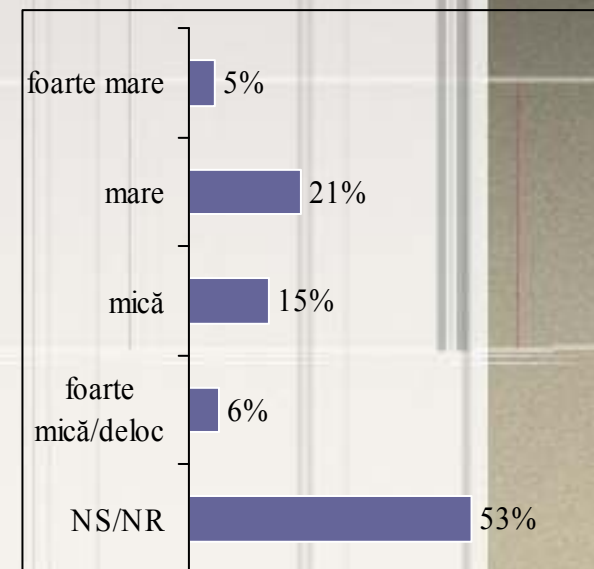
Dacă DA, Ce înseamnă ...?

% calculate raportat la răspunsuri valide

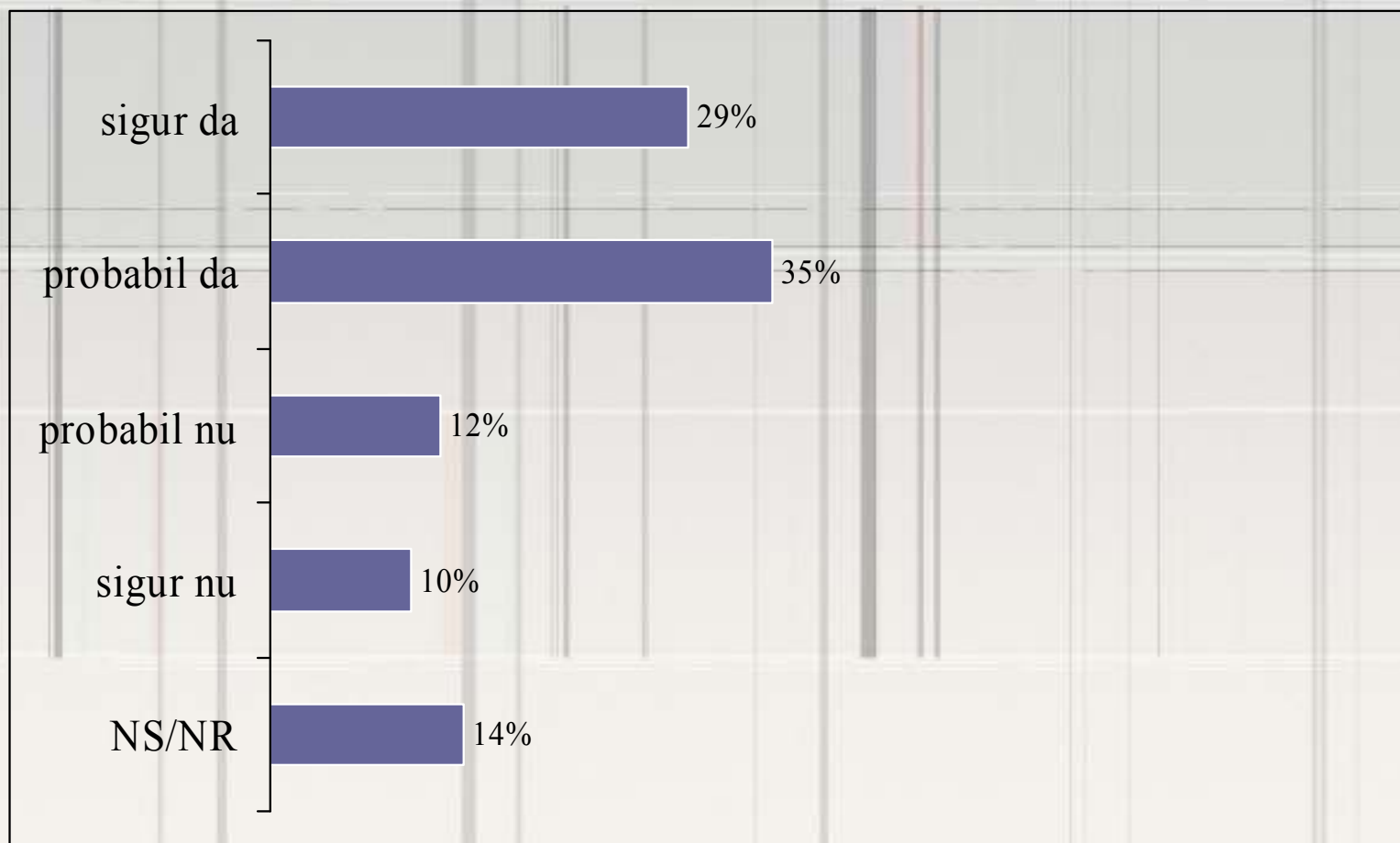

Dacă Da, Câtă încredere aveți în ...?

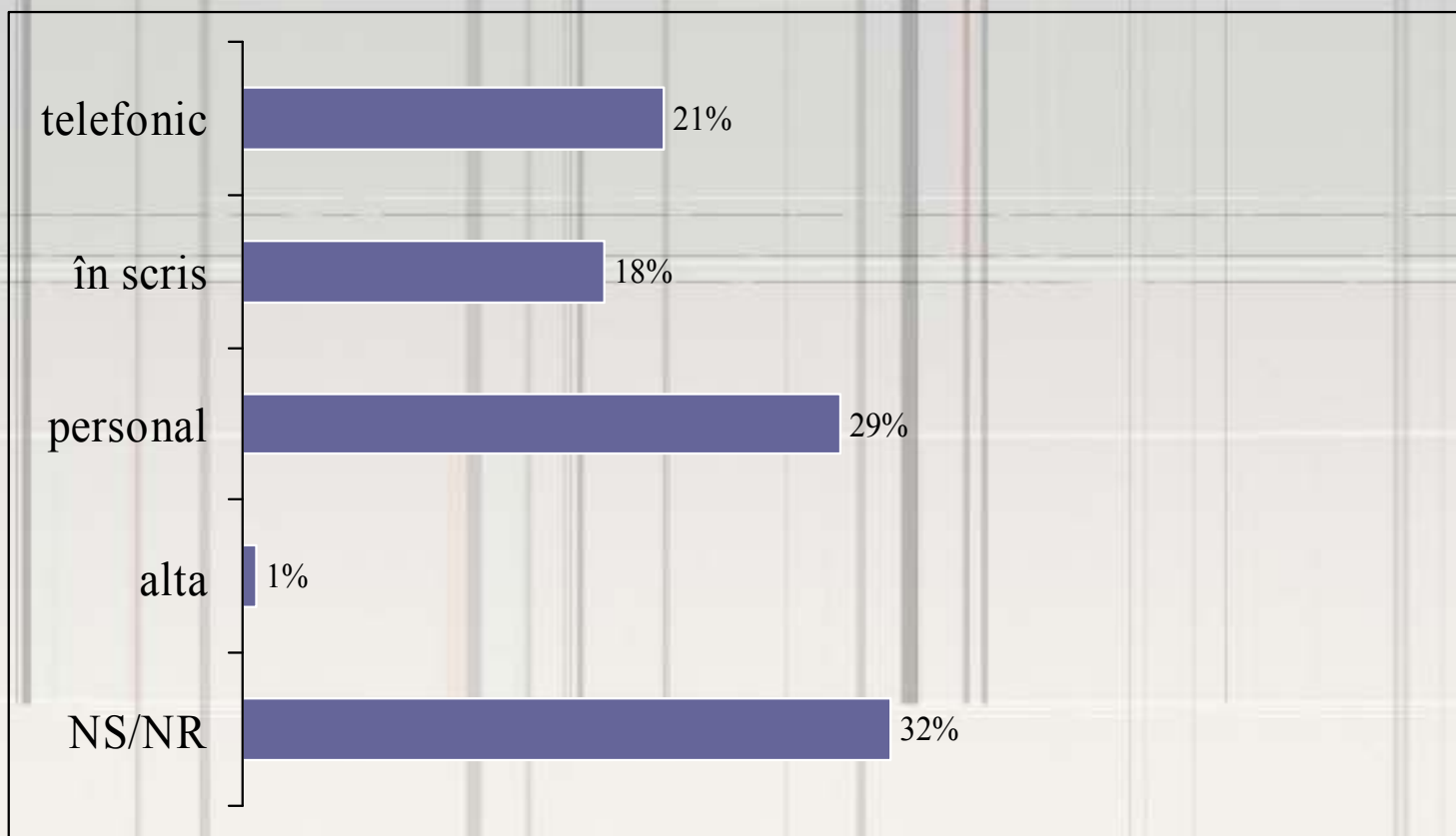
% calculate raportat la răspunsuri valide

Dacă ați avea de suferit din cauza etniei, a faptului că sunteți femeie sau bărbat, a bolii, sau a orientării dvs. sexuale, dvs. ați contacta instituția care se ocupă de combaterea discriminării?

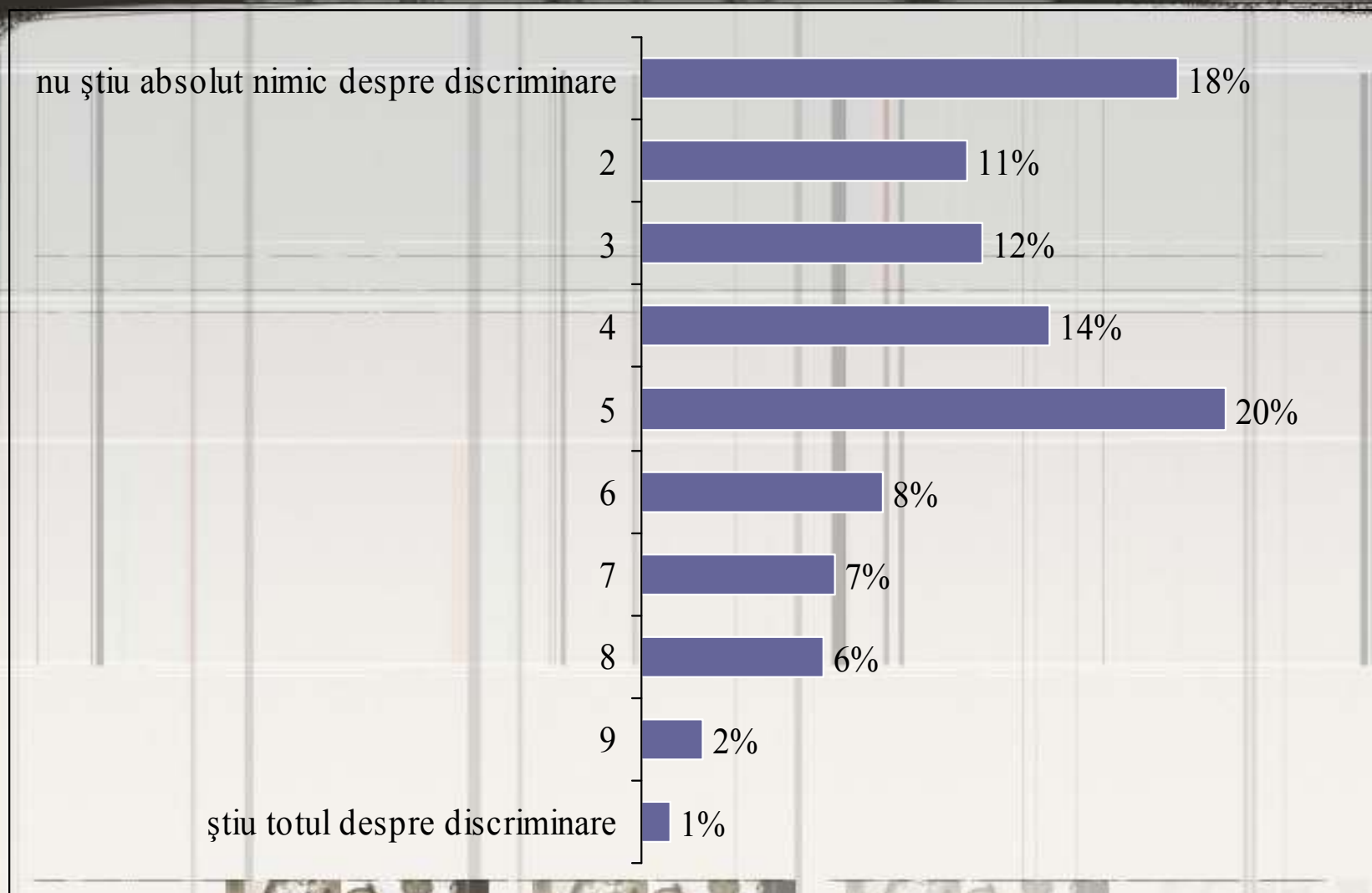

Care ar fi modalitatea pe care ați alege-o pentru a contacta această instituție?

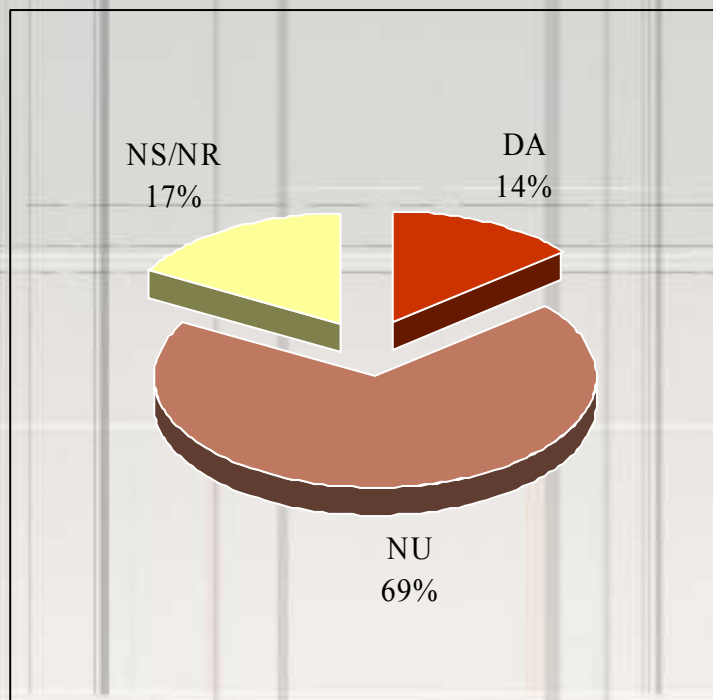

România unii oameni știu o mulțime de lucruri despre discriminare și despre drepturile pe care le au, în timp ce alții nu știu absolut nimic. Dvs. unde vă situați pe următoarea scală?

Diferența până la 100% reprezintă "NS/NR"

Ați urmărit campania publicitară desfășurată de către CNCD?

Dacă Da, Ce anume ați urmărit? (răspuns multiplu)

% calculate raportat la răspunsuri valide

